

311-699

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
నంపుటము ౧౧

చెన్నపట్టణము 1924 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 30-వ తేది గురువారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంపత్సరము, శాస్త్రికమాస శుద్ధ ద్వితీయ ౨.

No. 177

నంచిక ౧౭౭

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

ఇప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి కూచి కొనిన ఔషధముగలుగదు.

అమృతాంజనమున కలవిద

తలనొప్పుల మాన్పును, బాధాపుబొట్ల కాపును,
చర్మపు నొప్పుల కారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
జ్వరము తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు నంజీవివంజీటిది

ఈమందును దుద్దగానే చెమట కట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి ఉపశమన
కారోగ్యముగలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్కనిదబ్బితో సహా పీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 0-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది!

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

91 ఓవర్లాండు మోటారుబండి మితవ్యయమును

నుఖిమునుగలది

ఇదివరలో 91 ఓవర్లాండు మోటారుబండిని కొనిన వారి సిఫార్సులవలన మాకు అనేకమైన ఆర్డర్లు వచ్చియున్నవి.

నిలుకడమీద దానియొక్క సుఖమును, చపుకయును, దృఢముగ తెలిసికొనబడినది.

చిన్న చిన్న యిబ్బందులు లేకపోవుటయును, ఓవర్లాండు క్లచ్చియొక్క మృదుత్వమును, బ్రేక్కు స్పింగింగును,
చక్రములయొక్క వేగమును, తదితరములగు మితవ్యయములును, పందలకొలది కంపెనీల స్నేహములను కలుగ జేయుచున్నవి.

ఈ మోటారును పోల్చిచూడడు.

ఈ రకములో చేసిన మరేదైన బండితో దీనిని పరీక్షించి తృప్తిపొందుదు.

5 పెద్దకార్లుపైర్లు, బాళ్ళి మాగ్నెటో, టూల్సు, హారన్ మొదలగువస్తువులతో సహా

దరఖాస్తుపైన ధర తగ్గింపబడును.

అడిసన్ అండ్ కో లిమిటెడ్,

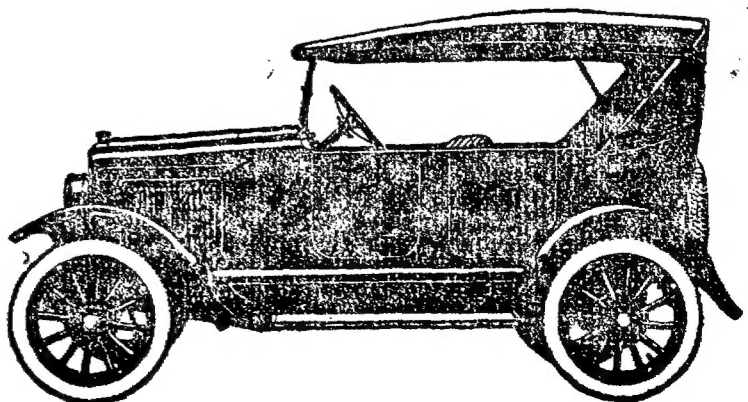
మద్రాసు, అండ్, బెంగుళూరు

బ్రాంచిలు

కార్పొరేషన్ అండ్ కో, తిరుచునాపల్లి

టి. ప్రేన్స్ & కో., లిమిటెడ్, కోయంబుత్తూరు

బొంబే, ఓక్కు, ఉదకమండలము.

Now Ready for Sale: **1924-25 Edition.**
Published for the mutual Benefit of the
Foreign and Indian Business Houses
THE BUSINESS DIRECTORY
of India, Burma, and Ceylon.

A Comprehensive Directory of the various Businessmen, Exporters, & Importers, Firms, Factorie, Merchants, Manufacturers, Mills, and Industries of the principal Cities, Ports and Towns of India, Burma and Ceylon.

Price Rs. 10 per copy.

V. P. charge Re. 1 extra.

AS FEW TESTIMONIAL.

The British Export Gazette, London:—We would draw the attention of all interested in Far Eastern markets to the excellent "Business Directory of India, Burma and Ceylon," published by the Business Directory Co., Kanara Press Buildings, Madras. The work covers the principal towns of the countries concerned, business names being arranged under trade headings, while there are additional sections particularising firms in certain foreign centres who are engaged in trade with India. Not the least helpful part of the volume is that devoted to the Indian import and export Customs traff.

The British Printer, London.

The Business Directory offers a bulky volume in stout covers, suitably arranged for reference. The Kanara Press has certainly shown very strong enterprise in the production of the Directory. The lists must be of the greatest use to business people in the enormous districts covered, as also to export houses in this country. The volume is well supported by advertisers.

Ceylon Daily News, Colombo.

A useful addition to the libraries of business houses in India, Burma and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct, and the volume serviceably bound.

The Hindu, Madras.

The Business Directory is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business houses in all important towns and cities of India, Burma and Ceylon, arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of Foreign Bank and Firms interested in trade with India are also given.

The Servant, Calcutta.

On the whole we congratulate the publishers on this very useful publication. Every business firm will encourage this first Indian enterprise of the kind will do so with profit.

Madras Mail, Madras.

It is a well-got-up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various mofussil centres. The publication should prove of great use to merchants and tradesmen on the look-out for improving their business.

Indian Daily News, Calcutta.

This is a very handy volume containing a mine of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with similar information. Every business man and public institution should possess a copy.

The Bombay Chronicle, Bombay.

The Business Directory has an attractive get-up and it offers a good medium of advertisement. It contains valuable information for businessmen. Some prominent features are exchange values and money equivalents, ready reckoner tables, Indian Customs duties and tariff valuations, together with brief descriptive notices on important business centres. Occasional photographs of special attractions of cities give some relieving interest. Some tips to salesmen are also given. The volume is a welcome addition to the number already in the field.

Ceylon Observer, Colombo.

It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal places. In the foreign section is given a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Statesman, Calcutta.

The Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 issued from the Kanara Press, Madras, is a useful work of reference. It has an Indian as well as a foreign section and the information given is of a kind that will be appreciated not only by businessmen in this country, but also by manufacturers, merchants and exporters in foreign countries.

The Modern Review, Calcutta.

This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns of India have been treated under different sections, sometimes with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

The Industry, Calcutta.

This handy volume contains addresses not only of the Business houses of this country but also of some representative firms of Shanghai, (China); Kobe (Japan), Singapore (F. M. S.) etc. This is a new diversion for which the directory should be liked by merchants wishing to extend their trades in oriental seas. It is neatly printed, decently bound and cheaply priced.

PUBLISHERS:

THE BUSINESS DIRECTORY Co.,

2/13, VANIER STREET, KANARA PRESS BUILDINGS, MADRAS.

సమగ్రమగు క్రొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్థానము

ది ఆంధ్రా జ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, వైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు

మావద్ద అనేకరకములు క్రొత్తమాదిరి గాజులు, మెడగొలుసులు, కానుకలు అడ్డగ వ్రేలు మొదలగు బంగారు నగలున్ను, నవరత్నములు వేసిన అనేకమాదిరి అడ్డగలు, జడవిశ్వలు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనరములు, పతకములు, మొలగునవి పెండి రైలు కూజాలు, బంబర్లు, పేలాగిన్నెలు, కాపిసెట్లు మొదలగు పాత్రసామానులన్ను అనేకరకములు కాళ్ళగొలుసులు, మొదలగు అన్నివస్తువులు యెప్పుడుసద్ధముగా యుండును. కాను బంగార మనకున్న చాదివేండికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును.

నచ్చనివి వాపసు తీసుకొనబడును.

ప్రాచీనము:—కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి,

1597

శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు,

నూలు దుకు సభ్యత్వము

మహాత్ముని యుద్ధీశము

(నవజీవను పత్రికనుండి)

మానవజాతియంతట శ్రేయస్సుకలుగజేయ ప్రయత్నించెదరా లేక హిందూసంఘ మొక్కటే బాగుపడవలె నను యుద్ధీశముతో పాటుబడుచున్నారాయని ఒక శ్లేషపాత్రుడడిగిన ప్రశ్నకు మహాత్ము డిట్లు బదులు జెప్పెను:—“హిందువులలో వికమత్వము పెంపొందించుటకు ప్రయత్నించినయెడల మానవజాతి యంతటగూడ మేలొనగూడును. నేను నాస్వదేశములందే వికమత్వము గలిగింప లేకున్నచో యితరుల మేలు కొరకు ఎట్లు పాటుబడగలుగుదును. ఈ ప్రశ్న నానామర్ఫి మను మించిన యంతములను గోరుచున్నది. కావుననే నేను, ఇండియాలోనున్న వివిధచతురుల మధ్య వికమత్వము పెంపొందింప ప్రయత్నించుచున్నాను. ఈపని పూర్తియైనచో మానవ జాతియంతటినో నొక భాగమునందు సఖ్యత కలిగిన దనవచ్చును.”

మహాత్ముడు ఆంధ్రానుగారి కిట్లు నుడివెను:—“నూలు వడకుటయే సభ్యత్వపు సొక్కుగానుండుటకుగూర్చి నేను నిన్నును ‘యంగుఇండియా’లో వ్రాసినది మీకు నచ్చియుండకపోవచ్చును. ఆవ్యాసమునందు చివరను వ్రాసిన వాక్యము-దేశోపయోగార్థమిది ఆత్మనవర మని తలచువారు ఈ 2000 గజముల నూలు బంపుచుండవలెను. అనునది మీరు మరచియుండురు. తనకిష్టమున్నచో వడకిపంపెననని చెలువును ఒకరు సభ్యునిగా చేరగోరెదరు. అట్టివారు నూలువడకు నిబంధన కంగీకరింపవలెను. అట్టివాడు నూలువడకు మరతును నిరాకరింప గూడదు. అంగీకరించుటకు నిరాకరించుటకు మధ్య రక మగు తలుపు భావమునను యుండగూడును. నైతిక శిక్షణము ప్రాముఖ్యముగ గణించుదేశము - ప్రాంతమువంటిది - నేటికా కాన్సిలులోని ప్రవేశించుటకు ముందు నైతికశిక్షణము బొందవలెనని విధించును. కావున, నూలువడకనేర్చుట ఉపయోగకర మనియు దేశాభివృద్ధి దామకమనియు ప్రజలు గురించినచో నది సభ్యత్వమున కర్హతగా నామోశంపవలసినదే.”

“పూర్తిగా న్యాయసఫలమున దానితప్ప అన్యవిషయముల దేనిని నేను బలుకను. ఒక సంస్థయందు సభ్యులందరు తమ విధ్యుక్తధర్మము లన్నిటిని ఆచరింతురని భావించుట తప్పా? అవిధ్యుక్తధర్మముల నిర్వహణ మతికష్టసాధ్యముగా నుండవచ్చును. కాని మన మార్గమధ్యమందు వచ్చు అవాంతరము లన్నిటికి సంస్థకార్యనిర్వాహకులు జబాబుదారీ యగుదురా?”

కాంగ్రెసునుగూర్చి యిప్పటికి యెవరికిని సరియగు శబ్ద ప్రాయములేదు. ఈసంస్థనుగూర్చి యిప్పటికిమీని రైలు పజాలము. దీనిని నిజమగు జాతీయసంస్థగా జేయవలెను. ఇది నిజముగా నేవాత్మరక్షల సంఘముగా నుండవలెను. ఇందలి సంఖ్యయే ప్రాధాన్యముగ గణింపరాదు.

నేను 4 అజాలు చందా రుసుముగా కోరినపుడు యీ సంస్థ యన్న సంస్థలన్న పెద్దదిగా నుండవలెననియే భావించిరి. ఈయుద్ధీశము నెఱవేర్చు సమర్థతగల ప్రచారకులు తగినవారు లేకుండిరి. ప్రస్తుతము మనదేశమునందు సోమరితనము పెరిగిపోయినది. పేదరికమునందు మునిగి నిరంతరము బానిసత్వముచే నలిగిపోవుచున్న నోరులేని అనాయక ప్రజాభాషాశ్రయముగూర్చి నేను విచారించును. ఈవిశేషము లన్నియు వారికంటె, విద్యార్థికులమని శిష్య ఉపన్యాసవేదికలపై ప్రగల్భములు బలుకువారికి యొక్కవగా జెందును. వారిని నిర్వాణయుక్తమగు దేశసేవ క్రిందకుడింపవలెనన్న ప్రైవేట్లైన విధముగాక మరే విధముగలదు? ప్రత్యేక్షముగా విదితమగు కార్యముల నాచరించు సంస్థగా కాంగ్రెసును మార్చవలెనన్న వేరేమి సాధనముగలదు? నామభ్యోదేశ చేసున 2,000 గజములనూలు వడకిపంపవలెనను తీర్మానము అంగీకరింపబడి ఆచరణకు రావలెననియే.

కద్దరు ధరింపనివారిని నిరసించవలెనని నేను చెలువను. అట్టివారిని మనము కాగలింపుకొని వారిసాంకర్యముజేయవలెను. వారియెడల ప్రేమజూపి వారిని మనప్రకృత మరల్చు ప్రయత్నింపవలెను. నిందించుటగాని, పరిహసించుటగాని యెన్నడు జేయరాదు. కద్దరు ధరింపనివారిని తిట్టరాదు, తూలనాడరాదు. కద్దరువస్త్రధారు లట్టిచర్యలకు గడంగినచో నేను ఆత్మశిక్ష విధించుకొనవలసి యుండును. మనము యెవరితో సహాయనిగ్రాకరణము నవలంబింప నెంచెదమో అట్టిభారాసంగు సౌకర్యములను నిరాకరించుటయే అసహాయాధ్యము యొక్క ముఖ్యపద్ధతి, త్రాగుబోతులపట్లగూడ నిట్టి సహాయనిగ్రాకరణమే యవలంబించవలెను. కాని ఖద్దరు నుపయోగించనివారిపట్ల అట్లానర్పరాదు.

కావలెను

నర్సిపట్నం తాలూకాలో యిలాకా ఆసుపత్రులలో పనిచేయుటకు యిద్దరు మంత్రసానులు కావలయును ఇందుకు అర్హులైనవారు సదరు తాలూకాలో ఆఫీసు వెంటనే ధర ఖాస్తులుపంపుకొనలెను. జీతం రూ 85 లు, రెండురూపాయలు ఇంటిఅద్దయు యివ్వబడును.

యమ్. సుబ్బారావు

నర్సిపట్నము తాలూకాలో ప్రెసిడెంటు.

ప్రకటన

మయినరు తండ్రిఅయిన బొంతు సుబ్బారెడ్డి కొమార్లు బస్తిరెడ్డికి మన స్థిమితములేనందున ఆసావకాశమును తీసికొని కొంతమంది ఆయనవలన మోసముగాను ప్రతిఫలకూన్యము గాను కొన్ని దస్తావేజులు ప్రాసోట్లు వ్రాయించుకొన వలె నని ప్రయత్నించుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. అట్టి దస్తావేజులు ప్రాసోట్లు యిదివరకు ఆయనచేత వ్రాయించుకొన్నట్టి గాని యికముందు వ్రాయించుకొనునట్టివి గాని చెల్ల శక్తవని యింతుమాలముగా ఆందరకు తెలియజేయడమైనది:—

కొలిపర } బొంతు పున్నారెడ్డి మైనరైనందున గార్డీ
ది 25.10.24 } యక మేనమామ కొండా రామరెడ్డి నివాసి.

నోటీసు

ఇందుమాలముగా తెలియజేయడ మేమన కృష్ణాజిల్లాగడ్డ వల్లేరు లాకువద్దనున్న క్రీపద్యాలయా రైసుమిల్లును నిమ్మగడ్డ గోపాలకృష్ణయ్యగారున్న మేమున్న కలసి సదరు మిల్లును కంట్రాక్టు ని గోపాలకృష్ణయ్యగారు అందునన్ను పేరుతోదస్తరులుపెట్టి 27-1-24 నుంచి 30-9-24 వరకు వ్యాపారము జరిపి యున్నాము. సదరు గోపాలకృష్ణయ్య అందునన్నువారు మిల్లు వ్యాపారములో వారికి వుండుకున్న భాగమును, యావత్తులా భనప్రమాతో వారికినిమి తంలేకుండా మేము అనుభవించేలాగున వారికిఅందున్న హక్కులతోను మేమే భరించునట్లున్ను వారివల్ల 30-9-24 లేదీన అగ్రిమెంటు పొందియున్నాము. కాబట్టి సదరు మిల్లుకు యియ్యనలసిన బాకీదార్లు యన్నుందిన్ని సొమ్ముచూపదనే చెల్లించి రసీదుపుచ్చుకొనలెను. కానినిమ్మగడ్డ గోపాలకృష్ణయ్య అందున్నువారికియ్య నక్కరలేను అట్టిచ్చినను మాకు ఏమి నిమిత్తంలేను. క్రమమైన చర్యజరిపి పుచ్చుకుందుము. కాబట్టి తెలియపర్చడమైనది.

సత్యనారాయణ.

గుణములేనియెడల పైకము వాపసు

చాయొక్క బాప్టికార్గి రింగువరము లోపను యుపయోగించుటట్లు, చర్యవ్యాధులు, మేహకారక పాడలు, యింకను అనేక చర్యవ్యాధులు నివర్తియగును 5 నిమిషములలో గుణముయిచ్చును ధర బు 1-కి 0-10-0.

అమరావతి పత్రిక, 5, భద్రవ్య గార్లనవీధి, పార్కువైపు, మద్రాసు.

రెడ్డిరాణి సంగీత చంద్రుడు 3

మత, సాంఘిక, వ్యవసాయక విద్యావిషయములు చర్చింపబడును.

వారకాంత (నాటకము) విటులయ్య, విజయలయ్య అద్భుతచర్యలు, బీచివర్ణన చదివితీరవలయును. వెల ఆ 12

మిథునానురాగము (పేరుగన్నవల) వెల ఆ 12

గర్వభంగము (గరుడ, బలరామ, అంజనేయ, సత్య భామ గర్వభంగకథలు గలనాటకము) వెల ఆ 10

వాసంతిక (చెంచునాటకము. చక్కనివర్ణనలు) ఆ 1

ఆంధ్రనామసంగ్రహము (సటిక) వెల ఆ 4

రెడ్డిబ్రదర్సు రాయవరము, గోదావరిజిల్లా.

కృష్ణా కేశనాశనిసబ్బు

దీనినివాడుటచే యేలాటిబాధ మంటలేకనే దేహమునం శుభాగము పంపెనను యుండువెట్టుకలను తక్షణమేతీసివేసును. 3 బిళ్లలుగల పేట్టు 1 కి ధర రూ 1-4-0.

సుందరం అండ్, కో.

5 భద్రవ్యగార్లనవీధి మద్రాసు.

త మా పా లు

(అంధ్రవత్రికకు ప్రత్యేకము.)

మేరు

యజమాని:—నీ పేరేమి?
యాచకుడు:—నా పేరు కనకరాజు.
యజమాని:—కనకరాజువయితే, ముప్పి ఎత్తడము ఎందుకయ్యా?
యాచకుడు:—ఇకనుంచి దామోచరుడని పేరు మార్చుకొంటానురెండి.

బాగుండేది

భర్త చనిపోయెను. భార్యకు లైఫ్ ఇన్సూరెన్సు లా లాకు డబ్బు రావలసియుండెను. ఇన్సూరెన్సు కంపెనీవారు ఏదో సందేహములజెప్పి, డబ్బు ఎంతకాలమునకు ఇయ్యకుం డిరి. తుదకు ప్రాణం విసురుబుట్టి “నేనీ డబ్బుకోసం పడేతిప్పులు దేవునికేమిరుక. నాభర్త చనిపోకున్నా బాగుండేదని ఇప్పుడు తోస్తున్న”దని, ఆమెయరచెను.

భామాకాశిన్యం

హిందీభాషాపుస్తకాన్ని చదువుతూ, విం రు సమయ మున రామయ్య సభ్యులను హాజరగొట్టుతుండెను. అసలు హిందీ భాష ప్రకారం, ఉచ్చారణజేయుచుండెను. కొంతసేపటికి కొత్తమాట నొకదానిని, అతిథు అతికష్టముతో నుచ్చరించెను.

“మీరు అంతకష్టంలో పలికిన కబం హిందీయేనాండి” అని విందుకు వచ్చిన వారిలో నొకరడిగిరి.

“కాదండి, పోకచెక్క అడ్డం పడ్డదండి” అని రామయ్య బదులు చెప్పెను.

తండ్రికోర్కె

నటుడు—మానాన్న చనిపోయ్యేటప్పుడు, నాటకంలో వేమం వెయ్యడమని చెప్పి ఆరువేలరూపాయి లిచ్చిపోయెను. న్నేహితుడు—అయితే, అడబ్బంత ఏమయి పోయింది?

ఎట్లా వచ్చింది?

మేడమెట్లు కెండు అడుగుల వెడల్పు యి నా లేవు. బాటసారి అతికష్టమిద మేడఎక్కెను. వెకిసాయ్యేటప్పటికి, ఆపుబోటి మేస్తుండెను.

బాటసారి (యజమానితో):—నేనే వైకిఎక్కలేక పోయినానీ, ఈపు ఎట్లా ఎక్కివచ్చింది?

యజమాని:—దాన్ని చిన్నదాడగా ఉన్నప్పుడు ఇక్కడకు తీసుకువచ్చాం.

పెద్దమనిషి

గుమాస్తా:—నానిషయమై తమరు తపానీలుదాకుగారితో కొంచెము సిఫార్సుచెయ్యండి.

భిక్షారావు:—అయినను నీవే స్వయంగా అడగరాదా? నేనడుగు లేమాత్రం ఎక్కవ లాభముంటుందా?

గుమాస్తా:—నాకు వారితో మాట్లాడమంటే భయమండి. మీలో మాట్లాడుతుంటే చనువుగా ఉంటుంది. పెద్దమనిషి కుండే వైఖరి తమవద్ద లేకపోవడమే ఇందుకుకారణము.

విషం

వైద్యుడు:—మీరు కాఫీతాగుతారా?
శృద్ధా:—తాగుతాను.

వైద్యుడు:—కాఫీ విషమునుమండి. నెమ్మది నెమ్మదిగా మనిషిని చంపివేస్తుంది.

వృద్ధుడు:—అట్లాగా! నాకు డెబ్బయియేళ్లు. అరవై యేళ్లబట్టి తాగుతున్నాను. అతి నెమ్మదిగా చంపుతుంది కాబోలు!

కవి

ఒకడు:— సుబ్బయ్య కవిత్వంచెప్పి ప్రసిద్ధి కెక్కుతున్నాడు కాబోలు.

రెండవవాడు:— అతనికంటే తక్కువవాడు లేడని అందరూ అనుకుంటారు.

ఉపన్యాసధోరణి

ఉపన్యాసకుడు:— ఎవరి యిష్టంవచ్చినట్లుగా, వారు సంచరించేకాలం ఎస్తున్నది.

సభికుడు:— అట్లా సంచరించకపోతే?

ఉపన్యాసకుడు:—బలవంతమయినాచేసి, ఆపని చేయించాలి. (హర్షధ్వనులు)

అబద్ధాలు

గుజమాని (శాకరుతో)—నిన్ను సరించి చాలా సంగతులు విన్నాను. నీవు చాలా అక్రమాలు చేస్తున్నట్లు తెలుస్తుంది.

శాకరు—అయ్యా, వాటిని మీరునమ్మబోకండి. మీరు విన్న అబద్ధపుకబుర్లలో సగమయినా నిజంకావు.

నమ్మకం

ఎల్లయ్య—నాకు నూరురూపాయలు అప్పుగావాలె. మీకు నామీద నమ్మకం ఉన్నదిగదా.

పుల్లయ్య—నమ్మకం కావలసినంత ఉన్నది. కాని నూరు రూపాయలుకూత్రం నాకద్ద లేవు.

ఖయిదీ

ప్రేక్షకుడు—నీలిరీమాత్రే చాలా జాలి వేస్తుంది. నేను నీకు ఏమిసహాయం చెయ్యగలను?

ఖయిదీ—వేలేమిసహాయం వద్దు. యిటుకు బొయ్యే మార్గం చూపండి.

కులాసా

కృష్ణారావు—నాకు మోటారుపైకిలు కావలెను.

అంగడివాడు—ఇదిగోనండి. కులాసాగా పి కా రు చెయ్యడానికి ఇంతకంటే మంచిది యింకొకటి లేదు.

కృష్ణారావు—అయితే నాకది పనికిరాదు. నాకు కులాసాకొరకు అక్కరలేదు. నాభార్యను ఎక్కించుకుని పోవటానికి పనికివచ్చే బండి ఉండేమా చూడండి.

సోదరులు

ఒకడు—నీకు సోదరు లెందరు?

పిల్లవాడు—ఒక్కడే.

ఒకడు—మీచెల్లెలు యిద్దరిని చెప్పిందే!

సంతోషపెట్టడం

భర్త—నీకు ఈచీర ఎంతోబాగుంది. కాని నాకు డబ్బుమాత్రం చాలా ఖర్చయింది.

భార్య—మమ్ముకు సంతోషపెట్టడానికి, నేను డబ్బుకు వెనకాముందూచూడను.

కారణం

బాటసారి— ఇక్కడ ఎవరివద్దయినా బ్రాం డీవునా? అడమనిషి మార్చబోయింది.

అంతటి, బ్రాండ్ సీసాను ఒకరు అందిచ్చిరి. బాటసారి దానిని తానేతాగివేసెను. అదేమని, ప్రక్కవాడు ఆశ్చర్యంతో డిగెను.

బాటసారి—ఇతరులు మార్చబోలే నేను చూడలేను. భయంచేత వస్తుతెలియదు. అందుకొం తాగివేశాను.

మందు

కోగి—నాకు నిద్రపట్టదండి. పిల్లి ఆరచినా మెళుకువ వస్తుంది.

వైద్యుడు—ఈసాదుము ఉపయోగించండి.

కోగి—ఎప్పుడు వేసుకోమన్నార?

వైద్యుడు—మీరు వేసుకోవద్దు. పిల్లికె నీళ్లలోకలిపి సావ్యండి. అది నిద్రపోలే, మీమా నిద్రపడుతుంది.

వెలింగులన్ సినిమా

మాం టు రో డ్డు 1565

25.10.24 లేది శనివారమునుండి 31-10.24 శుక్రవారమువరకు సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-80 గం. శని ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 8-15 గం! కూడగలదు.

యూనివర్సల్స్ మైటియస్టు సీరియల్

ది స్ట్రీట్ ప్రియత్ కడపటిభాగము.

విల్లియం డన్ కన్, ఎడిత్ బాస్సన్ తో సహా

గాంధీపూజానిధివసూలు

వీరభట్టాము (పాలకొండతాలూకా)

భోగి చినచెంకన్న	1-0-0
జుళ్ల లక్ష్మణస్వామి	1-0-0
,, నంజనస్వామి	1-0-0
,, జనార్దనస్వామి	1-0-0
వైశ్యరాజు కన్నమ్మ	0-2-0
జుళ్ల శాంతమ్మ	0-12-0
పట్నాన వైడమ్మ	0-2-0
భోగి గంగయ్య	1-0-0
కింకవ సన్యాసి	1-0-0
సుంకర రామమూర్తి	0-8-0
అంధవరపు వెంకటప్పడు	0-8-0
అరసాడ కూర్మజగన్నాథులు	0-8-0
జుళ్ల అచ్యుతరామయ్య	0-9-0
,, రామమూర్తి	0-4-0
శేష విశ్వనాథం	0-4-0
జుళ్ల సత్యలింగం	0-8-0
భోగి సుబ్బారాయుడు	0-8-0
మద్ది శ్రీరామలు	0-8-0
ఒడ్డి కామన్న	0-8-0
ఒడ్డి నరసింహము	0-8-0
భోగి కృష్ణయ్య	1-0-0
ఒక అభిమాని	1-0-0
శ్రీజగన్నాథస్వామివారు	1-0-0

పార్వతీపురం

రామాయణం వెంకటరావు	2-0-0
ఒక నిరుపేద	0-2-0

నాగూరు (పార్వతీపురంతాలూకా)

యమ్. కె. వరదరాజులనాయకరుగారు	5-0-0
నడిమింటి భగవత్పతంజలిశాస్త్రిలు	1-0-0
,, అప్పన్నశాస్త్రిలు	2-0-0
,, రామలింగస్వామి	1-0-0
టి. ఇ. గోపాలనాయకరు	0-8-0
నడిమింటి చిత్రామణిగణపతిశాస్త్రిలు	0-8-0
కాతా వెంకటేశం	0-8-0
నడిమింటి వెంకటనారాయణస్వామి	1-0-0
శ్రీ చంద్రశేఖరస్వామి	1-0-0
చెల్లూరి హనుమయ్యగారిభార్య సీతారామమ్మ	0-4-0
సుమీధర కామేశ్వరరావు	0-4-0
అక్కెన అప్పలనాయకుగారు	0-4-0
పాడుగు ఆదినారాయణగారు	0-2-0
,, అమ్మమ్మగారు	0-2-0
శ్రీ చంద్రశేఖరస్వామివారు	0-2-0
కేడిరెడ్డి చినమూర్తినాయకుగారు	0-8-0
శిరాపు రామనాయకుగారు	0-4-0
అల్లూరి స్వామినాయకుగారు	0-4-0
శ్రీ సత్యనారాయణస్వామిగారు	0-2-0
ఓపిలాపు సుబ్బయ్యగారు	0-4-0
వడియాల జోగేశలింగంగారు	0-4-0
లక్ష్మణి రామన్నగారు	0-4-0
మంగ రేగయ్యగారు	0-2-0
యర్రపల్లి జోగయ్యగారు	0-1-0
కప్ప గవరయ్యగారు	0-1-0
కామాపంతుల సూర్యనారాయణరావుగారు	0-8-0
పార్వతీపురం	0-8-0
పుంజా సివాజీ బాబుగారు	6-0-0

మొత్తము 89.7-0

విశాఖపట్నముజిల్లా సాలూరుతాలూకా ప్రచారకుడు.
పురిపండా అప్పలస్వామి, మకాం పార్వతీపురం.

విద్యాశాఖమంత్రిగారి అనారోగ్యము

లాహోరు, అక్టోబరు 28:— పంజాబు విద్యాశాఖ మంత్రిగారగు మియాన్ ఘట్నీ హుస్సేనుగారు అనారోగ్యముగ నుండుటచే స్వస్థతనొందుటకు షేక్ పురము మారిరి. (ఆ.ప్రె.)

మహమ్మదుజన్మదినోత్సవము

(స్వ కీయ వి రే ఖ రి)

డా॥ బిసెంటుగారి ఉపన్యాసము.

బెంగళూరు, అక్టో 28:—డా॥ బిసెంటుగారు నిన్న ఉదయము ఈనగరమునకువచ్చిరి. ఇచ్చటిభియసాఫీకల్ సంఘసభ్యులతోసంభాషణలనలిపిరి. సెంట్రల్ జైలు పరీక్షించిరి. సెంట్రల్ పంచమ ఇన్స్టిట్యూటు నరసిరి.

నిన్న సాయంకాలము ముస్లింఅసోషియేషన్ వారియాజమాన్యముక్రింద వి. ఎస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి అధ్యక్షతక్రింద నోకబహిరంగసభలో నామె యుపన్యసించెను. వి. ఎస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు ముందు రెండు ముక్కల చెప్పి. మహమ్మద్ జన్మదిన సందర్భమున తన్ను అధ్యక్షునిగా నియమించినందులకు కృతజ్ఞత చూపును మాటలాడిరి. బెంగాలునందలి విప్లవకారులు గవర్నమెంటువారి ప్రకటనలు వాటిని గూర్చి మాటలాడుచు గవర్నమెంటుచర్యల సమర్థించిరి. తరువాత బెసెంటుగారు యుపన్యసించిరి. సుమారు గంటకాలము పట్టెను. మహమ్మదుయొక్క ప్రవర్తన గురియలను గూర్చి చెప్పుచు ఇస్లాంయొక్క వివిధశీలన స్పష్టీకరించి చెప్పెను. ఇస్లాంమత శ్రీలంకాదర్శనములను గూర్చి మాటలాడెను. తరువాత ఇస్లాంమతమును మహమ్మద్ పరిశీలించుచు బయలుపెట్టెనో వర్ణించెను ఇస్లాం శాస్త్రముల, గణితమునకు, శిల్పమునకు, చిత్రకళలకు వివిధమునాయమనయ్యెనో నిరూపించి విగ్రహములను మహమ్మదెన్నడును నాశనముచేయు మనలేదని యజాపు పరచెను. మహమ్మదు ఆతనిఅనుచరులు పడినకష్టములను గూర్చి చెప్పి, భగవంతుని యందు సంతృప్తి విశ్వాసము కలిగియుండుటచేతనే వారు నెగ్గగలిగిన తెల్పెను. ఇండియాలో నన్ని మతములును అభివృద్ధి నంది యుంచుటయందు ఒక మతముతో నోకమతము పోటీపడవచ్చునని తెల్పుచు మతములైకమత్యముగా నుండవలెనని యుద్బోధించిరి. సభ జయప్రదముగా ముగిసెను. ఈశాస్త్రి బెసెంటుగారు మైసూరు వెళ్లెదరు.

బొంబాయి పురపాలక సంఘము.

క లీనరకులను గురించిన బిల్లు

బొంబాయి, అక్టోబరు 28:—సరకులను కల్తీజేసి మంచి సరకులను అమ్ము దురాచారమును ఆపుట అవసరమని బొంబాయి పురపాలక సంఘమువారు గ్రహించుటచే ఇంగ్లీషుపేట ఆఫ్ ఫ్రమ్మ అందుడ్రస్స్ ఆక్ట్ ననుసరించి బొంబాయి కాసన సభలో ఒకబిల్లు ప్రవేశపెట్టబడెను. ఈబిల్లు మొట్టమొదట బొంబాయి నగరములను పిమ్మట రాజధానియందంతటను వర్తించుటలు నుద్దేశించబడినది. కల్తీదానికి నేయి ఆశుమాట నుపయోగించుటంద జేయుకాట తప్ప చిత్తుగా వ్రాయబడిన బిల్లులయందు పురపాలక సంఘమువారిచే ఆమోదించబడినది. సరకులను కల్తీజేయుటలో రంగును గాని ఆరోగ్యమున కపాయకరముగ నేదైన పొడినిగాని కలిపినట్లయిన నయ్యది యీబిల్లు ప్రకారముగా నెంచబడును. అటువంటి పదార్థములను ప్రత్యేకముగా తయారు జేయుటయు ఆమ్ముటయుగూడ నేరములుగా నెంచబడును. అట్టి పదార్థములు నిరాపాయములని చెప్పట గూడ నేరముగా నెంచబడును. కల్తీచేయబడిన వస్తువునిర పాయమైనదై, అది కల్తీచేయబడినదని యెవ్వరును చెప్పక పోయినయెడల అది నేరముగా నెంచబడును. అనుమానము తగిలినయెడల మామూలు మనుష్యులదగ్గర నుండు పదార్థముల నన్నిటిని విభజించి నేరమును కనుగొనుటకు యేర్పాట్లు చేయబడినవి. (ఆ.ప్రె.)

మంచితరుణము. ! మించిపోవును. !

వరల్డ్ యిమిటేటర్

మ్యూజిక్ వరల్డ్ యిమిటేటర్ గారివలన లోకాభిరామా యణహాస్యనటనము అత్యద్భుతముగా ప్రదర్శింపబడును.

బెజివాడ మైలవరంహాలులో 2-11-24

గుంటూరు సెకండు కంపెనీహాలులో 5-11-24

తెనాలి ఫస్టుకంపెనీహాలులో 7-11-24

ముందు మార్పులదెల్పు థంకా

సి. ఎఫ్. ఆంధ్రాను

అమెరికానుండియు సీమనుండియు, మేమెరుగని మిత్రులనుండి జాబు లనేకములు తరచు వచ్చుచున్నవి. ఆ జాబులందు హిందూదేశమునం దుద్భవించిన అత్యంతయొక్క నూతన వికాసవృద్ధి గోచరించుచున్నది. ఆ జాబులం దొకటి యత్యంత హృద్యమముగ మనోహరముగ నున్నది. ఆ మనోహరతయందు పాతకులగుడ పాశ్చాత్యురని యా విలేఖరి వ్రాసిన క్రింది క్షమించుచున్నాను.

పశ్చిమమునందున్న శైలికాధ్యాత్మిక హెన్రీము నా కేవలంపు కలిగించుచున్నది. నిరాదంబరమైనట్టియు విశ్వాస పాత్రమైనట్టియు, జీవితము నేను వాంఛించుచున్నాను. అందుననే భారతదేశమునకు రాగోరుచున్నాను. అంతమాత్రముచే హిందూదేశమున చెడుగులులేనని నేను చెప్పటలేదు. హిందూదేశమునకు 1914 లో నేనొకసారి వచ్చియుంటిని. అప్పటినుండియు నటు జరుగు వృత్తాంతముల నరయుచుంటిని. అందుచే నా జీవిత ముచు బాగుగా గడువగలనని విశ్వసించితిని. అచటి భావములు నా కనుకూలముగ నున్నవి. అట్టివోట నేను శుభముగా నుపయోగకరముగా నుండగలనని నేను నమ్ముచున్నాను. మహాత్మా గాంధీ, రవీంద్రుడు, వ్రాసిన వ్యాసములు మాంచెప్పుడు గార్డియన్ పత్రికయందు ప్రకటింపబడగా చదివితిని. అమెరికాలో నున్నప్పుడు పారిశ్రామిక సంస్థలను యజమానిదృష్టిలోను, పనివాండ్రు దృష్టిలోనుగూడ నరయుట నా ప్రత్యేకవిధియై యుండెనకాని నా ఆలోచన లభివృద్ధియై నన్న వ్యవసాయమునకు జింపినవి. ప్రస్తుతము అనుభవము సంపాదించుట కర్హుడనుగా పని చేయుచున్నాను. నా తల్లికడనుండి నేగడించిన వారసత్వము సంగీతవిద్యయందును కళలందును గాఢాభిమానము. తరువాత గాంధీగారి పారమార్థికదృష్టి, కీర్తిస్తుతుల్య ప్రవర్తనము, లోధనము, జీవితము నన్ను తీవ్రయొని జేసినవి. అందుచే, హిందూదేశమునం దతనిచే యుద్ధరింపబడిన మానవసంస్కార ప్రవాహమున నేను లీనము కాగోరుచున్నాను”

ఇట్టి జాబులు విదేశములనుండి వచ్చుచున్నవి. ఆ జాబులందు రెండు షేర్లుమాత్ర ముండును; గాంధీ, రవీంద్రుడు ఈ విలేఖరి యిరువురి నుంచీయు వ్యాఖ్యాన్యములగు విషయముల గ్రహింప నెంచుచున్నాడు. విలేఖరులను మొదటకలత, తరువాత నాశ్వర్యము, తరుపరి ఆకర్షణము, పిమ్మట లొంగుబాటు, క్రమముగా కలుగుచున్నవి. పాశ్చాత్యసహజోత్సాహముతో వారు కృషి సల్పుచున్నారు. చాలమంది సమర్థులికి గాని కాంతినికేత నమునకుగాని రాదలచుచున్నారు.

మనమింకను జైరను, షేల్లీలకమునందే యున్నాము. మానవవ్యభావములం దొక క్రొత్త తిరుగుబాటిపుడు ప్రారంభమైనది. ఇట్టిదే ఒకశతాబ్దముక్రింద పశ్చిమమున జరిగినది. ఈ సారి యితిరుగుబాటు యిండియాలో నారంభించుచున్నది. కొంతకాలమునుండియు జరుగుచున్న మార్పులన నాకు వెల్లీ వ్రాసిన పద్య మొకటి జ్ఞాపకమునకు వచ్చుచున్నది. ఆపద్యము యొక్క తుదిభాగమునందు బోలిక యిప్పటికితితో పూర్ణ తృప్తి మందినది. అందలిభావ మిది.

సంస్కార హీన ములకు నా ప్రాయశ్చిప్రాయములను బయటపొందోటము. నూతనభావోదయము కలుగ జేయుము. పండాకులు రాలిపోవకనే మరల చిగుర్చుట్టు నాభావపరివర్తనమున వికాసము కలుగజేయుము. జ్వలించు మంటనుండి ఎగిరిపోవు అగ్ని కణములవలె నామాటలకు ప్రపంచమునం దంతటను ఎగరనిమ్ము.

నిద్రావస్థలోనున్న ప్రపంచమునకు భావిపరివర్తమును తెల్పు భేరివై.

నాపలుకుల మ్రోగింపుము. చరిత్రకాలమును ఎండకాలమును వెంటాడకుండునా! ప్రాతభావములను క్రొత్తభావములనుసరింపవా! (యంగ్లిండియాపత్రిక)

నోటీసు

గుంటూరు సెంట్రల్ స్టోర్సు, (లిమిటెడ్)

సదరు కంపెనీకి రావలసిన బాకీలను 9-11-1924 తేదీన వ్రాడీపేటలోని రిజిస్టర్డు ఆఫీసులో సాయంత్రము 5 గంటలకు వేలము వేయడమగునని యిందుమూలముగా తెలియజేయడమైనది. కావలసినవారు వచ్చి పాటపెట్టుకోవచ్చును. పాటమొత్తమును వెంటనే చెల్లించవలయును.

వ. వెం. హనుమంత రావు,
లిక్విడేటరు. 25.10.24.

వంగరాష్ట్రమున క్రొత్త నిర్బంధచట్టములు

మహాత్మనివ్యాసము

పత్రికాభిప్రాయములు

ఎంగు యిండియాపత్రికకు వ్రాయబడినవ్యాసము
"రీడింగుప్రభువు అవలంబించిన కఠినవిధానము
నకు తగినవర్జితులు కలవని వారు. ఋజువు చేసి
యుండలేదు. ఒకనేరమును చేసినవారిని, చేయుటకు
ప్రయత్నించినవారిని, శిక్షించుటకును కేవలము
అనుమానము మీదనే వారంటులేకుండా అరెస్టు
చేయుటకు అధికార మిచ్చుటకును చాల భేద
మున్నది. దొరతనమువారు కలవరపడి కఠినశాసన
ములను అమలులో పెట్టినపుడెల్ల దోషులకంటె
నిర్దోషులే అధికముగా నష్టకష్టములకు పాలగుచుం
డిరిని అనుభవమువలన తెలిసియేయున్నది. సుభాష
చంద్రబోసుగారివంటివారిని గూడ ప్రత్యేకాధికారము
క్రింద ఆకస్మికముగా అరెస్టుచేయుట వల
ననే యిష్టభుత్వవిధానము హానికరమని రూఢిగా
తెలియవచ్చుచున్నది. దేశీయులు కష్టనష్టముల
ననుభవించిననే గాని భారతదేశమునకు స్వాతంత్ర్యము
లభింపదు గాన నిర్దోషులగువారిని అరెస్టు
చేసినపుడు దానిని సరియగురీతిని వారు గ్రహించి
నచో వారికిని దేశమునకునుగూడ దానివలన చాల
లాభము కలుగకమానదు. దౌర్జన్యమును అరాజక
మును స్వరాజ్యసంపాదనకు తగినసాధనములని
నమ్మువారికి గల దేశభక్తి అంధప్రాయమైనది.
దౌర్జన్యమునందు వారికి గట్టినమ్మక మున్నచో
స్వప్రముగా తమ నమ్మకమును వెల్లడించి అవసర
మైనచో ప్రాణములను గోల్పోవుటకుగూడ వారు
సిద్ధముగా నిలచుట న్యాయముగాని చాటుమాటున
దుర్మతముల నలిపి నిరపరాధులగు ప్రజలకు హాని
కలిగించుట మహాపరాధమని వారికి నేను తెలియ
జేయుచున్నాను. "అపకారికి నుపకారము నేప
మెన్నక చేయువాడు నేర్పరి" అనునట్లు అపకారి
ఉపకారము చేసినను చేయకున్నను ప్రతీకారము
చేయకుండు శాంతముగను, నిష్కవటముగను దేశీ
యులు కష్టముల ననుభవించుటవలననే స్వరా
జ్యమువచ్చును." మో. క. గాంధీ.

కలకత్తాకార్యరేషను సభ

బోసుగారిపై విశ్వాసతీర్మాన మామోదింపబడెను
నిన్న 29వ తేదీ సాయంకాలము కలకత్తా కార్యరేషను
సభ జరిగినది. "ప్రధాన కార్యనిర్వాహకాధ్యక్షియగు సుభా
ష చంద్రబోసుగారి సామర్థ్యమునందును, దేశభక్తియందును
నిర్మలవ్రతమునందును యీగభావోగి గట్టినమ్మకము కలదు.
నిష్కారముగా బోసుగారిని దొరతనమువారు చిరసాలలో
నుంచుట అక్రమము. ఈనిరంకుశచర్య నాక్షేపించుటకు నవంబరు
నెల ఒకటవ తేదీ తనివారమునాడు కార్యరేషను కార్యాలయ
ముల నన్నిటిని మూసివేయవలెను" అను తీర్మానమును గోస్వా
మిగారు ప్రతిపాదించిరి. "నిరంకుశాధికార మంతరించు సమయ
మున నిట్టి అరెస్టులు జరిగక మానవు" అని గోస్వామిగారు
నడిపిరి.
"ఈతీర్మానమును వంగరాష్ట్రశాసనసభలో నుపపాదించ
వలెను గాని యీగభావోగి నుపపాదించగూడదు" అని విల్సన్
గారు నడిపిరి.

దేశబంధు దాసుగారు

దాసుగా రాసభలో దీర్ఘగంధీరోపన్యాసము నొసంగిరి.
"నేనెటుల విప్లవకారుడను గానో బోసుగారుగూడ నటులే
విప్లవకారుడు కాదు. ఆయనను అరెస్టుచేసినపుడు నన్నుచాత్ర
మేల అరెస్టుచేయలేదు? దేశభక్తిని కలిగియుండుటయే నేరమై
నచో నేనుగూడ దోషినే యగుదును. బోసుగారు దోషియైన
చో కార్యరేషను మేయరు నైన నేనుగూడ తప్పక దోషినే
యగుదును. వంగరాష్ట్రమున విప్లవసంఘములు ఒకటియో పె
క్కిలవని నేను తెలిసినమాట నిజము. కఠిననిర్బంధశాసన
ములవలన విప్లవసంఘములను రూపుమాప జాలరనికూడ నేను
తెలిసియుంటిని. వెనుక నిర్బంధశాసనములు నిరుపయోగమైన
వి. ముందుగూడ నటులే నిష్ఫలముగను. బోసుగారిని 1818
మాడవ రిగ్యులేషనుక్రింద అరెస్టు చేయుట వలన
కార్యరేషనుకు గొప్పముప్పు వాటిల్లినది. ఇప్పుడు కార్యరే
షనువారు దోషియైనచో యిటులనే ఒక్కొక్కరినిగా వారు
అరెస్టు చేసి స్వరాజ్యపక్షమువారి అధికారము కార్యరేషను
లో సాగకుండజేసెదరు. క్రమముగా హెచ్చుమంది పట్టుల అధి
కారముగూడ సాగకుండజేసెదరు." అని దాసుగారు నడిపిరి.
పిమ్మట ఓట్లుపుచ్చుకొనగా 38 మంది అనుకూలురును, 8 మంది
ప్రతిహతులును తేలిరి. గోస్వామిగారు తీర్మాన మామోదింప
బడెను.

లాహారు దేశభాషాపత్రికలు

ప్రతాప

"వంగరాష్ట్రమున జారుప్రభుత్వపద్ధతి నవలంబించుటవ
లన రీడింగుప్రభువు స్వస్వరూపము తెల్లమైనది. ఇట్టి కఠినశాస
నములవలన జాతీయభక్తి అంతరింపజేసిన తలచుట గొప్పపాపంబా
టు. ఇప్పుడైన దేశీయులందఱును కాంగ్రెసుపతాకముక్రిందచేరి
ఏకీభావముతో పనిచేసి కాంగ్రెసుపైనను స్వరాజ్యపక్షముపై
నను నిరంకుశములు ప్రయోగించినస్త్రమును ప్రతిపాత మొనరిం
చెదరా?"

జమీందారు

"మేము అహింసాదీక్షను బూనితిమిగాన వంగరాష్ట్ర
మున నిజముగా అరాజక సంఘములున్నచో వాఙ్మూలకా
ర్యములను మేము నిరసించెదము. గాని ఇట్టి కఠినశాసనములను
ప్రయోగించుట అవసరమును అనుభవమునైయున్నది. దౌర్జ
న్యముల నొసరించినవారిని బహిరంగముగ న్యాయస్థానములలో
విచారణచేయుటయే న్యాయము. లేనిచో స్వరాజ్యపక్షము నడ
చివేయుటకే రాజప్రతినిధి యీ ప్రత్యేకాధికారమును విని
యోగించె నని ప్రజలు తలంపకమానరు."

కర్మవీరు

"దొరతనమువారు మరల రౌలుచట్టమును క్రొత్తరూప
మున ప్రదర్శించిరి. ప్రముఖులగు పురుషులను ఆకస్మికముగ పట్టి
బంధించుట పాలితదేశములకు గల దౌర్భాగ్యములలో నొక్కటి
యైయున్నది. కన్నాటుప్రభువు చాలప్రశంసించిన రాజకీయ
సంస్కరణముల నూతనఫల మిదియేనా? దేశీయులు దొరతనము
వారి సహాయులగు జవాబితరులనినమ్మెదము. నిష్కంధ చర్యలవలన
వంగరాష్ట్రమువారి దేశభక్తి అంతరించునది గాను. వంగరాష్ట్ర
విభజనసమయమునజరిగిన ఆందోళనమే మరల తలచుపగలదు."

మిలపు.

"దొరతనమువారి ప్రకటనములందు వివరింపబడిన విష
యములనుబట్టి చూడ నిర్బంధశాసనప్రయోగావసర మేమి
యును కనబడదు. శాంతియుతులగు ప్రజలనుపాదలపాలచేయు
టకు పోలీసువారికి విపరీతాధికారము నిచ్చుట సమంజసము
కాదు. దౌర్జన్యమును ఘాతుకక్రియలను మేము తీవ్రముగా నిర
సించెదము గాని దొరతనమువారి వలంబించిన కఠినచర్య లవసర
ము అప్రమత్తముగ్గిఅనుచితము నిరుపయోగముగూడ నగుటచే
దాని నామోదింపజాలము." (ఆ. ప్రె.)

ఎన్. సి. కెల్కరుగారు

వంగరాష్ట్రమున నిర్బంధచట్టములు

"దొరతనమువారు మంచి తరుణమును కనిపెట్టియే
వంగరాష్ట్రమున కఠినవిధానము నవలంబించిరి. ఇప్పుడు శాసన
సభలు జరుగుటలేదు. ఆంగ్ల దేశమున నన్ని పక్షములవారును
ఎన్నికల గడదిడలలో మునిగియున్నారు. కాని నిది భారత
దేశమునందలి నిరంకుశాధికారులు విజృంభించుటకు నిరుపద్రవ
కరమగు తరుణము. భారత స్వరాజ్యపక్షమువారి కెప్పుడును
స్వతంత్రమనే ఆధారపడియున్నారు గాన పార్లమెంటుసభ
జరుగక పోయినను శాసనసభలు మాడకపోయిననుగూడ వారు
తెచ్చుచేయరు. ఎల్లప్పుడును నిర్బంధవిధానమును తిరస్కరించి
స్వయంకృషిని నిర్భయముగా కొనసాగించుటకే స్వరాజ్య
పక్షమువారు దీక్ష బూనియుండుటచే నిరంకుశచర్యమువారికి
శుముహూర్తముగా కనబడినకాలమే స్వరాజ్యపక్షమునకును
అనుకూలము కాకపోదు. ఇప్పుడు రాజప్రతినిధిగానుండిన
రీడింగుప్రభువు ఆంగ్ల దేశమున ప్రధాన న్యాయమూర్తిగా నుం
డిన న్యాయశాస్త్ర పారంగతుడును, న్యాయోక్తరుడును నిరా
ధారపు పొగడిక దీనితో పూర్తిగా అంతరించిపోవుటకీ నిర్బంధ
విధానము చాల సహాయకరమగునగాన నే నిందులకు సంత
సించుచునే యున్నాను. నిర్బంధింపబడిన దేశభక్తులు మహాప
రాధములు చేసినచో ఆ విషయములను బహిరంగ న్యాయ
స్థానములలో దొరతనమువారు స్పష్టముగా వివరింపవలెను.
లేనిచో వారు కేవలము సందని దొరికినపుడు పనిచేయు ధీరు
వులనియునువారికియ్యిచ్చిన ప్రత్యేకాధికారమును ఘోరముగా
దుర్వినియోగము చేసినరీతియు ఆనేతరు హిమాచలము భారత
ప్రజలందఱును ఒకపెట్టున గోలపెట్టక మానరు. మహారాష్ట్ర
స్వరాజ్యపక్షము వారెప్పటికలెనే వంగరాష్ట్ర స్వరాజ్య
పక్షమునకు బాసటయై నిలచెదరనుట నిశ్చయము. దొరతనము
వారు మొదట వంగరాష్ట్రమునందు నిరంకుశ యుగమును ప్ర
యోగించినను దేశము నందంతటను స్వరాజ్యపక్షమును రూపు
మాపుటకే తలపెట్టినరీతియును ఈ చర్యలవలన వారి వీరభావము
వెల్లడియుననే గాని మరెట్టిలాభమును వారికి కలుగదనియును
స్పష్టముగా తెలుపుటకు మా పక్షమువారు సిద్ధముగానున్నా
రు". అని కెల్కరుగారు నడిపిరి. (ఆ. ప్రె.)

మైసూరు

వరద సహాయము

బెంగళూరు, ఆక్టోబరు 27:— కాంచూరుజిల్లాలో వర
దబాధితులకు అప్పలిచ్చుటకై మైసూరు ప్రభుత్వమువారు అడి
వనలు గారు 10,000 శాంక్సును చేసినట్లును కోలూరుజిల్లాలో
గ్రామాభివృద్ధికిని రోడ్డుపనులు మొదలగు వానినిమిత్తమై మరి
10,000 రూపాయలను శాంక్సును చేసినట్లును మైసూరు ప్రభు
త్వమువారు ఆక్టోబరు 24 తేదీతో ముగిసినవారములో ప్రద
రించిరి.

ప్రభుత్వవిధానము - ఒక యిసస్సెక్టరును

నియమించుట

మరియు ఆఫీసువ్యవహారములను ఎక్కువ సమర్థతతో
నిర్వహింపబడునట్లు అభివృద్ధి చేయుటకును, కార్యభారమును
తొందరగా పరిష్కరించుటకును డిప్యూటీ కమిషనరు, హో
దాతో సమానమైన ఒకయిసస్సెక్టరును ఒక సంవత్సరకాలము
నియమించునట్లు ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించిరి. ప్రస్తుతము
మేమువేరు ప్రభుత్వకార్యాలయములలో జరుగుచున్న ఆఫీసువి
ధానమును కార్యక్రమమును పరిశీలించి, లోపములను సవరించి
యితర ప్రభుత్వపద్ధతులనుగూడ బాగుగా పరిశోధించి అవసర
మైన అభివృద్ధి మార్గములను నూచించుట యీతని విధియైయు
న్నది. (ఆ. ప్రె.)

ఒక మరణము

నాగపూరు, ఆక్టోబరు 28:— నాగపూరు పోస్టుమా
స్టరు తనరూపాంతరముక్కి పరసనలు అసిస్టెంటు మెల్లనుగారి
భార్య నిన్నరాత్రి అశ్మాత్తుగా చనిపోయెను. పోస్టుమా
స్టరు పరీక్షచేయగా యీగలనుచంపుటకు తెచ్చి బంగాళాలోనుం
చిన యొకవిషద్రవమును త్రాచి ఆమెమరణించినని తెలిసెను.
ఆమెస్వస్థులైనప్పి యింట కొట్టుగోనుమందగా భిక్షమాచి వెం
టనే వైద్యహోయమును జరిపించెను; కాని లాభము లేకపో
యెను. ఈమె కంత్వక్రియలు నేటి సాయంకాలమున జరుపు
దురు. (ఆ. ప్రె.)

వంగరాష్ట్రమందలి నిర్బంధములు

మదరాసుపాలకేంద్రము

తెలకు ఘట్టమునందు బహిరంగసభ

నిన్నటి సాయంత్రము తెలకు ఘట్టమునందు "బెంగాలునందు ప్రభుత్వమువారు గావించిన నిర్బంధముల"ను నిరసించుటకు మదరాసు పాలకు శ్రీమాన్, ఎస్. క్రీనివాసయ్యగారి ఆధ్వర్యమున ప్రసారము జరిగెను.

సభకు, మాలానా యాహజ్ హుసేను, ఎ. రంగసామి అయ్యంగారు, (భా. కా. స) వి. చక్రవర్తి, యస్. సత్యమూర్తి (చె. కా. స) చల్లా శేషగిరిరావు, టి. వి. కళ్యాణసుందరం, ఆర్ట్స్ హిమిదఖాను, ముఖ్యమంత్రి, స్వామి భద్రానంద, గడ్డె రంగయ్యనాయుడు, వి. ఎల్. కామ్రేప్రభృతులు విచ్చేరిరి.

భారతమత్య ప్రభుత్వము గావించిన పిదప అధ్యక్షు లిట్లు పర్యవేక్షించిరి.

"మనము మనస్వరాజ్యాంగోదేశ ప్రయత్నములలో చాల క్లిష్టపరిస్థితులను ప్రస్తుత మెదుర్చుచున్నాము.

కానీ భావప్రవేశములను గాని, కేవలనిర్మాణకార్యక్రమములనుగాని ప్రభుత్వమువారు లొంగిరారినది నిస్సంశయము.

ప్రజలకొరకు ప్రభుత్వమువారిలో నిరంతరము ప్రభుభక్తితో, ప్రజామహిమలను పాటించుచున్నామని చెప్పవచ్చునది నయనముల విప్పించుచున్నది.

స్వరాజ్యపక్షమువారు ప్రతిపక్షకార్యక్రమము చేపట్టి కాననసభలకు సెక్షన్లను యావంతే క్రిమినల్ ఆఫీసులను సంపూర్ణముగా కఠినీకరించుచున్నారని నవీనే దలచియుంటిని. వంగరాష్ట్రమునందు స్వరాజ్యపక్షము బలవంతమైయున్నందున అట్టి నిర్బంధవిధాన మారోపణకే ప్రభుత్వమునకును నీకుడ ఎరుంగును. ఎచ్చట ఈ స్వరాజ్య పక్షము జీవన్ముఖమునో అచ్చటనే నీ విధానమే ప్రయోగింపబడును.

స్వయంసహాయ సూత్రము

ప్రభుత్వమువారి చర్యలను విమర్శించుచు మనము మానవలెను. వారెట్లు మెలంగవలయునో ప్రభుత్వమువారికి భాగ్యము తెలియును. మనమెల్లరము ప్రజలకర్తవ్యమును గూర్చి విచారించవలెను. స్వయంసహాయమే ముఖ్యమైన ఆచారము.

ఇక ముందు మనమెల్లరమును మన సత్యములను సంరక్షించుకొనుటకు, ప్రజాదృష్టి నాకొనించుటకు, గట్టి ప్రయత్నములు చేయుచు జాగ్రత్తతో మెలంగవలెను. ఇది శ్రేష్ట ఆచారములలో కాలములున్నవయము గాదు. నాలుగు సంవత్సరములనుండి స్వరాజ్యసంపాదకకారము జాగ్రత్తపరచుకొనుచు నిరాకరణమును దేశమందు ఆచరించుచున్నాము. అట్టి యొడ వంగరాష్ట్రమున స్వరాజ్యపక్ష ప్రయత్నముల ఆరాజము కుట్రలయందు పాల్గొనినవారలను విశ్వసనీయముగా నేరదు. ఎవరైతే కొందరు ప్రజలు కూర్చుని, జాగ్రత్తకార్యముల నొనర్చి యుండవచ్చును. కాని అందుల కి ప్రత్యేక కాననములను ముఖ్యస్థానములకు కారణ మేమియు గానరాదు. నేరములు విచారణ సభలను జేయుటకు దేశమందీ వ్యాయస్థానములు, వ్యాయక్తాత్మము లే! వ్యాయక్తాత్మములందును, ఇండియన్ ఏనకో కోర్టునందును ఈ నేరములను విచారించుట కనేక కష్టములుగలవు. అట్టితే ఈ ప్రత్యేక కాననమునకవకాశ మెచ్చుటగలదు. ప్రభుత్వమువారిని దేశముల నేమాత్రము మనము విశ్వసించవలయు.

అత్యవసర మగు సమయములం దీకానము చేయబడినది ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించియున్నారు. నైస్రాయగారి విషయములలో పాఠములను, అట్టికట్టమైన సామాన్యముగ అమలు పెట్టుటకు అసంభవమైనప్పటికి ఈ కానననిర్మాణకార్యక్రమమును.

భారతకానసభకు నీవిధానము సంకీర్ణించెదనని చెప్పినను నా? ప్రాచీనము ప్రయోగింపకలసిన అధికారమునకు దీని సంబంధము లేదు.

మన జన్మసత్యములను పెరికివేయునట్టి కానన ము నొక్కచెప్పుచున్నాను. కావున దీనిని నిరాసంపూర్ణముగ నిరసించవలెను.

సంఘీభావము

అన్ని పక్షములవారూ, ఏకీభవించవలెను. వేర్వేరు తెగలు, కాకుల, విభజించి ప్రత్యేక ప్రత్యేకవిధులు పెరచే గొప్ప విధ్వంసకారకము. ఎల్లరము ఏకాభిప్రాయముగలవారై ఒకే విధానము నవలంబించవలయును. నిజమగు పురుషులవలె ప్రవర్తించవలెను. బాల్యవృద్ధులను విడవలెను. కేవల కాననసభలచే గాని మూలమధునుటాత్రముచే గాని కార్యసాధనముగా నేరదు.

దేశమందు కాంతి ప్రసాదము లేరనియుచున్నది. సాత్విక నిరోధము గావించబడవలెను. మన పాపభావములను పరిక్షింపబడుటకు అవకాశము గలిగినది. ప్రతి రాష్ట్రమునకును, ప్రతిమనుజునకు త్యాగమునగున బరమ వశము గలుగవలెను. కాన ఎల్లరు సంస్థలై యుండవలెను కావున మిగిలిన మి అసమ్మతిని తెలుపగోరుచున్నాను. పిదప క్రిందితీర్మానము సర్వజనాంగీకారమునబడెను.

పాఠం ప్రాథమికసత్యములకు హానికరమైనట్టియు ప్రస్తుతమెట్టి అగత్యము లేనట్టియు బెంగాలు క్రిమినల్ లానవరణ నియమమును గవర్నరు జనరలుగారు కాసింది ప్రకటించి తీవ్ర నిర్బంధములను గడంగినందులకును అట్టి కాననమువ్యాపారములను ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధవిధులను ప్రయోగించి 1818 సం॥ పురి న రిస్కలేషను క్రింద నేరాకోపణ విచారణకేసు స్వరాజ్యపక్ష వాయకులను తదితరులను ఖయదుచేయుటకును మదరాసు పాలకు ఈసమావేశము తమతీవ్రభావనను అసమ్మతిని తెలుపుచు దేశమందలి వివిధరాజకీయపక్షములవారు ఏకీభవించి ప్రజలహక్కులను స్వాతంత్ర్యములను గాపాడుటకు స్వరాజ్య సంపాదన పోరాటమందు పాల్గొనుటకును కోరుచున్నది.

మిమ్ము టి. కల్యాణసుందరం ముదలియారు గారు తమిళ భాషయందు భువనసించుచు తీర్మానమునకు తమ సంపూర్ణ అంగీకారమును తెల్పిరి.

ప్రభుత్వమువారు ప్రభుత్వము నుండియు మనదేశమునకు స్వతంత్రపాలన నొసంగెదమని చెప్పినను వచ్చినను నేటివరకు మనము అందుల కట్టలు గావించుచున్నారనియు ఆలోచన ప్రభుత్వము వారిదే యనియు మహాత్ముని యుద్దయము స్వరాజ్యము వచ్చు ఐనుక నశించదనియు దేశమందు ఎట్టి ఆందోళన బయల్పడదని మంగరాష్ట్రమే ప్రభుత్వమున కష్టముల ననుభవించుననియు అదియే దేశమునకు నేడు మార్గదర్శక మాయెననియు ప్రభుత్వ సంబంధముగల సంస్థల యందు మనకు జోక్యముండువరకు స్వరాజ్యత్పక్ష గలుగబోదనియు నుడివిరి.

ఎ. రంగసామి అయ్యంగారును తమిళభాషయందు మాట్లాడుచు తీర్మానమును బలపరచిరి. స్వరాజ్యవాదులు వంగదేశమున గావించినట్లు మన రాష్ట్రమునందును ప్రతిఫలము నల్ప ప్రస్తుత ప్రభుత్వవిధాన మిచ్చుటకు అవలంబించబడుననియు, స్వరాజ్య పక్ష ప్రయత్నములను శ్రీ మహామండ్రాహు ప్రభృతులు ఆరాజకమును జేరని నమ్మబాలమనియు నుడివిరి.

పిదప మాలానా యాహజ్ హుసేనుగా రిట్లుచర్య సించిరి:

ఉపన్యాససంగ్రహము

అధ్యక్షా! సభాసదులారా!

భారత ప్రభుత్వమువారియొక్కయు, వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారియొక్కయు నివేదికములందు వంగరాష్ట్రమున ఆరాజకార్యమును వివిధ వ్యాపించియున్నట్లు ప్రకటించబడినది. అయ్యది అసత్యమని జెప్పదగిన కారణములు లేవు. గాని ఇట్టిపరిస్థితులకు బాధ్యు లెవరు?

ప్రభుత్వమువారే ఇందులకు బాధ్యులు (వినుడు, వినుడు)

నేడో లేనో భారతదేశము స్వరాజ్యమును వివిధ గాంచుచున్నది ప్రభుత్వమువారు తెలిసికొనవలెను. (వినుడు, వినుడు) ప్రభుత్వమువారు పరిపాలన దేశముల పాపమును జేసి దేశమును విడిచి పోవలసివచ్చును.

స్వపరిపాలన వచ్చితిరును. శ్రీమముగనైన ఆ లస్యముగనైనను స్వపరిపాలన ప్రభుత్వమువారిచే నొసంగబడును. లేనిచో ప్రజలచేతనే బలవంతముగ గ్రహించబడును. (వినుడు, వినుడు)

ప్రభుత్వమువారు స్వరాజ్యమును సాధ్యమైనంత కాలువరకు నొసంగకుండుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. తమంతట తాము స్వరాజ్యమునిచ్చుటకు వారి యభిమతముగాదు. అట్టి తీవ్ర ప్రజలే తమ యాశయసాఫల్యముకొరకు పాటుపడవలెను.

నిర్బంధవిధానమువలన ప్రజలను అణచగలమని ప్రభుత్వము తలంచుచున్నది.

నాలుగైదు సంవత్సరముల క్రితము కాంగ్రెసు జాగ్రత్త పరచి ఆసమావేశమువలన స్వరాజ్యమును సంపాదించు తీర్మానించినపుడు యూరోపు దేశచరిత్ర నభ్యసించినవారు సహాయనిరాకరణము జయించినది నుడివిరి. కాని మహాత్మునినాయకత్వమున క్రింద మన ఉద్దయము బలపడుట గాంచి వారెల్లరు దీనికీ అవకాశమునంగిలితముకొరకు వేచియుండిరి. ఆరాజకార్యములపై నాధారపడి జనముగూడ వారివారి ప్రయత్నములను అప్పటికి నిలిపియుంచి తమకత్తిని కలముగ మార్చి ఈ ఉద్దయమును పనిజేసిరి. కాని దౌర్జన్యపద్ధతుల నణచు నీ ప్రభుత్వమే కాంతియుతము అసమావేశమును గూడ నిర్బంధవిధులచే అణచ వారంభించెను. అనేకవేల ప్రజలను నాయకులను నిర్బంధించి ఖైదుచేయుటవలన మనకాంతియుతమును ఉద్దయమును వంచగలమనియు, విప్లవోద్దయముల నదివరకే యాత్మమా పితిమనియు తలంచిరి. సహాయనిరాకరణమే విప్లవోద్దయములను నాశమునర్చుటకు వారు గ్రహించెదరి. వారియొక్క పాలనావిధానబలమిచ్చెను, వారివివేకముచేతను వారు జయించలేదు. మనయందలి భేదములవలనను, కట్టుబాటులేమిచేతను జయించిరి.

ఈ విప్లవకారకులకు తమ ఉద్దయ ప్రయోగమును కొంత ంచలము గావలసివచ్చితి. ఆపంచలమును ప్రభుత్వమువారే గల్పించినారు. ఈ ప్రత్యేక సూతనకాననము ఆయరాజకార్య మావలంబము సంతోషముతో ఆహ్వానించెదరు. ఇయ్యది ప్రాముఖ్యమునవించి ఒక రాష్ట్రమునుండి మరియొక రాష్ట్రము నకు వ్యాపించును.

విప్లవోద్దయ నిష్ఫలత

ఇది చాల దురదృష్టము. ఏలయన ఇట్టి ఆరాజకమున, విప్లవము మనదేశమందు గలుపందజాలవనియు, స్వరాజ్యము వీనివలన చేపారజాలదనియు మనమెరుంగుదుము. ప్రభుత్వమువారి కిష్టోద్దయమును అణచుట అసంభవము. కాంగ్రెసు వారే దీనిని సమయింప సమర్థులు.

కడచిన రెండు సంవత్సరములనుండి మన మెల్లరము నిద్రించుచుంటిమి. ప్రభుత్వముతో పోరాడుటకుమారు మనలో మనమే కలసిండుచుంటిమి. సూతనసంచలముకొర కెదురుచూచుంటిమి. అట్టి వాతావరణము దేశమునందు గలుగజేసి నందులకు ప్రభుత్వమువారెంతయు వందనీయులు. కొలదికాలములో బెల్లామునందు మనమెల్లరము మాడనున్నారము.

ఇట్టి సూతన పరిస్థితులు సంభవింపనిచో ఆ సభయందు కేవలము నూలుబడకుట ఆదిగాగల తీర్మానములను చేసియుండెడివారము కాని ఇక కాననోల్లంఘనము, పన్నుల నిరాకరణము సత్యాగ్రహము మొదలగువానిని అవలంబించ సమయ చూసన్న మైనది. ప్రజలు సహనమును వీడియున్నారు. జీవనము శేవలము దుగ్ధమైనది. (వినుడు, వినుడు) దీనిని త్వరలో పరిష్కరించవలెను. మనకార్యక్రమమును ఎక్కువ బలకరముగను, పాదవంతముగను జేయవలెను. అట్లాసర్చిననే ప్రజలను వాదనమునుండి కాంతిమార్గమునకు ఆకర్షించగలుగుదుము.

ఇదియు మనభాగంకే

వంగరాష్ట్రమునందు ప్రకటింపబడిన ఈ కాననము మారువేసము ధరించియున్న మనకు లాభ మెనుగూర్చుడి ఆ తీర్మానముని నేదలంచెదను. దీనిని విశాలదృష్టితో పీక్షించిన తెలియగలదు. కొందరు స్వరాజ్యవాదులు నిర్బంధించబడి ఖైదు చేయబడినంతమాత్రమున ఏమియు అలజడి నొందవలసిన పనిలేదు. స్వరాజ్యపక్షమును అణగద్రొక్కట కి కాననముగా వింపబడినదని నేతలంచను. ఇట్టినిర్బంధములచే స్వరాజ్యపక్ష వాదులు అణచిపెట్టబడవలరు. (వినుడు వినుడు)

భారతదేశమునకు ప్రత్యేకవిధాన మేమియు లేదని ప్రభుత్వమువారు చెప్పెడివారు, 1920 సం॥ సెప్టెంబరునందు హిందూదేశమునకు ప్రత్యేకవిధానముగలదు. ఇయ్యది మనకొసంగబడిన వ్యతిరేక ఆకర్షణము. ఈ అవకాశమునుండి మనము వాదమును నేర్చుకొనవలెను. మనము ఏకీభవించి క్రమమైన కటుదిట్టములతో మెలంగవలెను.

సత్యమూర్తిగారు

పీఠపత్రం. యన్. సత్యమూర్తిగారు తీర్మానమును బలపరచుచు ఆత్మగౌరవము గలిగినట్టియు, దేశభక్తిగల ఏకమతము నకు జేరిన భారతీయుని కైనను తన ఆభిప్రాయమును వెల్లెలుచుటకునే ఏర్పరుపబడిన ఈ సమావేశమునందు కొన్ని పక్ష నాయకులు, రాకుండుట కొరవయినను, ప్రజాప్రతినిధుల ముని ఘోషించెడి బ్రాహ్మణేతరత్వము ప్రముఖులుగాని, తిలకలు లీలనారుగాని ప్రత్యేకముగ ఆహ్వానింపబడిన రాజ పోతుల ఎల్లరును గమనించవలెనని గోరి. కలకత్తానుండి వితచారులు స్వతంత్రపక్ష నాయకులు, బహిష్కరణవాదులు ఎల్ల పక్షములవారు సమావేశమైనట్టి నిదర్శనముచే మదరాసు సీన్ల జేసినవలెను.

తమనాయకులగు దాసుగారు నడిపినట్లు స్వరాజ్య పక్ష ప్రముఖులగు సుబాష్ చంద్రబోసు, అనిల్ చంద్రరాయ గారుల విప్లవకారులగు సేనాధ్యక్షులగు ఏంబడినాథుల స్వరాజ్యపక్షములనుబడును అట్టి సేనాధ్యక్షుల నిర్ణయంపడెననియు వంగరాష్ట్రముందలి సేనములు విచారించుటకు ప్రస్తుతమున్న న్యాయశాస్త్రములందు సంప్రదానకాలము గలదనియు, ఇంగ్లండునుండలి ఇండియా ఆఫీసువారు వైస్రాయిగారి వర్తన సమర్థించిరి. భారతీయులు కార్మికపక్షమువారి క్రేయమునక నభిలషించరనియు, ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించినట్లు సామాన్య లా, అర్థరలు, ప్రస్తుత పోలీసువారు వంగరాష్ట్ర విప్లవముల నణచజాలనిచో అయ్యది పోలీసు పాలనయందలి ముఖ్యలోపమనియు, ఇట్టి ప్రత్యేకకాసనము ఎట్టిసమయములందు ప్రయోగింపవలయునో, దానియొక్క గోప్యముగ విచారణ మొదలగు వానిని వివరించిరి.

ఆలివియర్ ప్రభువుగారు ఈ కాసనము స్వరాజ్యవాదులకర్త కుద్రేపించినది గాదని వల్లయున్నారు. అతని హృదయము మిక్కిలముగ అనుమానపూరితమై యుండుటచే ముందుగానే ఇయ్యది స్వరాజ్యపక్షముచే దాడిగాదని తెల్పియున్నారు. 150 సంల రాజ్యపరిపాలనా సంతక విప్రభుత్వము సాధారణవట్టులచే దేశమును పాలింపజాలకుండుట ఎంతయు యోచింపదగు విషయమని తెల్పిరి.

ప్రజలసెల్లరను ఆఖిలభారత స్వరాజ్యమందుజేరి చేయూత నొసంగుటకు సేమ మనవిజేయుచున్నానని పల్కిరి.

పిమ్మట బి. ఎల్. కామ్రేగారు తీర్మానమును బలపరచుచు లిట్లు ప్రభువు గవర్నరుగ వచ్చునపుడు దేశమందు కాంక్షాపితముజేయుబడునంతలించుదినను లిట్లు అనేకవిషయముల నొనర్చినదియు, వానివల్ల సి.ఆర్. దాసుగారు బయల్పరచిన యీ స్వరాజ్యపక్షము నణచుటకు లిట్లు సమయముకొరకు వేచి యుండెననియు, అవసరము గలిగిన వంగరాష్ట్రమే గాక హిందూదేశమంతయు దాసుగారికి ఈపరీక్ష సమయమందు చేయూత నొసంగుననియు, దేశమందెల్లడగు జనులవృత్తి వంగరాష్ట్రముపై ఆర్థికపరిమితియంద గాని బి. యన్. త్రినివాస్ కామ్రేగారు ప్రభుత్వవిధర్తన సమర్థించునట్లు మాట్లాడినదియు, కర్లను ప్రభువు పరిపాలనయందు నిర్బంధవిధానము విజృంభించియుండెననియు, తదుపరి మింటూహన్ సంగ్రహములు, దానిపీఠపరీక్షింపప్రభువు 80 వేల భారతీయులను జైలుకంపి కారాగృహమును నివాసయోగ్యముగ జేసిననియు, అర్ధరాత్రియందు మన జీవితమందలి పవిత్రముగ ఘడియలో రీడింగు లిట్లు ప్రభువు తీశాసనమును సృష్టించి ఉదయముననే అమలునందుంచినదియు, హిందూదేశము త్యాగమును గనుపరచి వీని నెదుర్కొనుటకు జనదీయదనియు, దేశబంధు దాసును ఆరిని అనుచు రెల్లరును జైలుకు సర్వసన్నద్ధులై యున్నారనియు, ఇట్టి అనకాళమును స్వరాజ్య పక్షమునకు గలగజేసిండుకు భగవంతునికి నమస్కరించ వలెననియు, హిందూదేశము ప్రపంచమునకు తన స్వాతంత్ర్య ఆవశ్యకతను తెలుపుననియు, ప్రభుత్వమువారు తమ విధిని గ్రహించుచో ప్రజలక్షమాపణగోరి ఈకాసనమును ఉపసంహరించుకొన వలెనని పల్కిరి.

శ్రీ, గడ్డె రంగయ్యవారుగూర్చు మాట్లాడిరి. 'మహా జనలారా! స్వరాజ్యపార్టీ దెబ్బతో లేంగాలు ప్రభుత్వము అడిగిపోయినది. లిట్లు, రీడింగు, ఆలివియర్ ప్రభువులు భయకంపితులైనారు. లేంగాలు రాజ్యాంగమును నడుపుట స్వరాజ్యపక్షముచే దుర్లభమైనది. అట్టిచో స్వరాజ్య పక్షమువారిని ఏమియిచ్చవలెన పట్టివేసి కాసన సభలో జమా సంఖ్యాకులు లేక ప్రభుత్వమువారి అటలు సాగుననివారిలుజేసిరి.

ప్రభుత్వమువారు తాము ఇండియాను మరలి పోవలెనని దాసుగారి తెలిసినను కడపటివరకు మనలను సాధించి, కష్టపెట్టెదమని ఇట్టి కాసనము తెల్పివచ్చినను భయపడనవసరము లేదు. తొంగలపై ఉపయోగించు 1818 సం 8 వ. కార్యక్రమమును దేశభారతములకు మహానీయులపై ప్రయోగించిన ప్రభుత్వము యొక్క నీతి కల్పియగుచున్నది. ఇట్టి దేశోత్పదన సమయములందును ఒక్క బ్రాహ్మణేతరనాయకుడు రాకుండుట విచారణీయము. మనయందు ఐకమత్యము లేక ఎవరెవరి సౌకర్య

మహాత్ముని కోహటు ప్రయాణము

రాజప్రతినిధి అనుమతినియ్యక పోవుట

మహాత్ముని రాజప్రతినిధికిని జరిగిన కేసులు

కోహటు ప్రయాణము

మహాత్ముడు రాజప్రతినిధి కార్యదర్శివాసిన లేఖ

"నాకు కొంచెము బలముచేరగానే కొంతమంది హిందువులతోను కొంతమంది మహమ్మదీయులతోను నేను కోహటుకు వెళ్లదలచితిని. అచట హిందువులకును మహమ్మదీయులకునుగల కలహములకు ముఖ్యకారణములేవో అచటిప్రజలవలననే తెలిసికొనుటకును వీలైనచో మిత్రులద్వారా నచట రెండు మతములవారికిని సఖ్యతను కలిగించుటకు నే నచటికి వెళ్లదలచితిని. మే మటులవెళ్లుటకు రాజప్రతినిధి అనుమతి నిచ్చనదియు లేదనియు త్వరలో తెలుపగోరెదను."

మహాత్ముని తంతివార్త

"నేను మీకు 15 వ తేదీని వ్రాసిన లేఖకు తంతివార్తల ముగా ప్రత్యుత్తరమును పంపగోరెదను"

రాజప్రతినిధి కార్యదర్శి 26 వ తేదీని మహాత్మునకు పంపిన తంతివార్త

"మీ రేలేదీని బయలుదేరదలచితిగో ఇంచుమించుగా తంతివార్తలమున తెలుపవలెనని రాజప్రతినిధి కోరుచున్నారు" గాంధీమహాత్ముడు 27 వ తేదీని పంపిన తంతివార్త "మీ తంతివార్త చేసినది. వందనములు. నవంబరు ఒకటవతేదీనిగాని లేక అటుపిమ్మట వీలైనంత త్వరలోగాని బయలుదేరి రావల్సిందే" రెండుమూడు రోజులుండి పిమ్మట కోహటుకువెళ్లి అచట మూడు నాలుగు రోజులుండవలెననిమి"

ములువారు జా. మ. కొ. ని. న. స్వ. రా. జ్య. స.ం. పా. దనదుర్భేదము. కావున ఎల్లరమును ఏకగ్రీవముగ రీడింగులిట్లు ప్రభువులే ప్రతిపక్షములు అకమములనియు, వారిప్రయోగముల కే మాత్రమును జంకమనియు తెలియజేయవలెను. మనము నిరాయుధులమైనను అత్యంత శ్రమచేసి రాకరణములను ఉత్పాద్య ఆయుధములుగలవు. ఇట్టికాంతియుతమునాధనములచే ప్రజలపీడించుచు దేశీయులసౌఖ్యమునుగాపాడని ఈ ప్రభుత్వము నెదుర్కొనెదమనియు లొంగిపోమని తెలుపవలెను. కావున ఎల్లరు తీర్మానము సంగీకరించి మనదైర్ఘ్యస్థైర్యములను ప్రకటించవలెను."

పిమ్మట తిరుపత్తురు క్రైస్తవసామిగారు తమిళమున తీర్మానమును బలపరచుచు మాట్లాడిరి.

తదనంతరము అధ్యక్షులు సభాకార్యక్రమమును ముగించుచు ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధములచే ప్రజలను వేరవరుదాన ప్రయత్నించుచున్నారనియు, ప్రజలు ఊరక నిర్బంధముల నాహ్వానించెదమని పలుకక, నిజముగ అందులకు తయారనిధర్మ, అర్హతగలవరచవలెననియు, అచ్చటచ్చట ప్రభుత్వముని నిర్బంధవిధానముచే జుడుముగాంచినదనియు, మనమికముందు నిష్క్రమటముగ ఇట్టినిర్బంధముల నెదుర్కొనవలెనని పాపమభిమానములు గలవారమని విశ్వసించిననే దానికి గడంగవలయునేగాని చెప్పనదొకటి, ఆచరించున దొకటి నుండరాదనియు, ఎల్లరు కాంతి మాత్రములైననే ఆందోళనజరుపదగుననియు, అన్ని రాజకీయ కక్షలవారును తమతమభేదముల నంతరింపజేసి దైర్ఘ్యముతో నిజ మగుకృషి సలుపవలెననియు, జైలుకు వెళ్లుటకు ఎవ్వరను అసంసిద్ధకగాని, భీతిగాని కూపరాదనియు, ఇయ్యది మహాత్ముని చే వ్రాసిన పో.గో.బుడిసవనియు, నుడివెరి.

ప్రజా సేనకు కాంగ్రెసు ముఖ్యస్థానమనియు

ప్రజాసేన యెనర్పువారెల్లరును కాంగ్రెసునందు జీత గోరుచున్నామనియు, ఈ నిర్బంధవిధాన మెటుల పరిణమించునో భవిష్యత్తు తెలపగలదనియు, ఇయ్యది ఎక్కువ ప్రాముఖ్యమైనసమస్య యనియు, అన్ని సాధనములు నిష్క్రమియైన పిదపనే దౌర్భాగ్యరహిత సహాయ నిరాకరణము శీఘ్రముని ఎంచబడినదనియు, ఎల్లరు ను మన జన్మసౌక్యాల పోషించుటకారకు మన ప్రాణములను త్యజింపవలసినను పునఃపరిగూడవని పల్కిరి.

పిమ్మట ఆశ్చర్యమితో త్యాగము చెలరేగ సభ ముగింపబడినది.

రాజప్రతినిధి కార్యదర్శి 28 వ తేదీని

పంపిన తంతివార్త

"మీ తంతివార్త చేసినది. వందనములు. సహిష్ణురాష్ట్రములనుండి వచ్చిన వార్తలనుబట్టి మీరు వ్రాసిన రేడియో మీరు కోహటుకు వెళ్లుటకు పరిసిత్తు లనుమతముగాలేవుగాన మరికొంతకాలము పోయినపిమ్మట వెళ్లవచ్చునుగాన ప్రస్తుతము ప్రయాణమును నిలిపివేయుట మంచిదని రాజప్రతినిధి.అభిప్రాయము. అచట హిందువులకును మహమ్మదీయులకును సఖ్యతనుకలిగించుటకు కొంతకాలమునుండి కృషిజరుగుచున్నది. ఆరాయవారములు చక్కగాకొనసాగినచో యికముందు స్థిరముగా నెమ్మది కలుగుట కవకాశమున్నదిగాని ప్రస్తుతమింకను ఉద్దేశము లగ్నలేదుగాన ఎట్టి స్వల్పకారణమున నైన మరల కలతలు తీవ్రముకాగలవు.

మీరు సదుద్దేశముతోనే వెళ్లుచున్నను. మీరు వెళ్లుట వలన ప్రజలలో నుద్దేశముకలుగుట నిశ్చయము. మీరు రాగానే హిందువులు వేలగొలదిగా విమర్శింప చేరకమానరు. వానిని చూచి మహమ్మదీయులను హెచ్చుగా చేరగలరు. ఆ మహమ్మదీయులకు సహాయము చేయుటకు సహిష్ణు సమీప దేశముల మహమ్మదీయులుగూడ రాగలరు. అపుడు రెండుతెగలవారిలోను ఉద్దేశము ప్రబలుటయు కొట్టాటలు జరగుటయు గూడ సంభవమేగాన ప్రస్తుతము మీరచటికి వెళ్లుట ఎంతమాత్రమును ఉచితముకాదని రాజప్రతినిధి అభిప్రాయము. మీరు సఖ్యతను కలిగించుటకే వెళ్లుచున్నారనుట కట్టి సంతోషమును లేదుగాని సరిహద్దు మండలములలో విజృంభింపగల శక్తులనుబట్టి అసాధ్యమేయగును. మీరు కోరినప్రకార మిప్పుడు అనుమతి నియ్యజాలక పోయినందులకు రాజప్రతినిధికి చాల విచారముగానే యున్నది. కొంతకాలము పోయినచో నీ ఉద్దేశము చాలవరకు ఉపశమించగలదు. అపుడు మీరు వెళ్లగోరినచో అనుమతముగా అలోచింప వలగును"

28 వ తేదీని మహాత్ముడు పంపిన తంతివార్త

"మీతంతివార్తకు వందనములు. రాజప్రతినిధి ఉత్తరువుకు నేను బదులను గాని కోహటు మహమ్మదీయులు సంతోష పూర్వకముగ హిందువులను మరల నాహ్వానించిననే గాని రావల్సిందే"ని హిందువులు మరల కోహటుకు వెళ్లునట్లు ప్రోత్సహింపరమట నాఉద్దేశముకాదని మాత్రము విన్నవించుచున్నాను. మహమ్మదీయులకు నాపై చాలవడగుట గాన వారి సహాయముతో సఖ్యభావమును కలిగించుటకే నేను వెళ్లదలచితిని. రెండుమతముల వారికిని మనఃపూర్వకముగ సఖ్యతను కలిగించుటకు అధికాయకంపై దేశీయనాయకులే అర్హతములని నేను నమ్ముచున్నాను. ఉద్యోగులుగూడ నాకు సహాయము చేయవచ్చునుగాని ప్రత్యేకముగా వారికి వదలినచో కొట్టాటలు జరగుకండమాత్రము వారు చూడగలరేగాని స్థిరముగ సఖ్యతను వారు కలిగిపజాలరని ఆనుభవమువలన నేను తెలుపగలను. నేను కోహటుకు వెళ్లదలచితిని దేశీయులందరికిని తెలిసియున్నది గాన చొరవనుచూ రనుమతి నియ్యనిచో యారికార్డునంత నేను ప్రకటింపగోరెదను"

28 వ తేదీని రాజప్రతినిధి కార్యదర్శి పంపిన

తంతివార్త

"మీతంతివార్తకు వందనములు. మీభావములను రాజప్రతినిధి గ్రహించెను. నేను వెనుక వివరించిన కారణములవలన రాజప్రతినిధి తననిర్ణయమును మార్చుకొనజాలడు. ఈరికార్డును మీరు ప్రకటించుట కట్టి అభ్యంతరమును లేదు."

ఈరీతిగా మహాత్ముని ప్రయాణమునకు రాజప్రతినిధి నిరోధమును కలిగించెను. (అ. బె)

యునైటెడ్ స్టేట్సు

కనడామంత్రి

వాషింగ్టనుకు కనడా మంత్రిగ సెంటురు బెల్గొర్డుగా కేకగలట్టు

ఆంధ్ర మహిళాసభ

మహిళాసభాసభాగమున ఆంధ్రమహిళాసభ కార్యకర్తలకు...

దేశము రాష్ట్రములయందు, రాష్ట్రము మండలములయందు, మండలము సంఘములయందు, సంఘము సమాజములయందు, సమాజము ప్రత్యేకవ్యక్తులయందు నభివృద్ధిలగు నాకాంక్షించుచుండును.

ఎవ్వరైనా జన్మస్థానమున కిచ్చగించునందురు? మనమును మన విధానకర్తృత్వముల నెఱవేర్చి కృతార్థుల మగుటయందు ఇచ్చాక క్షేపి గలిగియుండుము.

మనము ప్రతిపండుగనకు ముందుగ నిల్లిలికి మ్రుగ్గులు పెట్టుకొనవలెను, ప్రతిసమయమునందును, ప్రతిపథ్యయందును మనవిద్య, మన స్వాతంత్ర్యము, మన సంఘసంస్కారము, మన జాతీయత, మన దేశభక్తి, మన సామగ్రి, మన సామర్యమును నేర్చుకొనుచున్నాము.

విద్యావృత్తియు నింకను మనము చక్కగా జవిమాడవలెను. స్త్రీస్వాతంత్ర్యము మేమో మన మింకను సరిగా జెలికొనలేదు. సంఘసంస్కారమునకు మన మేర్పడుచుకొనిన మార్గములు గమ్యస్థానమునకు దూరములగుచున్నవి.

జాతీయత యనుదానినిగూర్చి మన మిప్పు డెంతయో ముచ్చటించుకొనవలసియున్నది యవసరము కలిగినను ఈ యవ్యవధిసమయమున నీ ముఖ్యాంశములగుగూర్చి సంక్షేపముగా మాటాడుకొనఁ దలచుచున్నాను.

ఇట్టి ఆంధ్రభాషబిడ్డ మగు మన మందఱము నాంధ్రులము ఏజాతియభివృద్ధికి ఆజాతియొక్క విద్యాభివృద్ధియే మూలాధారముగనున్నది గావున ముందుగా మనము మన విద్యాభివృద్ధిగూర్చి ముచ్చటించుకొందము.

విద్య

దుష్ప్రవృత్తమునకో అదృష్టవశమునకో కాని భరతఖండములో మన విద్యాభ్యాసము ప్రస్తుతము చాల పీనస్థితిలో నున్నది.

యొకటి తెలుకదా! పురుషులు విద్యకలిగియుండగా స్త్రీలు విద్యావిహీనలై యుండుట యభివృద్ధిమార్గమున కంతయు భంగకరము అదృష్టవశమున ననవలయునందులకు నవీనవిద్యాభ్యాస పద్ధతి మన సంఘమునకు లేకపోవుటయే యొక యదృష్టముగా నెన్నఁబడఁదగి యున్నది.

స్వాతంత్ర్యము

పాతంత్ర్యముకంటె దుఃఖమును, స్వాతంత్ర్యముకంటె సుఖమును మఱియొకటిలేదు. లోకమునందలి ప్రతిజీవియును స్వాతంత్ర్యము నభిలషించుట స్వాభావికము. ప్రతిజీవియందును స్వాతంత్ర్యశక్తి అంతర్భుజమై నెలకొనియుండును.

నము తెలిసికొనవలసినదేమనగా మానవజీవితమునకు బాహ్యసావితంత్ర్యమే పరమావధి కాదని—భారతజాతికంతకును ఆర్యురూపమైనస్వాతంత్ర్యము ఆత్మస్వాతంత్ర్యమే.

బాహ్యంతర్భిక్షమును మానవసంసారమునందు బయటకు బాహ్యసంసారమునకును, స్త్రీ గృహసంసారమునకును నేకమాత్రాధిష్టానదేవతలుగ వెలయుచున్నారు.

పరాంభారయతి! అను వాక్యోక్తి ననుసరించి మనము స్వభర్తృమనం దుత్తీర్ణులమై పురుషులకు సహకారింబులము కావలయును. మనకు లేదనుకొను దానిని సంపాదించుకొనుటకుగరించి ప్రయత్నించుట స్వాతంత్ర్యసంపాదనము కాదు.

పురుషస్వాతంత్ర్యము స్త్రీకి గాని స్త్రీస్వాతంత్ర్యము పురుషునకుగాని యెంతమాత్రమును బ్రతిబాధకము కానేరదు.

మనము ప్రధానమైన యుత్తమవిద్యాలాభము పొందఁగలుగుకొలదిని, మజ్జాన మభివృద్ధి గాంచుచు, జ్ఞానలబ్ధిమగు స్వాతంత్ర్యము మనయందు బ్రసన్నమగు కావలదు.

సంఘసంస్కారవిషయములు

సహజసౌందర్యవతులగు సతులుమాత్ర ముగూర్కావలెను గాక యనునట్లు నానాదరీమణులు కొందఱు 'కన్యాశుల్కము' 'వరకులము' 'బాల్యవివాహము' మున్నగు విషయములు సంస్కరణీయము లని నుడుపుచున్నాను.

నవి కావు. ఇట్టియజ్ఞాంధకారమును దొలగించుట కనేక సంస్కారోద్ద్యమదీపములు వెలిగించబడుచు నావిభావులు వచ్చినవి. దీపములు వెలిగించుచు వచ్చిన విద్యావంతులు, బుద్ధిమంతులుని యెన్నఁబడెనువారే తమ చేతి దీపము లారి పోవఁ దామితరులకు నలదనిచెప్పెడి దురాచారాంధకారమునఁ దామే పడుచుండుటఁ జూచుచున్నాము. దీనినిబట్టి చూడఁ గా నీదురాచారాంధకారమును దణిమివేయుట కొకయవృత్త కిరణుఁ డుదయింపవలెనని మనకు గోచరించుటలేదా? జ్ఞాన భానూదయమైన గాని మనసంఘ దురాచారసంతమము పటాపంచలు కానేరదు. ఈసంస్కారములను గుఱించి నా చిన్ననాటినుండియు మనవా రెండఱో ఒండొరులతో బో రాడుచునుండిరి. ఈపోరాటములో మనకాల మెంతయో వెచ్చింపబడినది. మనకర్తవ్య మెంతయో వెనుక బడిపోయి నది. ఇప్పుడైనను మనము సర్వాంధకారనిర్మూల మగు జ్ఞాన సూర్యోదయమునకు బ్రయత్నింపవలయును.

ఈసందర్భములో నిక గొంతనిష్పష్టముగ మాటలాడినఁ గాని నాసోదరీమణులకుఁ దృప్తికలుగదేమో! కన్యాశుల్క వరశుల్కము లనోన్యోన్యపరమానులైన మహాపాతకములు. పంచమహాపాతకము లన్నిటిని గల్పి కన్యాశుల్కముతో గాని వర శుల్కముతోగాని తులనాచివచో ఆమహాపాతకము లన్నిటి కంటెను ఈకన్యాశుల్కముగాని వరశుల్కముగాని బరువై మొగ్గుచున్నది. బంగారు దొంగిలించుట, గృహదాహ మొన రించుట, గురుద్రోహముగావించుట మొదలగు నైవపాపము లు గల్గినగాని పంచమహాపాతకములుగావు. కాని వరశుల్క మొక్కటియే. కన్యాశుల్క మొక్కటియే, స్త్రీహత్య, శిశు హత్య, గురుహత్య, మాతృహత్య, చార్యము, గృహదాహము, కుటుంబనాశము మొదలగు మహాకార్యములన్నియు నొక్క మాటుగా నిర్వహింపఁజూచున్నది. దీనిని సవిస్తరముగా వర్ణిం చి చెప్పుట కష్టము. అనేకకాలమునుండి వీని మహిమముల నెందరో వర్ణించుచున్నారు. ఎందరో వినుచున్నారు. ఎంద రో జపిచూచుచున్నారు. నిజము చెప్పవలసినచో మనలో సామాన్యులకంటెను, బుద్ధిమంతులు ధనవంతులు దమ నేర్పు కొలది నీపాతకము నధికముగా నాచరించుచున్నారని చెప్ప వలెను. దురాచారమని పద్యలలో జెప్పకొనుటయేగాని దీనిని సదాచారముగానే ఆచరణయందగ్రస్థానమున నుంచుచున్నా రు. కావుననే మన మీవృద్ధాప్రసంగముమాని కర్తవ్య మాచ రింపవలయునంటిని. కర్తవ్యము సాయకత్తిని మనవిద్యాభివృద్ధి గావించుకొనుటయే.

వివాహములు.

ఇంకొకటి, వివాహవివాదమునుగూర్చినసంఘములో ననేక కక్షలుగలవు. అందు ముఖ్యమైనవారు ప్రాథవివాహ వారులు బాల్య వివాహ వారులును ప్రాథవివాహ హోదులు వివాహమైచ్చి కమనుట కాస్త్రోక్తమని యు, ప్రాథవివాహమునాది సిద్ధాంతమనియు, దానినివృథా మనసంఘములో సర్వఆచరణయొ దుంచవలసియున్నదనియు, నందువలన నివృథా సంఘమునకుఁ గావలసిన యనేకలాభములు చేకూరఁగలననియు- బాల్యవివాహమువలన స్త్రీపురుషులలో విద్యాభ్యాసమున కనవకాశము, దుర్బలత్వము మున్నగు నర్హములు గల్గితన్మామన సంఘాన్నత్యమునకు భంగము సంభవించుచున్నది గావున దానిని నిర్మూలించవలె ననియుఁ జెప్పుచు న్నారు. ఇక బాల్యవివాహములు కాస్త్రవ్యవస్థలు ననా దిసిద్ధములైన బాల్యవివాహములు మానినచో బాల్యవ్యయము నశించుటయేగాక అనేకధర్మము లడుగంటి, చెప్పరానిముప్పు లుపైల్లి, సుఖముకూన్యమై, సంఘము దుఃఖభౌతికమునననియు నైచ్చికమైన ప్రాథవివాహమువలన మనవివాహముయొక్క ఆధ్యాత్మికతకే భంగముగల్గి సంఘము చెడి నామరూపములు లేక నశించుననియు, నందుచే ప్రాథవివాహములేక రైతనే గూడఁగనియు జెప్పుచున్నారు. నేనును నాచిన్నతనమునందీ వాద ప్రతివాదములతో నేమేమో చెప్పబోయెడిదానను. కాని నేనిప్పుడు చెప్పబోయెడి దేమనఁగా బాల్యవివాహములను గూర్చిగాని ప్రాథవివాహములను గూర్చిగాని వాదించి తీర్మానించు నవసరము తీరిపోయినదనియే. ఏలనో ఇప్పుడువానికి నిరోధమునుగాని నివేదములుగానిలేవు. నిరాఘాటముగానన్ని యు జరిగిపోవుచునే యున్నవి. అయినను దోషమైనదానిని వారింఁద్రయత్నము కర్తవ్యముగాదా యందురేమో! అట్లయిన నా కొకపరమాగ్రము స్ఫురించుచున్నది. మనలో బ్రాహ్మణ వైశ్యవర్ణములకుం దక్కఁ తక్కిన సంఘమున కంతకును ప్రాథ వివాహమే యాచారమైయున్నది. కావున ప్రాథవివాహము గాని తానిభలముగాని మనకు గ్రీతగాదు. పచ్చికవివాహము

ను తానిభలమునుగూడ ఖండాంతరసంఘముల మూలమున మన కు విస్పష్టమగుచునే యున్నది. ఈరెండుపద్ధతులలో నిది మంచిదనిగాని యిది చెడ్డదనిగాని తేలము నిర్ణయించుట నులభ సాధ్యము గాదు. రెండును విలువగల సిద్ధాంతమును గల్గియు న్నవి. ఒకవేళ వీనిమంచిచెడ్డలలో గొంతతారతమ్య మగవడినను దానికొకట వాదించుటకే కాలము పుచ్చుటకంటె నైకమత్య ముతో మనమువిద్యాభివృద్ధికై సర్వవిధముల బనిచేయుటప్రధాన కార్యముగా దోచుచున్నది. ఏలనో విద్యాభివృద్ధివలన జ్ఞాన ప్రకాశితమైన కాలమే, చేయవలసిన దానిని మానవలసినదానిని నిర్ణయించుకొనును. అన్నియుఁ గాలమువలననే బలాత్కార మక్రమాలేకయే జరిగిపోగలవు. కావున మనకర్తవ్యము-బాల్య వివాహములాదా! మీరు మీజిడ్డలకు పండ్లెండేడ్లలోపల వివాహములు గావించినను, మటునాటినుండియు వారిచే గాపు రములోఁ గాలుపెట్టించి వారిని బండెండేడ్లకే పట్టికల్లులను గావించి దుర్భరలోగ భూయములుగాఁజేసి విద్యావిహీనపకు లులుగా నొనరించి దేశాధిష్టులనుకఁ గారణభూతలైతిరను నింద నొందుదును. మీకూతుండ్రను మీసోదరీమణులను మీయర్థాంగు లను, విద్యావక్తలను విద్యావతులను సుగుణాన్వితులను గావించుటకు కర్తవ్యమయ్యెను లొనరించుచు వారు యుక్తవయసు లై దృఢశరీరలకు పోకును సంపారసాగరమునం దడుగిడనీయక వారికాలము నధ్యనియోగ మొనరించి, ఉత్తమమాత్ర లగునట్లా నరించి జేశము నుద్ధరింపుడు.

(2) మీరు మీజిడ్డలకు బాల్యవివాహములు మాని వారి ని బరదేశకేవలభావాభిలాషలతోడను, యృదేశ నిందానంద ములతోడను, దుస్సహవాసములవలనను రెంటికెఁ జెడినరేపి ణలై పోవునట్లు గావించక వారిని హైందవమర్యాదలను గావించక, జాతీయవిద్యాభ్యాసపద్ధతులపై వారికాల మంతయు సుగుణవిద్యాసంపాదనములం దుండఁజేసి జాతీయాభ్యుదయ మునకు దోడ్పడి జేశము నుద్ధరించినపుణ్యము గట్టుకొనుడు అని ప్రార్థించుటయే యిప్పటిమనకర్తవ్య మనితోచుచున్నది. కాలా నుగుణముగా దేశాభ్యుదయమునకై యొకమత్యముతోఁ బని చేసినప్పుడు గాని మానవులు నిజమైనమానవులు గారు. ప్రస్తుత పరిస్థితులయందు మన మందఱము నైకమత్యముతోఁ జేయ వలసినపనులొకను గొన్ని గలవు. అందు ఖద్దరు ధారణము ముఖ్యమైనది.

ఖద్దరు

పురుషులవలెనే మనముగూడ బర్దకంఠములమై ఖద్దరు ధరించుకొనుటకై తీర్మానముకొనుటయే గాక తత్కార్యనిర్వహణాదీక్ష వహింపవలసియున్నది. ఈసందర్భములో స్త్రీలు కొంత వెనుకంజ వేయుచుండుటచేతనే పురుషులు ఈదీక్షను సరిగా సాగించుకొనఁజూతన్నారు. ఖద్దరు మోటుగా నుండు ననియు కీరీమతునుమహిమలక్ష్మము గల మనవారు దానిని ధరిం పఁజాలమనియు సాధారణముగా సామలుచెప్పి ఖద్దరుగట్టుకుండఁ దప్పించుకొనుట గలదు. సోదరీమణులారా! మనము నీతకంటెను గోమలదేశములు కలవారముకాము. ఆమహాసాధ్వి మహారాజ పుత్రి-అమార్యంపశ్య-అంతఃపురములలో హంసతూలి కల మనలిన ప్రసవకోమలి ఇట్టి తన్వంగి యవసరముంట్టి యధర్మముం బోషదవి ధర్మమును స్థాపించుటకై కర్మశ్రములగు వారచీరలఁ బునారేండ్లు కట్టినది. మరియు వృద్ధంగియు మహారాజపుత్రియు నగు ద్రౌపది నైరంధ్రగా నుండి మోటు ఖద్దరు ధరించి కొంతకాలము కాలయాపనము గావించినసంతి మీకెల్ల రకు విశదమే. ఇట్టి పేళ్లలాత్రు లెల్లరు నవసరముబట్టి మోటుగట్టలఁ గట్టుటకు వెనుదీయనప్పుడు మన మంతకంటెను సుకుమారలనా! మనమిప్పుడుధరించిన ఖద్దరువస్త్రము లానాకు నీతామహాదేవి ధరించిన వారచీరలంతటి మోటుతనము గలవి గావు నుడీ! ఖద్దరు ధరించుటయందలి విశేషమును తెలిసికొని దానిని ధరించుమేని మన కేవిధమున కష్ట నష్టము లుండఁ జాలవు. ఖద్దరు ఆంధ్రమునకు లోపము దెచ్చుననియు మన మనుకొనవలసినదికాదు. శకుంతలనుగూర్చి కాళిదాసు చేసిన యీశ్రుతి వర్ణన! ము! నాచెప్పుదానిని స్థిగఁపఱచుచున్నది. శ్లో. సరసిజ మనువర్షం తైవతే నాపిరమ్యం మలినమపి హిమాం శో తక్షులక్ష్యేం తస్మాత్, ఇయ మధిక మనోజ్ఞా వల్మలే నాపి తస్మి కిమపహి మధురాజాం మండనం నాకృతీశాం. ఇవన్ని యు నిటుండ జాతీయవస్త్రధారణమువలన మనదేశమున కవిత లాభము గల్గునని యార్థిక కాస్త్రవైతే అద్వైషించుచున్నారు. విదేశవస్త్రధారణముచే నేఁజేలు ననేకకోట్లరూప్యములు మన దేశమునుండి పోవుచున్నవి. మనము ఖద్దరునే కలుదుమేని యీద్రవ్యమంతయు మనదేశమునందే నిలిచియుండి జేశదాక్షిణ్య

మును గొంత తొలగించియుండును గదా! ఖద్దరు అన్నవస్త్రములు లేక యల్లాడు మనదేశప్రజలకు నన్నవస్త్రములు గలిగింపఁజాలియున్నది. స్వదేశవస్త్రధారణము స్వరాజ్యప్రాప్తికి మూలకమని గాంధీమహాత్ముడు చెప్పినదానిసార మిదియే. ఇట్టిస్థితిలో మనము బాలికత్వము వహించుట యనుచితము. పురుషులకంటె దీరికసమయము మనకు హెచ్చుగా నుండును. అట్టిసమయములను మనము నూలు స్వయముగా వడుకుటకు విని యోగింపవలయును. మనబాల్యమునందుఁగూడ నెక్కడఁ జూచి నను నూలు రాటపుగ్గములు వినఁబడుచుండెడివి. ఇప్పుడు వేద ఘోషములతోడిపాటుగను కాస్త్రపాపములతోడిపాటుగను ఆవి యంతఃపించివి. చుటల నవి సమర్థరింపబడవలెను. అప్పుడు గాని మనదేశ మున్నతి గనజాలదు. ప్రతిగృహిణియు రాటము పెట్టి నూలువడుకుటకుఁ బ్రారంభింపవలెను. ఖద్దరు కట్టవల యును. ఇది మన యభివృద్ధికి మూలకము. దేశమునందున్న యనాధుల జీవనోపాధి కలిగించుమార్గములలో రాటము మొదటిమాగ్గమై యున్నది. కావున వారికివిధముగాఁ బ్రోత్సాహము గలిగింపవలెను. మఱియును జాతీయవిద్య నేర్పి బాలికా పాతకాలలో వారిని సుపాధ్యాయులుగా నొనరించిన సుభటు తారక మగును.

ని మ్న జా తు లు

మనలో ని మ్న జా తు లు చాలహీనస్థితిలోనికి వచ్చి యున్నవి. పూర్వకాలమునందు వీరిస్థితి యింతహీనముగాఁ లేదని మనచరిత్రము చెప్పుచున్నది. పౌరశృంగురుని నాటి పీఠబాసాని స్థితిగతు లాలోచించుకొనినను శంకరునినాటి హీనజాతుల మతిగతుల నాలోచించుకొనినను మన కీసందర్భములో యథార్థము బోధపడఁగలదు. పూర్వ మీనిమ్న జాతులవారు కళలయం దారిలేరి యుండెడివారు. ప్రస్తుతము మన దేశోద్ధరణమున కెయ్యది మూలాధారమని మనము తలచుచున్నామో యట్టి రాటము వీరిచేతులలో విశేషవిఖ్యాతి నొందుచుండెడిది. పూర్వము మాలనూ లనుకొకవిధమును నూలుండెడిది. అది నిమ్న జాతులు వడికెడిదే. అది బట్టలకుఁ జాలకేవలముగ నుండెడిది. దానితో నేనినబట్టలను న్నాల్గువర్ణముల వారును అస్పృశ్యము లుగా నెంచఁ నిశ్చంకముగాఁ గట్టుకొని నిమ్న జాతులకాపనిలో నమితప్రోత్సాహ మిచ్చెడినారు. ఇప్పు డందఱియందువలెనే వారియందును ఆకళలు నశించినవి. క్షీణజాతులస్థితి యంతకుఁ బూర్వ వింతహీనముగా లేదని పాశ్చాత్యులుగూడ వ్రాసి యున్నారు.

మనవారు వీరల నెప్పుడును జేసిడిచియుండలేదు. సాంఘిక వ్యవహారములయందును మత వ్యవహారములయందును వీరిని గూడఁగట్టుకొనియే వచ్చుచున్నారు. గ్రామోద్వేగులలో 'తలారి' 'వెట్టి' మొదలగునవి యిప్పటికిని వీరియందుఁ గలవు. భక్తిమార్గబోధకు లగు రామానుజాచార్యులవారు వీరి యస్పృశ్యతను దొలగించి భక్తకోటిలోఁ జేర్చికొనియున్నారు. మతాచార్యులగు నాదిశంకరులవారుగూడ నాత్మజ్ఞానమునందు నుత్త మాధమవృద్ధిభేదము లేదని నిశ్చయించియున్నారు. ఆత్మజ్ఞాన సంపన్నుడగు శ్రీగాంధీమహాత్ముగనూడ నీయస్పృశ్యతా నివారణముంగూర్చియే బోధించుచున్నారు. దేశకాలపాత్రాను సారముగా నొన్నత్యమును గోరుచున్న మనకుఁ గూడ నీధర్మము అవశ్యకర్తవ్యమేమనతోచుచున్నది. అస్పృశ్యులను స్పృశ్యులఁ గావించినను స్పృశ్యులనస్పృశ్యులఁగావించినను నీభేదము తొలఁ గును. ఈరెండుపద్ధతులయందును మొదటిది శ్లాఘనీయము. రెండ వది హానికరము. మొదటిదానిం జేయఁబోయి రెండవదానిని జేయకుండురు గాక!

సోదరీమణులారా! ఇట్టి సమాజేశములవలన కర్తవ్యముల నెఱుంగుచు నెఱింగినదానిని మఱవక యనష్టింపుచు మనము తరించి యితరులను దరింపజేయగల్గి కృతకృత్యుల మగుదుము గాక!

వాయువు నొప్పులకు మందు

సీసా 1-కి రు. 1.0-0 వి.సి. 1-5.0

అకస్మాత్తుగా గాలిలో గాని, తినుపదార్థములలో గాని మార్పువలన, 1. జ్వరమువచ్చుట, 2. కీళ్లసంయలులో నొప్పులు, 3. కీళ్ల దిగదీయుట, 4. సుండులయందు ఉబ్బుట, 5. లేచుటకు కడలుకుట వీలులేనటుల సర్వాంగములు దిగదీయుట మొదలగు నవి. ఈ మందును కొన్నిభూతులు త్రాగినతోడనే గుంధి యందు పోటు నొప్పులు పోయి శరీరము యధాస్థితికి వచ్చును. రాధగల స్థలముల వేడినీటితో గాని, ఇటుకపొడుముతో గాని గాచి అమృతాంజనము రాయవలెను. అమృతాంజనము డిసో, మదరాసు - బొంబాయి

గురువారము

గ్రామములలో వైద్యసహాయ మొనగుట గూర్చి ప్రభుత్వమువారు గాఢించిన ప్రకటనము ఈవారపు ఘోష్టసెంటు జార్జి గెజటులో గనుపించును. ఈ ప్రకటనము మిక్కిలి ఆశాభంగము గలిగించకమానదు. గ్రామములలో నివసించి అల్లోపాతిక వైద్యము నభ్యసించెడి రిజిస్టర్డ్ వైద్యులకు మాత్రము కొంత సహాయముజేయుటకు ప్రభుత్వము వారు దలపెట్టిరి. అల్లోపాతిక వైద్యము చాలవ్యయ కరమయినది. గ్రామప్రజలు దీనిని భరించుట దుస్సరము. పాశ్చాత్య వైద్యసాధనలు వారి కేమాత్రము రుచింపవు. ఇకముందు బీద ప్రజలకు వైద్యసహాయము సులభము గలభిం చెడి మార్గము లదృశ్యమగుట సహజము. దేశీయ వైద్యులు ప్రోత్సాహములేక తమవృత్తిని వదులుకొనవలసివచ్చును. అల్లోపాతిక వైద్యులు బీదలకుచిత్తముగ చింతనలుపుదురని ప్రభుత్వమువారు నమ్ముచున్నారు. కాని ఆచరణలో నిది జరుగదు. ఏలనన, వైద్యులకు ప్రభుత్వమువారి రిచ్చడిసహాయ మల్పము. వైద్య పట్టభద్రులు మానమునకు ఏబదిరూపాయల వేతనముతోను, తదితరులు ముప్పదియైదు రూపాయల వేతనముతోను తృప్తి జెందజాలరు. గుమాస్తా జీతమయినను వారికిదొరకవలయునుగద. తామిచ్చెడివేతనము స్వల్పమని ప్రభుత్వమువారు గ్రహించి, ప్రైవేటు ప్రాక్టీసుపై వైద్యు లాధారపడవలెనని సలహా నిచ్చుచున్నారు. అట్టి సీటిలో బీదసాదలను భేదములేక ఎల్లరయెడ

నుండియు రాబట్టదగినంత సొమ్మును వారు గుంజుకొన ప్రయత్నించెద రనుటకు సం ది య ము లేదు. డబ్బిచ్చెడివారి నే వైద్య లభిమానించుట యనుభవ సిద్ధము. బీదలపట్ల వైద్యులుజూపెడి ఉపేక్షను వివరింప నక్కరలేదు. ఒకవంక వైద్యులకు డబ్బుసంపాదించుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రోత్సాహ మొసగుచు, వేరొకవంక బీదల కుచితముగ చికిత్స చేయవలయునని నలహా నొసగినమాత్రాన ప్రయోజనములేదు. గ్రామములలో, ఎక్కుడుగ డబ్బిచ్చి వైద్యచికిత్స జేయించుకొనెడివారు మిగుల కొలదిగ నుండురు. అందుచే, వైద్యుడు జీవించవలెననిన వీలగునంత వరకు ప్రతివారినుండియు డబ్బురాబట్టవలసినవచ్చును. తగినజీతములనిచ్చి వైద్యును నియమించిన గాని పనులు నెఱవేరవు. ప్రభుత్వపుట తరువులనలే జీవనము జరుగక కష్టపడుచున్న వైద్యులకు లాభము గలుగజేయవచ్చును గాని, ఎవరిలాభముకొరకై వీరు నియమించబడిరో అట్టి ప్రజలస్థితి చక్కబడజాలదు. వైద్యులనహాయమున కగు ఖర్చును ప్రభుత్వము వారు భరించెదరట. మందులఖర్చును మాత్రము లోకలుబోర్డులు భరింపవలయునట 1925 వ సంవత్సరము జనవరి 1 వ తేదీలోపుగ డిట్టి ఏర్పాటులు జరుగవలయునని ప్రభుత్వమువారాశించుచున్నారు. ఇదివఱకు తలపెట్టిన సంచార వైద్యాలయములు ప్రజల కుపయోగపడవని ప్రభుత్వమువారు తలచుచున్నారు. ఆసంగతి యటుండ, ఆయుర్వేదవైద్య మునకు ప్రభుత్వమువారేల సహాయముజేయరో, గ్రామములందుచిరకాలమునుండియు వైద్యసహాయ మొనర్చుచున్న దేశీయవైద్యుల కేల ప్రోత్సాహ మొనగరో యని పలువురు ప్రశ్నించుట సహజము. నుప్రసిద్ధదేశీయవైద్యుల నేకగ్రామములలో నిప్పటికిని గలరు. ప్రజల కతిసులభముగ వారు చికిత్స యొనర్చుచున్నారు. వారివైద్యపద్ధతి మిగులచౌకగ జరుగుచున్నది. బీదలసాదల కిది యక్కరకువచ్చుచున్నది. ఆయుర్వేదవైద్యముపట్ల ప్రజలకు గల నమ్మకము పాశ్చాత్యవైద్యముపై లేదని జెప్పవచ్చును. ఓషధులు మూలికలవిషయమున, ఆయుర్వేదవైద్యమునకుగల పటిమ, అల్లోపాతిక్ మందులకు లేదని నానాటికి విదితమగుచున్నది. ఇంతియగాక ఆయుర్వేదవైద్యము ప్రకృతిశాస్త్రములకు విరుద్ధమను అపవాదము వోలగిపోయినది. అయ్యది శాస్త్రసిద్ధమనిరూపయినది. ప్రభుత్వమువారుగూడ దేశీయ వైద్యకళాశాల మొకదానినిత్వరలోపాపింప నున్నారు. ఇట్టి సంకల్పములలో ప్రభుత్వమువారు దేశీయవైద్యము నుపయోగించి తగినప్రోత్సాహ మొనగకపోవుట మిగుల లోపభూయిష్టము. ఆయుర్వేద వైద్యులయముల నయినను ప్రభుత్వము వారు సులభముగ స్థాపించవచ్చును. ఈ విషయమును డాక్టరు లక్ష్మీనాథగారు మున్నగు ఆయుర్వేద వైద్యులు చక్కగ నిరూపించిరి. సంకల్పము లిటులున్నను ఆయుర్వేద వైద్యులయ స్థాపనము శీఘ్రచరణ యోగ్యముగాదనియు అసంభవమనియు ప్రభుత్వమువారు దెలుపుట కడువిచిత్రము. నిర్దుష్టమగు మందులు విరివిగ లవు. నిపుణులగు దేశీయ వైద్యులు పెక్కురుగలరు. ఇకకష్ట మెక్కడగలదో తెలియదు. ప్రజలకు సులభవైద్యసహాయమును చేకూర్చెడి యవకాశమును వైద్యశాఖా మంత్రి గారు కోల్పోయి రని చెప్పక తీరదు.

గంధి మహాత్మ ని వూ జా ని థి

లక్ష రూపాయలు నమర్చింపవలెను

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

ఇదివఱకు నేటి వసూలు	చందాలు	ఇదివఱకు
	49736-1-8	24305-10-8
	39-7-0	
		విశాఖపట్నంజిల్లా సాలారుతాలూకా ప్రచారకుడు పురిపాదాలప్పలస్వామి గారిద్వారా మకాం పార్శ్వతీపురం (వివరములు కేరొకన్ ప్రయింపబడెను)
	49775-8-8	39-7-0
మొత్తం		మొత్తం 24345-1-8

పూజానిధికి సొమ్మునింపు చిరునామా:—కా వాగేశ్వరరావు నెం. 7, తంబుకెట్టిపేడి, మద్రాసు

డాక్టరు బిసెంటుగారి కాన్వకేషను ప్రసంగము మైసూరు విశ్వవిద్యాలయపు కాన్వకేషను సంవర్ధమున డాక్టరు బిసెంటుగారిచ్చిన యుపన్యాసము, భావగర్భితమై యుష్మచున్నది. ఆధునిక హిందూదేశస్థితి ఎంతహీనముగనున్నను, ప్రాచీన విశ్వవిద్యాలయములు అద్భుతరీతిని ప్రవర్ధిలైనవి బిసెంటుగారి నేకనిదర్శనముల గనుపరచిరి. అందుచే హిందూదేశమునకు విద్య క్రొత్తగదు. ఆధునిక విశ్వవిద్యాలయములకు దానిజూపగల విధానములు ప్రాచీన కాలమునందు విలసిల్లెనని గ్రహించుచో, పాశ్చాత్య పండితులు తమ యిచ్చవచ్చినటుల ప్రసంగించుటకు వలనుపడదు. ఒక్కొక్కవిషయమును శీఘ్రము తమంతట తాము మననముజేసి గ్రహించుటకు ప్రాచీనగురువు లెట్టియవకాశ మిచ్చుచుండెడివారో బిసెంటుగారు వివరించిరి. నలంద, తిత్తి శిల, మున్నగు ప్రదేశములు విద్యావ్యాపన కేటలు తోడ్పడెనో, పరిశోధన జరిగినకొలదియు బయల్పడుచు ఈకాలపువారిని దిగ్భ్రమ జెందించుచున్నది. మధురలో షాస్త్రహండు విధానముగూడ ప్రబలి యున్నటుల దృష్టాంతములుగలవు. అనాదికాలము నుండి 18 వ శతాబ్దమువరకు సాహిత్యశాస్త్రవిద్య లద్భుతరీతిని పె పొందినవిధము గాచిన, ప్రాచీన నాగరిక మంత పట్టిమయినదో దెలియగలదు. మహమ్మదీయ పరిపాలనమునందు గూడ విద్యా వ్యాప్తి కడుగలుగలేదు. సాహిత్యపోషణ జరుగుచుండెను. ఈస్టుఇండియాకంపెనీవారు ప్రజలవిద్యను గూర్చి విశేషశ్రద్ధపహింపక తమకుగావలసిన గుమాస్తాలను మున్నగువారినిమాత్రము తయారుజేసిరి. అందుకు బనికనచ్చెడి విద్య గణపిరి. దాని ఫలితమును నేటివరకును భారతీయ ల ను భ విం చుచున్నారు. 18 వ శతాబ్దమునందు గూడ, పాశ్చాత్యులు ప్రతిగ్రామములోను స్థాపించబడియుండెను. గ్రామవిధాన మడుగంటుటతో, గ్రామవిద్యగూడ యడుగంటెను. విద్య సులభముగ లభించెడి మార్గము దొలగిపోయెను. దేశభాషలకు ప్రోత్సాహము మూలబడెను. ఇప్పటికయినను, మైసూరు బోలు దేశీయసంస్థానములు జాతీయవిద్యావ్యాప్తి కెంత సహాయ మయిన ను జేయగలవు. దురదృష్టవశమున మైసూరు విశ్వవిద్య

లయము మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమునకు మక్కికి మక్కిగ నున్నది. దేశభాషల ద్వారా విద్యనేర్చు బ్రయత్నము గనుపించుటలేదు. నిజ దేశచారిత్రమును నేర్చి విశ్వవిద్యాలయమునందు సత్యాసత్యస్వేచ్ఛా వాతావరణమును పురికొల్పు ప్రయత్నము గనుపించదు. మరల గ్రామ పునర్నిర్మాణము గావించి గ్రామములలో జాతీయవిద్యను వ్యాపింపజేయవలయు నని బిసెంటుగారు హెచ్చరించుచున్నారు. మైసూరు ప్రభుత్వమువారిందుకు బూనుకొనుచో ప్రజలకు మహోపకారము గావింపగలరు.

బెంగాలు నిర్బంధములు : గాంధీమహాత్ముడు

బెంగాలు నిర్బంధములను గాంధీమహాత్ముడు నిరసించుట సహజము. మహాత్మునకుచార్లన్యమెంత మాత్రము బనికరాకున్నను, నిరంకుశాధికారమును ప్రయోగించి వారంటులేకుండ నెవరినయిననులెస్టు జేయవద్దని మహాత్ముడు సహించజాలడు. సుభాష్ చంద్రబోసువంటి నుగుణశాలునిను అరెస్టుజేయుట కవకాశ మిచ్చెడి, పరిపాలనానిధానము ఎంతలోప భూయిష్టమో దెలుపనక్కరలేదు. ఐనను, నిరపరాధుల బాధానుభవమువలననే దేశమునకు మేలు గలుగునని మహాత్మునకు విశ్వాసముగలదు. త్యాగము లేకుండ, ఏదేశమునకును స్వాతంత్ర్యము లభింపదని, మహాత్ముడు చాటుచున్నాడు. హైందవ స్వాతంత్ర్యమును చార్లన్యముచేగాక, అహింస చేతనే సాధింప వీలగునని మహాత్ముడు అరాజకులను హెచ్చరించుచున్నాడు. మహాత్ముని సంబోధన నాలకించి, చార్లన్యవాదులు తమ పంతమును విడుచుట ముఖ్యము. కాని, బెంగాలుప్రభుత్వమువారు దేచ్చిపెట్టిన నూతనోపద్రవము నెదుర్కొనుటకు, అన్ని పక్షములవారును చేతుల గలుపుట ముఖ్యమని దెలుప నవసరములేదు.

మద్రాసు రాజధానిపరదలు

పిసాంగువారి సహాయము

మదరాసు, అక్టోబరు 29:—మదరాసు రాజధానిలో వరద బాధకుల నిమిత్తమై పిసాంగుల్లోనున్న యువైతెడు యిండి యను అస్సోసియేషను సభ్యులును వారిన్నీహితులును వనూలు కేసికంపెనీ రు. 5, 062.9-7 గవర్నరుగారికి ముట్టెను. (ఆ. (తె.)

విదేశ వార్తలు

సోవియట్ల భయము

రైతుల తిరుగుబాటు

కమ్యూనిస్టులను నిందించుట

లండన్, ఆక్టోబరు 26:—రాత్రి 15/20. స్థానిక సోవియట్ల రైతులను గూర్చి గొప్ప అనుమానములను సోవియట్లు నాయకులు బహుమన్నారు. కమ్యూనిస్టు కార్యదర్శుల కాంగ్రెసును స్థానికులు సమావేశపరచి పరిశయించు కమ్యూనిజం సిద్ధాంతమును తోడింపవలెననిరి. ఈ సమావేశమిప్పుడు మస్కోలో జరుగుచున్నది. సోవియట్లు దేశీయవిధానమునకు స్థానికులతో నాయకులు. కమ్యూనిస్టు ఆందోళనాపరమణోపదమచున్నారు. ఏదేండ్లనుండి ఏమియు పనిచేయ లేకపోయిన మందలించుచున్నారు. రైతులకు ద్వేషమును పాలకులకు కోపమును గలంగజేసినవారై తిరిగిరి. సోవియట్లు ప్రభుత్వమునకే ముప్పు తెచ్చిరి. ఈ సిద్ధాంతములను మార్చుకొని రైతులందరూ తిరుగుబాడవలసింది. విరివధకులన్నియు, అసహ్యమైనవని రని ప్రేముపత్రికావి లేఖరి గిగానుండి తెలుపుచున్నాడు.

జార్జియా విప్లవమును ప్రాంత ప్రముఖులు ఓడ్యాధికులు జనసామాన్యమున అనుచరులనివారు ప్రతిపాది విప్లవముటగనే ర్వాటుజేసినది ప్రభుత్వమువారు ప్రకటింప అయ్యెదనిజముగా దనిరి. ఈతిరుగుబాటులో జార్జియాలో అన్ని దేశములనుండి రైతులు కేరనిస్టాన్ గారు తెలియజేసిరి. కమ్యూనిస్టు ఆందోళనపరులును చొట్టలోనే రైతులు తిరుగుబాటునర్పించి కమ్యూనిస్టు ప్రచారమును తిట్టిరి. ఈ నాయకులే తమ ఎదుటనే ఈ కుట్రను విజృంభించుటల జేసిననిరి. రషియాలో ఇంకను ఇట్టిసంగతులే ఎన్నియో భయోత్పాతముగ జేయబడెననిరి. కమ్యూనిస్టులు తమఎత్తులను మార్చుకొని రైతులను తమ పక్కకు త్రిప్పుకొని జాలరనిరి. రైతుల రాచరీయ ప్రచలనము సోవియట్ల సరిబంధము లేకుండనే సాగుననిరి. జార్జియా విప్లవమున జూచినటులే రైతుల కోరికల నెదుర్కొనవలసి వచ్చుననియు పీఠంధరిని ఎదుర్కొనవలసి వచ్చుననిరి.

ప్యారిస్-సోవియట్లు

ప్యారిస్, ఆక్టోబరు 28:—సోవియట్లు ప్రభుత్వమును అంగీకరించు ప్రకటనమును నేటి ఆర్థరాత్రి ప్రెంచి ప్రభుత్వము వారు గావించెదరటం.

మేజరు ఇంబ్రి హంతకులు

ఉరీషియన్లతో పెరిషియాతో సంబంధము చెడునని ఆమెరికనులు కబురంపిరి.

సోవియట్ల పరిశ్రమలు

పెట్టుబడినిమి త్రము ప్రయత్నించుట

బోలిషివిస్టు లింకను పెట్టుబడికై వెదకుచున్నారు కాని బెల్జియములో వీరి ప్రయత్నములు నివ్వబడెనవి. తక్కువపన్నులను విధించెదమన్నను, కార్మికులనుగూడ బెల్జియం పరిశ్రమలనిమిత్తము పన్నులు చేసెదమన్నను బెల్జియంలో సోవియట్లకు పెట్టుబడి దొరకలేదు.

బ్రిటనులో పనిలేనికార్మికులు

కార్మిక మంత్రి ర్యుమోరీ లెక్కల ప్రకారము పనిలేని కార్మికులసంఖ్య తగ్గుచున్నది. 30 ఆక్టోబరు వారంతమున 6200 మందితగ్గిరి. క్రిందటివారములో 5000 మంది తగ్గిరి. ప్రస్తుతము 1204000 పనిలేకయున్నారు. నిరుదు 31 డిశంబరులోనున్న సంఖ్యకంటె 81660 మంది తక్కువ.

డబ్లిను వార్త

క్రీస్తుపుటనులో (ప్రె)వేటు నాకరిని (నైనికుని) జంపెనని ఆరస్తుజేసిన 7 గురిని రిమాండులో నుంచిరి. అనగా చెవి సాలయందు, నారాగ జరుగునరకు, ఉంచిరి.

కార్మిక ప్రభుత్వము రాజీనామా సీయదు

పార్లమెంటు నెదుర్కొనెదరు

మమ్ములను వెడలగొట్టుదు

ప్రభుత్వము భావికార్యాలోచనలు

లండన్, ఆక్టోబరు 20:—ఉదయం 12/20. రాంకే మగ్డొనాల్డుగారు సిబిలు సర్వీసు నెదుర్కొనిరి. దీనివలన జాలమంది విదేశాంగ కార్యాలయపు ఉద్యోగులు రాజీనామానిచ్చెదరను ఇదంతయు బయలుదేరెను. కాని ఎవరూ రాజీనామా సీయలేదు. ఈ పర్యాయము కన్సర్వేటివు ప్రభుత్వము వచ్చినవారు తమ పరిపాలనమునుగూర్చి చేయు విచారణకు సిద్ధముగ నున్నారట. బ్రిటిషు సిబిలుసర్వీసు నిమిత్తము ఒక్క జనీషీపు గారి లేఖనుగూర్చి యేగాక, క్యాంబెలు ప్రాసిక్యూషను రషియా సంధియాయబాటులను సంతకముజేయు బాలమనియు మరల రాయబాటులను నెందులకు ప్రారంభించినది విచారణకల్పి తీరవలెననుచున్నారట.

ప్రధానామాత్యుని కడపటి ప్రయత్నములు

లీఫీల్డు, ఆక్టోబరు 25:—నేడు ఆభ్యర్థులు కడపటి సారి నియోజకవర్గముతో ప్రస్తావించి తమరిని ఎన్నుకొను విషయమై ప్రయత్నించుచున్నారు. మధ్యాహ్నముంతయు తన నియోజక వర్గమునందును మగ్డొనాల్డుగారు జూచుచుచ్చిరి. మధ్యాహ్నము ప్రక్కనుండి లేవలేదు. నేటి సాయంత్రము మరల యుపన్యసింపుటకు కొంత విశ్రాంతిని గొనుచున్నారు.

కన్సర్వేటివు నాయకుని ఆశలు

పార్లమెంటు లంకామైదు అంతటను మోటారులో తాల్చి నుగారు సంచారము పట్టిరి. అందరూ ఉత్సాహముగనే యున్నారు. అందరికంటె తమకే ఎక్కువపట్టు వచ్చునని కన్సర్వేటివులు పొందుచున్నారు. కన్సర్వేటివులు సామ్రాజ్యమును పెంపొందిజేయు గలరనియు అంత సామ్రాజ్య వర్తకసంబంధములను యభివృద్ధి జేసి డొమినియను సాధన సంపదను జూసేయు గలమనియు అందుచే కన్సర్వేటివులే ఓటుల నీయవలెనని బాల్చి నుగారు అందరిని గోరిరి.

ప్రభుత్వమువారి ముందుటిలోచనలు

రాచరీయ పరిశీలులు చిత్రముగ ఎన్నికలైన పిదప బయలుదేరునని భామన్ గారనిరి. రాజప్రభుత్వమును సాగించవలెను. ప్రతిసారి కొన్ని నెలలైన వెంటనే ఎన్నికలు జరుగరాదు. ఎన్నికలచే మేము రాజీనామా సీయము. సార్వభౌముని యుపన్యాసమును చదువుచు పార్లమెంటు నెదుర్కొనెదము. ఆయుపన్యాసమున మావిధానమును తెలియజేసెదమని భామన్ గారనిరి.

లిబరల్స్ ప్రభుత్వ విధానమున కనుగులముగ ఓటు జేయవలసి వచ్చుననిరి. మాస్టానమున ఎవరిని నియమించెదరో గూడ వారు తెలియజేయవలెననిరి. మమ్ములను వెడలగొట్టెదమనుటయేగాక మాకు బదులు నెవరిని ప్రవేశ బెట్టెదరో జెప్పవలెననిరి.

మగ్డొనాల్డుగారికి బద్ధకముగ నుండుట

చే నేటిపర్యాయము యుపన్యసింపుటకు నిలులేదు.

జనీషీపుగారి లేఖ

చాలవారముల క్రిందటనే మగ్డొనాల్డుగారి కందినను ఎన్నికల నిమిత్తము ఆయన దాచి వేసెననుచున్నారు. ఈవిషయమై ఆక్షేపణను మగ్డొనాల్డుగారి యుపన్యాసమే నిరర్థకము జేసెను. కాని ప్రతిపక్షుల ప్రతికటన సంతృప్తి లేదు. అందరును ఈ లేఖను మరచి పోవుటకు సంసిద్ధమగుచున్నారు. కాని మగ్డొనాల్డుగారి రషియావిధానమునుగూర్చి కొండంతగ జేయుచున్నారు. ఇదంతయు తమయెన్నికల కెంతయో లాభకరమని కన్సర్వేటివులు తలంచుచున్నారు. దీనిమూలమున ఇప్పుడులేని ఓట్లను ఓటుల నిచ్చుటకు పిలువనటుల ఆశించుచున్నారు. లిబరల్స్ ప్రభుత్వ తీర్మాన తృప్తిరముగ లేకన్నను అసంతృప్తికరముగ నున్నను

అనవసరముగ ఈ రషియాపనుస్యను గూర్చి బెట్టుకొనక కన్సర్వేటివుల సంతృక వర్తకవిధానమును ఓడించుటకు తమకు సహాయముచేయదలచినవారందరును ప్రయత్నింపవలెనని లిబరల్స్ కోరుచున్నారు.

ఇన్యూఫురెన్సురేట్లు ఇటీవల కన్సర్వేటివుల కనుమలముగ నున్నవట. కార్మికవిజయము తప్పదని మగ్డొనాల్డుగారు రనుచున్నారు.

ప్రేడ్ యూనియను వైఖరి

జనీషీపుగారి లేఖనుగూర్చి విచారించుటకు ప్రేడ్ యూనియను కాంగ్రెస్ వారు రషియా కెవరినిబంపరట. నెప్టెంబరులో రషియా ప్రేడ్ యూనియనువారు రంపిన ఆహ్వానము గనుసరించి రషియాలో వర్తక, ఆర్థిక సాంఘికవిషయముల వాలో చించి తెలిసికొనుటకు నవంబరు 7 వ తేదీని రషియాకు వెళ్లెదరు.

ఎన్నికల అంచనాలు

లండన్, ఆక్టోబరు 26:—యూనియన్లు 800 మైగావచ్చెదరనియు, కార్మిక పక్షమువారు 200 మందియు లిబరల్స్ ఒక నూరు మందియు వచ్చెదరని అంచనావేయుచున్నారు. ఈ లెక్కప్రకారము కార్మిక ప్రాతినిధ్యము మారదు. కార్మికపక్షమువారింకను తమకే విజయముగలుగనని ధైర్యముతో ప్రగల్భములను బలుకుచున్నారు. ఈ ఎన్నికలలో కార్మికపక్షమువారి యుద్దేశ్యము మరల ఎన్నికలువచ్చునటుల ప్రయత్నించుటనుచున్నారు. పార్లమెంటులో లిబరల్స్ సంఖ్యను ఎటులైన తగ్గింపవలెనని పట్టుబట్టిరి. అందుచేత ఎందరినో ఆభ్యర్థులునునిలబెట్టిరి గాని వీరు నెగ్గుననితోచదు. లిబరల్స్ లేకుండ యూనియన్లు ప్రవేశ బెట్టుటకు ప్రయత్నించున్నారు. కన్సర్వేటివులు ప్రభుత్వమును స్వీకరించినచో లిబరల్స్ గతులుండవని గ్రహించెదరనియు అపుడు కార్మికపక్షమువారికి ఎన్నిక అవకాశములు ఎక్కువ గనుండుననియు అభ్రధువచ్చేఎన్నికలందు తామే అందరికంటె అధికసంఖ్యాకులగ నెగ్గెదమనియు కార్మికపక్షమువారి ఆశయములు ఇదివరకవలె నెగ్గునో సోజలింపై ఉభయపక్షములవారు ఏకమగునంతిపై ఆధారబడియున్నదనుచున్నారు.

సుంకముల సమస్య

మరల బయలుదేరెను. రషియా సచుస్యములందు సుంకములసమస్య ముఖ్యమైనది. కన్సర్వేటివులు వర్తకసంతృక పద్ధతిని రహస్యముగ ప్రవేశబెట్టు నున్నారని లిబరల్స్ ఆక్షేపించుచున్నారు. ఆహారపదార్థములమీద పన్నులను విధించమని కన్సర్వేటివులనుచున్నారు. ఎందులకునులమీదను, లేనెమున్నగు పదార్థములమీద పన్నులను విధించకుండ జాల్షినుగారు సామ్రాజ్యసభ తీర్మానముల నెటులు ఆములు జరుపగలరని లిబరల్స్ ఆడుగుచున్నారు. కొంతవరకు క్లిఫర్ నున్న జూపినను సంతృక పద్ధతిగనే మారుననియు పార్లమెంటు చట్టమువలన ఇది పూర్తిగ సంతృకపద్ధతిగ పరిణమింపనుచున్నారట.

కన్సర్వేటివులు అధికసంఖ్యాకులతో నెగ్గెదరని తోచినచో బాల్చి నుగారు తమ విధానమును ప్రకటించెదరట.

వార్తాపత్రికలను వ్యాపారులు సంపాదించినపుడు అసత్యపు ప్రకటనలు హెచ్చునని మగ్డొనాల్డుగారి టిటివల ప్రకటించబడిన అసత్యపువార్తల సంవర్ధమున తెలియజేసిరి. ఎన్నికలైన తరువాత ఈవ్యక్తిమాణుల నాల్గవయమై ఆలోచింపవలెననిరి.

మాస్కోకు బంపినలేఖను ఉపసంహరించు కొనవలెనని కమ్యూనిస్టుల గొప్పసభను జేసిరి.

జనీషీపుగారు వాసిరిన్న లేఖకు ఉత్తరవాదు లేవనోత నకు తెలియవని బ్యాక్స్ గారనిరి. ఎవరో వారిపేరును జెప్పుడని సభ్యులుగోరిరి.

పేరు తెప్పటచే ఆవృత్తి ప్రాణాపాయము గల్గుననుభవముచే పేరును జెప్పబడినది.

మాస్కోకుబంపిన బ్రిటిషులేఖ కు తరవాదు లగువారిని హతమొనర్చినదని పకలత్వాలాగా రనిరి.

విప్లవపద్ధతులతో సభ ముగిసెను. దీనితోబాటు బా తీయగీతములనుగూడ బాడిరి.

సభలో చాలమంది స్త్రీలున్నారు

వీరిలో ఇంద్రు యూనియన్ జ్యూక్ పతాకము నెగురవేసిరి. కొందరు కొట్టుకొని పతాకములను లాగుకొనిరి కాని తిరిగి పతాకములను స్వాధీనము చేసికొనిరి.

బ్రిటిషు ఎన్నిక ఫలితములు

హెండరునన్నుగా నెన్నుకొనబడిరి

లండను, అక్టోబరు 29:—ముగ్గురుపోటీనిక్ పోరాటములో హెండరుననుగారు జయమొందిరి. బగ్గులే ప్రజలప్రతినిధులు 4465 మంది వీరినెన్నికొనిరి. కడచిన ప్రిజేషన్లలో కాన్సర్వేటివు అధ్యక్షికిని వీరికినిగలిగిన ఎన్నిక పోరాటములో హెండరునన్ను గారు 7087 వోటు సంపాదించిరి.

బాండు ఫీల్డుకన్య ఓడిపోయెను

చెనుకటి కార్మిక ప్రభుత్వములో పార్లమెంటులో అండరు క్రేటర్ గా నున్న మార్గరెట్టు బాండుఫీల్డుకన్య ఎన్నికలో నోడిపోయెను.

సామ్యవాదియగు యి. డి. హైమన్ గా రోడిపోయిరి

సామ్యవాదియగు గ్యూహార్లామునందు నిపుణుడును నగు యి. డి. హైమన్ గారు ఓడిపోయిరి. కాన్సర్వేటివు వాదియగు వాల్ గారు హైమన్ గారి నోడించిరి. వర్రింగుటన్ మాంచెస్టరు సామ్యమునకు ఫెల్లరుపోటిగా అభ్యర్థింపబడిరి.

ఆర్. సి. బోర్డు గారు కాన్సర్వేటివు అభ్యర్థి. అత్యున్నతవీరినెన్నికొనెను. మునుపటికంటె నీయవకు 5360 వోట్లు అధికముగ వచ్చెను.

కార్మికులగు ఓటు

జేల్సువిశ్వవిద్యాలయమువారు సామ్యవాది నెన్నుకొనిరి. కార్మికసభ్యుడోడిపోయెను.

క్రైస్తవశాంతి వాది కార్మికుడా బార్నిలిలో ఎన్నుకొనబడెను. సామ్యవాది నెన్నుకొనబడుటకు గాను కాన్సర్వేటివుల అభ్యర్థి నిలచినను లాభములేకపోయెను.

సామ్యపక్ష నాయకుడగు ఆస్క్విత్తు గా రోడిపోయిరి

కార్మికపక్ష అభ్యర్థియగు మిచెల్ గారు సామ్యవాది నాయకుడగు ఆస్క్విత్తుగారి నోడించెను.

సమష్టివాదియగు సకలత్వాలా నెన్నుకొనబడెను.

జేల్సు స్థానమునకు సమష్టివాదియగు సకలత్వాలా నెన్నుకొనబడెను.

లిబరలువారు యెడ్జెటరు ఎన్నికకు కలగజేసికొనుటచే కాన్సర్వేటివుల మెజారిటీ నృద్ధిఅయ్యెను. లేబరుమెజారిటీ తీరించెను. ముగ్గురు పోటీచేసిన స్థానములలో కాన్సర్వేటివులు స్టాకోటన్ అక్టోబరునందుకు గ్రేటుయూల్ మాన్యునందును జయమొందిరి. మొదటిస్థానములో 8215 అధికసంఖ్యవోట్లును రెండవస్థానమున 171 వోట్లు అధికముగ వచ్చెను.

మాంచెస్టర్ యెడ్జెటరు 2507, సాల్ ఫోర్డుసార్దులో 709, సాల్ ఫోర్డువెస్టు 4852, సాల్ ఫోర్డునార్దు 1186, వేక్ ఫీల్డు 894 అధికసంఖ్య వోట్లు కాన్సర్వేటివులు మూడుపక్షములవారు పోటీకినిలచిన మూడుస్థానములలో అధికవోట్లు సంపాదించిరి.

ఎన్నికఫలములు

లిబరలుపక్షమువారి స్థానమును మాంచెస్టరు యీసారి కాన్సర్వేటివు వాదులు గెలిచిరి. నిరుద్యోగమును లిబరలుపక్షము కాన్సర్వేటివు వారినుండి గెల్చెను. సోత్రుసాల్ ఫోర్డు కార్మికులనుండి కాన్సర్వేటివులు గెల్చిరి.

కాన్సర్వేటివుల జయము.

మేకోఫీల్డులో కార్మికు లోడిపోయిరి. వెస్టుసాల్ ఫోర్డులో కాన్సర్వేటివులు జయమొందిరి. ఫీకోబగ్గు నిరుడు కాన్సర్వేటివులను నిరుడునార్దు సాల్ ఫోర్డులో ఓడించెను. ఇప్పడు యీసానములో నోడిపోయెను.

బ్రిటిషు పార్లమెంటు ఎన్నికలు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

సకలత్వాలాగారి నెన్నుకొనుట

లండను, అక్టోబరు 30:—కామ్యునిస్టు సభ్యుడుగ సకలత్వాలాగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

వాహబీలు - మెక్కా-పరిస్థితులు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండను, అక్టోబరు 30:—వాహబీలతో రాయబారములను జరుపుటకు జెడ్డా మెక్కా నాయకులు ప్రయత్నించిరిగాని వ్యర్థమయెను. అమీరాల్ గారు సింహాసనము నధిష్టించుచున్నంతకాలము సంధి పొసగవని మెక్కాలో నున్న వాహబీ ప్రతినిధులు చెప్పుచున్నారు. ఈవిషయము తొలగించుటకు వీలులేదు. జెడ్డాను ఇప్పుడు సంగక్షణలో నుంచిరి. కాపాడుచున్నారు. జెడ్డాపై రానున్న దాడిని సూత్ర మొనర్చుటకు వైనిక ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి. జెడ్డాపై సహాయ వైస్యములు వచ్చుచున్నవి. చాలమంది ప్రజలు జెడ్డానుండిపోవుచున్నారు.

తురుష్క ఇరాకు సరిహద్దు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండను, అక్టోబరు 30:—తురుష్క ఇరాకు సరిహద్దునుగూర్చి బాతిసమితివారు తూర్పుమున్న పరిస్థితులను ఆలోచించుచున్నారు. ఈ సరిహద్దు 12 మైళ్లు నిడుపున్నది. మూడుమైళ్లు లోతుగనున్నవి. భాగమును భారీశేయుచున్నను 15 నవంబరుకు భారీశే నెదరు. ఉభయపక్షములవారును ఆంకరించిరి. అంతర్గతహింసయును ఇది ఏమియు సంబంధిగీదని తెలుపుచున్నారు. ఇటీవల దాడి పట్టబడిన పడమరటి ప్రదేశమున బ్రిటిషువారు పాలనమానుకొన్నను ఈ భాగమునుగూడ భారీశేయులేదు. మీదుమిక్కిలి తురుష్కులే కొన్ని గ్రామములను భారీశేయునటెను.

మర్కసానము లేవియు ఈ ప్రదేశములో ఇరుప్రక్కలనులేవు. గ్రామములుమాత్రము కొన్ని కలవు.

బెంగాలు అరస్తులు

బ్రిటిషుప్రభుత్వము ఇండియా ప్రభుత్వచర్యను ఆమోదించుట

లండను, అక్టో 28:ఉదయం 1/20:—బెంగాలు అరస్తులు ఇండియా కార్యాలయమువారికి ఆశ్చర్యమును గలుగజేయలేదు. ఇంతకుముందే చేయకపోవుటచే ఆశ్చర్యపడిరి.

ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తలపెట్టిక కార్యము బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు తెలియును. సక్రమరాజ్యాంగ పాలనపద్ధతులను నిలబెట్టుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమునకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము చేయుత నొసగును.

ఇంతకాలమువరకు ఓషిక బెట్టిసందులకు ఇండియా ప్రభుత్వమును వార్తాపత్రికలు కొనియాడుచున్నవి.

జినీవీవుగా రాలేఖను తాను వ్రాయలేదనుట

కేవలము సృష్టియనుట

మాస్కో, అక్టోబరు 28:—జినీవీవుగారు వ్రాసినన్న లేఖ కేవలము సృష్టియని జినీవీవుగారు పత్రికలయందు వ్రాసిరి. పెట్రెంబరు 16 లేదనుండి తాను చికిత్సను బొందుచుంటినియను ఏక తీర్మానములను సంతకముచేయ కిత్తెనకుం దెననియు బ్రిటిషు కమ్యూనిస్టు వైనికపక్షమువారికి తాము కలురంపితి నన్నమాట ఉత్త అధికారపాత్యమైనదనియు అట్టిపక్షమే లేదనియు బ్రిటిషు రెడ్ వైస్యమును తయారుచేయుటకు ఆలోచించుట కంటె తమ యభిప్రాయములను కమ్యూనిస్టు అంతర్జాతీయభిప్రాయములను బ్రిటిషుకార్మికులకు తెలియజేయుట ముఖ్యమనియు ఈలేఖనుగూర్చి బ్రిటిషు క్రేడ్ యూనియను నిజమని తీర్మానించినను, అసంకల్పనను ఆతిర్మానమును శిరసావహించుటకు సంధ్యుగ నున్నారమని జినీవీవుగారు ప్రకటించిరి. ఈలేఖను పోలండులో సృష్టించిరి.

అమెరికా కనడా ఒడంబడిక

ఉత్తరపశ్చిమసముద్రములో చేపల సర్కమునుగూర్చి అమెరికా కనడావారు జేసికొన్న ఒడంబడికకు మనిటోపా పత్రిక చాల సంతసించుచున్నది. దీనివలన విదేశాంగ వ్యవహారములందు కనడాకు తావుండుననుచున్నది. ప్రాపంచిక వ్యవహారములందు కనడావారు శోక్యము గలుగజేసికొనుటకు అవకాశమేర్పడును. ఈ ఒడంబడిక దొమినియనుచేతనే సంతకము చేయబడుట కనడావారివేగాని ఇతరులను బాధించుననుచున్నది.

వెంట్ల ప్రకటనము

ను మరల ప్రారంభించుటయే తేక మానుకొనుటయే ప్రభుత్వమువారు తెలియజేయుకండ ఇంత ఆలస్యము జేయుట పాడిగాదని ఇంగ్లాండులో ఆక్షేపణలకు జేయుచున్నారు ఈ ఆలస్యము సామ్రాజ్యవిధానమునకు బుంచిదిగాదనియు వ్యవహారక్షణము గాదనియు ప్రయుపత్రిక నడుపుచున్నది.

వందేమాతరం పత్రికపై కేసు

ముల్బాన, అక్టోబరు 29:—రావుసా హేలు బామ్నాజాన్ గారిచే బందేమాతరం పత్రికపై దేబడైన నష్టపరిహార వ్యాజ్యములో ముద్దాయి సాక్ష్యము దీసికొనబడెను. అకాలీ ఖయిదీలను గురించి చెలుపవలసినదని ప్రభుత్వమువారిచే పంపబడినను రైలు కూడరింపెం దెంబగు మేజరు వాడియాగూడ జైలుజూచుటకు రానీయ లేదని సాక్షియగు రాయబహదూరు నేత ప్రభుదయాల్ గారు చెల్చిరి. చెనుక నీయనజైలు జూచుటకు బోయినపుడు తిన్నగా వారిని జూచుటలేదని అకాలీలు దయాల్ గారి తొ చెల్చిరి సాక్ష్యమిచ్చెను. (అ! వెల్)

భారతి

సచిత్రమాసపత్రిక

ప్రతిచంద్రమాసాదిని ప్రచురింపబడును సచిత్రమాసపత్రిక ప్రతివందికయందును 3.4 రంగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో ప్రచురింప బడును. వాఙ్మయము, చిత్రకళలు, గానము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక విషయములలో ప్రతిమాసమునను 200 పుటలు కలిగియుండును.

సంవత్సర చందా	రూ 6 0 0
అర్ధ సంవత్సరము	" 3 0 0
విడిపత్రిక	" 0 10 0

మాదిరిపత్రిక గోరువారు అకాలు 0.10-0 స్టాంపులు పంపివ పంపబడును. ఉచితముగ పంపజాలము. మాదిరిపత్రిక తెప్పించుకొన్న తర్వాత చందాదార్లుగ చేరినయెడల ఆ సొమ్ము మినహాయించుకొని తక్కినసొమ్ముమాత్రము పంపవచ్చును.

ప్రస్తుతము పోస్టులు రూల్సు ప్రకారము. 0-2-0, రిజిస్టరుచార్జి, 0-3-0 తపాలు చార్జి అధికముగుచున్నది. మీరే ముందుగ మునియార్డరు పంపిన శుభ్యుత్తగును. పీ. పీ. లు పంపినచో సొమ్ము మాకు ఒక్కొక్కప్పుడు ఆలస్యముగ చేరుటయు పత్రికలు పంపుట ఆలస్య మగుటయు సంభవించును.

మే నే జరు, భారతి. తపాలవెట్టె నెంబకు 212 నుదాను

ఆంధ్రశబ్దచింతామణి

వ్యాఖ్యానము

కర్త:—పారనంది రామశాస్త్రిలుగారు ఆంధ్రవాఙ్మయమునందలి ప్రథమకవియగు నన్నయభట్టాచారు రచించిన ఆంధ్రవాఙ్మయమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విమర్శించి నన్నయభట్టు మాత్రములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్ర భారతలక్ష్యములనుదాహరించుచు వ్రాయబడిన అపూర్వముగ వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్ద చింతామణి నన్నయ కర్తృకము కాదనువారి వాదములన్నియు సప్రమాణముగా ఖండింపబడినవి. కామవేము తెల్లరు ముఖ్యముగా చూడదగిన విశేషము తెల్పియోనిలవు. వెల 0-12-0. పోస్టేజి జేటు. ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయ, 7, తంబు శిట్టిపిల్లి, ము. బా. ను.

వైకమునకుబోవు జత

రెండువేలకుపైగ జత సంఖ్యనుండును

నవంబరు 12 తేదీకి పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు తిరువేండ్రము వచ్చెదరు.

జతవా రంతకుబూర్గుమె మహాజను మహారాజే రీతం టుగా రీకొనెదరు.

వైకం, ఆక్టోబరు 26:— జతయొక్క ప్రయోగపు యేర్పాట్లు పూర్తిచేయుటకు ఎ. కె. పిల్లే, మన్నాభ పద్మ నాథపిల్లే, టి. వి. చెట్టికట్టి నాయుడు, కె. జేలాయాధమి ననుగారు సంస్థానములకును ప్రచారము నిమిత్తము దిరుగు చున్నారు. జత యేర్పాట్లను నిమిత్తము విదుభాగ ములుగ భాగింపబడినది. ప్రతిభాగమును నొక నూపరిం టెం డెండు యాజమాన్యమున నుంచబడినది. జతలో జేరుటకు సభ్యు లను జేర్చుటయు మహారాజే రీతంటుగా రీకొనెదరు. సభ్యులను జతము అగ్రజాతులవారితో సంతకములు చెట్టిం చుట యందును నూపరిం టెంట్లు వారి అధికారిభాగములలో కృషిచేయుచున్నారు. కార్యక్రమము ప్రకారముగా నవం బరు మొదటి తేదీని వైకంనుండి జత బయలుదేరి 11 తారీఖు నాటికి తిరువేండ్రము జేరును. జత కాలినడకను ప్రయాణము చేయును. వారిలోనున్న ముఖ్యమైన 22 స్థానములమీదుగ జత బోవును. ఈ స్థానములందు జతకు ఉచితరీతిని సత్కార్య మొనర్చుటకు తగినయేర్పాట్లు గావింపబడినవి. పెక్కుమంది ప్రతిస్థానముందును జతలో జేరదరు. జేరువారందఱును అగ్ర జాతులవారు. మొత్తముగా 2000 ల కంటె పెక్కువగా తిరు వేండ్రము జేరునప్పటికి జతసభ్యులసంఖ్య యుండును. యేకా కృషిగల ఉడుపులను చిహ్నములను జతలోని సభ్యులెల్ల ధరిం చెదరు. జతాధికారులు అధికారచిహ్నములను పాతలను పట కాలనుగూడ ధరించెదరు. పండిత మదనమోహన మాలవ్యా గారు నవంబరు 12 వ తేదీనాటికి తిరువేండ్రము వచ్చెదరని చెల్లియున్నది. మాలవ్యాగారి ఆగమనమునకు బూర్వమే జతవారి మహాజను మహారాజే రీతం టు గా రీకొనెదరు. సమ ద్విండుట కేర్పాట్లు గావింపబడినవి. అట్లు గావింపబడే మాల వ్యాగారు మహారాజే రీతంటుగా రీకొనెదరు. విషయముల నిమిత్తము సువ్యక్తముచేయుటకు చక్కని మీసకలంగును.

వైకంలో పిక్కెటింగు

పోలీసుదళము తగ్గింపబడినది

వైకం, ఆక్టోబరు 26:— వైకంలో పిక్కెటింగు నూ మాలుగా జరుగుచున్నది. రాబోవు స్థితులను నెదుర్కొనుటకు విచ్చికి సంఘము హెచ్చించబడినది. పోలీసువారిసంఖ్య ప్రభుత్వ మువారు తగ్గించిరి. ఇదివరకు వారిసంఖ్య 44. ఇప్పుడు పోలీసు వారిసంఖ్య 2.

రాక్షసులు జెక్కండ్ర నాకర్షించుచున్నది

సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి ఆగమనము

ఆశ్రమమునందు ప్రతివేద్యము చేయుట

వైకం, ఆక్టోబరు 26:— సత్సాగ్రహ ఆశ్రమమున కీమ ధ్యతమి నాడు ఖద్దరు యిన్ స్పెక్టరుగారు సుబ్రహ్మణ్యయ్య రుగారు వచ్చిరి. ఆశ్రమ ఉపయోగమునకు విలయు బ్రతిని పం డిండుటకు ఆనంతలో నేర్పముచేయుట కేర్పాట్లు గావింపబడు చున్నవి. వైకంలోను చుట్టుపట్ల గ్రామములందును రాక్షసు ప్రజల నాకర్షించుచున్నది. రాక్షసులు జెక్కండ్ర గ్రామ స్థులు ఆశ్రమమునకువచ్చి గొనుచున్నారు. ఆశ్రమముయొక్క ముఖ్యభార్యలన్నియును “పినియారినిధి” భరించుచున్నది. కొ క్కరూపామగను దినుసుల రూపకముగను యానిధికి యజ హ తిరువాన్మురు య జవాసంఘమువారి రచ్చుచున్నారు.

(ఆ. ప్రె.)

జాతా బయలుదేరునాటికి పోలీసుఅధికారులు వచ్చె దరు.

వైకం, ఆక్టోబరు 26:— పోలీసుకమిషనరు దక్షియు హెచ్. పిట్టిగారు, జిల్లాపోలీసు నూపరిం టెం డెంట్లు గోప తియ్యగం పిల్లేగారు యిచ్చుటనుండి పయనమై బోయిరి. వై కంనుండి జత బయలుదేరునాటికి తిరిగి వారువచ్చెదరు. జత వైకంలో నవంబరు మొదటితేదీని పయన మగును.

(ఆ. ప్రె.)

మేటూరుప్రాజెక్టు

తిరువనాపల్లి, ఆక్టోబరు 26:— 1896 లోకంటె 1. 75 అడుగులు ఎత్తుగాను, 1911 లో కంటె 1. 8 అడుగు లుఎత్తుగాను యాసంపత్త్యము కొవేరి వరదలవచ్చియున్నది గాన, చాలా ఆగమలలో ఎచ్చిన నీటిప్రవాహమును నీటియొ క్కవేగమునుగొని మేటూరు ప్రాజెక్టుయొక్క ప్రానులను అంచనాలను తిరిగి యేర్పాటుచేయవలసినదని యిండియా బొర థినమునారు ఈ తరువుచేసిరి.

ఆ. ప్రె.

వందేమాతరముపై

మాననస్థము కేసు

సి. యం. జి. ఒగిల్వీగారు దెచ్చిరి

పంజాబు హైకోర్టులో అపీలు చేయబడినది

లాహోరు, ఆక్టోబరు 29:— అధికార పత్రికాని పదవ ప్రకరణము ప్రకారముగా పంజాబు ఆక్టోబరు 29 కంటెని వారుజేసిన అపీలు విచారణనిమిత్తము ముఖ్యన్యాయాధిపతి యగు సర్ మేదీలాలుగారియ న్యాయమూర్తి లాగోషింగార్ యెదుటకు నేడు తీసికొనరాబడినది. ఆక్టోబరు 29 కంటెని వారు వందేమాతర పత్రికాధిపతులు. బం లేమాతరమును వారా పత్రిక లాలలజపతిరాయిగారు స్థాపించిరి. 15,000 రూపా యలు మాననస్థమునకు నీయవలయునని నవ్వును మేథూరము నకు దివ్యూటీ కమిషనరుగారున్న సి. యం. జి. ఒగిల్వీగారు చావా కాపీరామ్ కోర్టులో దావాదెచ్చిరి. వారాపత్రికలో ప్రచురింపబడిన ముఖ్యవిషయములు నిజమగుటచే ఒగిల్వీగారికి మాననస్థము సంభవించలేదనియు వాడికి మాననస్థయిని నవ సరములేదనియు ఈ జెడ్డిగారుదెచ్చి ప్రతివాదిని స్వల్పముగ నూరురూపాయలను వాడికిస్తునిరి. ఈతీర్పుపై వాది అపీలుచే సెను. అపీలు న్యాయమూర్తి మున్ముగారును, హెతీసాగరు గారును విచారించిరి. న్యాయమూర్తి లిరువురును అభిప్రాయ ములలో తేరలే. న్యాయమూర్తి హెతీసాగరుగారు అపీలు త్రొసివేయదలచిరి. న్యాయమూర్తి మున్ముగారు అపీలు అంగీకరించి మాననస్థమును పదివేలీ యు వలయునని తీర్పుదెచ్చిరి. సివిలు ప్రొసీజరుకోడ్డులో నియమించ బడినచర్యయూ లేక అధికారపత్రికయలోని పదవప్రకరణమూ చెల్లవలసినదని సమన్వయముచేరెను. అందుమీద 45 బొంబాయిలో రిపోర్టుకాడిన ప్రీవీకౌన్సిలు తీర్మానము ప్రకారము పెన్షన్ న్యాయమూర్తి అభిప్రాయము జెల్లవలసియున్నది.

ఈతీర్మానముమీద అపీలుచేయబడినది. అట్లువారుతర పున బజీ టెక్ చందుగారు వాదించిరి. సివిలు ప్రొసీజరు కోడ్డు ప్రకారము అపీలుకాబడినదియు ప్రీవీకౌన్సిలుతీర్మానము కప్ప గావర్తించబడినదియుఅధికారపత్రికయలనుగావనియుచందుగా రువాదించిరి. బొంబాయి, బర్మాదివిభాగము దెచ్చి వాదమును బలపరచుననిరి. అపీలుచేయ ఆసుక్ష్మ యియ్యబడినది. నోటీసుల నిర్దుటకు న్యాయమూర్తి లను మతినిచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

చిల్లరదొంగతనముల చట్టము

సెలిక్టు కమిటీ రిపోర్టు

మద్రాసుకానసభవారికి సెలెక్టుకమిటీవారి క్రిందిరిపో ర్టును పంపిరి. ఆకమిటీవారు 27 సెప్టెంబరు మధ్యాహ్నం 12 గంటలకు కూడిరి. అందు హాజరైనవారు 1. సి. పి. రామస్వా మయ్యర్ 2. జాన్ మెత్తయి 3. కె. డి. కామ్యూల్ 4. డి. బి. ఎం. కృష్ణనాయర్. 5. గోపాలమినన్ 6. సర్ జేమ్స్ సింప్సన్ 7. అబ్బాసాలీ 8. అడ్వకేటుజనరలు టి. ఆర్. వి. కాస్ట్రీగారు.

ఈ టిల్లు ఫోర్ములెండు జాడ్జిగజెట్టులో 1924 ఫిబ్రవరి 5 తేదీని అరవము తెలుగు మళయాళము, కన్నడము హిందూ స్థానీ భాషలలోను 26 తేదీని ఓడ్రములోను ప్రచురింప బ డినది.

టిల్లులోగల అధికారములను దుర్వినియోగముచేయకుం డ తగిన అవసరమార్పులు చేయబడినవి.

చట్టములోని నిబంధనల కేయప్రదేశములకు ఏయేవస్తు పులకు నిర్ణయించవలయునో ఆ విషయములనుగూర్చి సభ్యులు చర్చించి విమర్శించుటకు బల్లమైనందున, తగినకారణములే క తగిన ఆధారము లేక చేసినప్రాసెక్యూషనుగూడ సేకముగా పరిగణింపబడవలెను. ఇందులకు క్రొత్తకాజొకటి చేర్చబడినది. ఇవిగాక సభ్యులందు కొందరికికను టిల్లుయొక్క గట్టితనమును గూర్చి అనుమానముండుటచే నోటిఫైడ్ ఏరియాలో నోటిఫై డ్ ఆర్టికలున్నచో నేపర్తింపవలయును. లేనిచో సాధారణము గా లాక్రిందకు రావలెనని గూడ చేర్చిరి. మిగతామార్పు లంత ముఖ్యమైనవికావు. ఈ మార్పులన్నిటిలోను టిల్లు మరల ప్రచు రించుటకు కమిటీవారు కోరిరి. (ప్రభుత్వప్రకటన)

తణుకుతొలూకా బోర్డునభ

నిన్న 29 వ తేదీని సిద్ధాంతములో జరిగినది

నిన్న సిద్ధాంతములో తాలూకా బోర్డునభ జరిగినది. స భ్యులు కొందరు ఖద్దరు ముస్తలను ధరించినవచ్చిరి.

“కానిబరి యిన్ స్పెక్టరును తొలగింపవలెనను తీర్మానము ను ంసభవారు రద్దు చేయు చున్నారు.” అను తీర్మానమును అభ్యర్థు డుపపాదించెను. ఆతీర్మానము వెనుక ఏకగ్రీవముగా ఆమోదింపబడిననుకారణమున సిరిగినది. సుబ్బారాయుడు గా రా జేరించెనుగాని టిల్లు పుచ్చుకొనగా అభ్యర్థుని తీర్మానము నెగ్గినది. అసభ్యుడు కోరగా అనుమతుర ప్రతిపాటుర పేర్ల నభ్యర్థుడు తెలియజేసెను.

“పాఠశాలలో బాలగీతానీ ఆను పుక్కుమును పకనీ య గ్రంథము గా నుంచవలెనను తీర్మానము పపాదింప బడినది. బడిగా వైసభ్యు జే మరల ప్ర క్తిం చెను. విద్యాకాఖా ధికారులు సి పా ర్సు జే సి రని. అభ్యర్థుడు సమాధానముచెప్పెను. ఈతీర్మానముగూడ ఆ మోదింపబడినది. ఈసారి పేరులను తెలుపుట కభ్యర్థుడు నిరాక రించెను.

వేళొలది తాటిచెట్టు అభ్యర్థుడు తులాలతక్కువధరలకు విక్రయించెనను. విషయము గూర్చి విచారణచేసిరి. ఉపసం ఘమువారి నివేదిక నామోదింపవలెనను తీర్మాన ముపపాదించబ డెను ఆ:పోర్టును వ్రాసినవారు విదురులోను యిద్దరూమరమె సంతకములుచేసిరి. అభ్యర్థుడు వేధననని లమించినని వ్రాసిరే గాని వివరములను తెలుపలేదు. వివరములను తెలుపవలెనని సు బ్బారాయుడుగారిడిరి. అభ్యర్థుడు నిరాకరించెను. ఆ తీర్మా నముగూడ ఆమోదింపబడినది.

అంతటను సుబ్బారాయుడుగారును మరికొందరును సభ లోనుండి లేచిపోయిరి. సభజరుగుచు నేయుండెను.

(విలేఖరింతువారు)

1908 ఇండియన్ పోస్టు ఆక్టు

నవరణ చట్టము

దాని యుద్దేశములు

1908 ఇండియన్ పోస్టు ఆక్టువారి మొదటిషెడ్యూలు 2 భాగములోని 1 ఎక్లన్స్ సేవన్ ప్రకారము నావికులు రెం డు విధములుగా విభజించబడినవి. 1) పిప్పలు 2) స్టీమురు ఈ విభజనములో యింటర్నల్ కంబైన్యన్ యింజన్ మోటూ రు పిప్పలు పోర్టు ట్రోన్సు నీయనక్కర లేదు అట్లు అవసరము లేకుం డ చే యు ట కు యీ స న ర ణ లేబడినది. షెడ్యూలును సుళువుచేయుటకుగూడ అవకాశము చిక్కినది. (ప్రభుత్వప్రకటన.)

ఆర్యవైశ్య కాన్ఫరెన్సు

గుంటూరులో డిశంబరు 6, 7, 8, తేదీలందు

సమావేశమగును.

(తెలివారు)

గుంటూరు, ఆక్టోబరు 20:— డిస్ట్రిక్టు మనసబుగారగు నంబూరు గోపాలక్రిష్ణయ్యగారి యాజమాన్యమున గుంటూరు జిల్లా వైశ్యులు 28 వ తేదీని సమావేశమైరి. తేనాలివాపట్ల ఒం గవోలుతాలూకాలు బాంక ప్రతినిధులు బంపెను. పన్నెండవ ఆర్యవైశ్య కాన్ఫరెన్సు గుంటూరునగరమున సమావేశమగుటకు తీర్మానింపబడినది. ఆహ్వానసంఘ సభ్యులమునకు రు 25 లు నియమించ బడినది. ఆహ్వానసంఘము సమావేశ మయ్యెను. డిశంబరు 6, 7, 8, తేదీలందు కాన్ఫరెన్సు సమావేశమగు టను నిన్న ఆహ్వానసంఘము వారిచే తీర్మానింపబడినది.

కార్యనిర్వాహకులను, గ్రామము లందు విరాళములను సమహుద్దుటకు సబు కమిటీ సభ్యులకు యెన్నుకొనుటకు నవంబ రు 2 వ తేదీని తిరిగి సమావేశమగును. ఇంతవరకు యేబది నుం డి సభ్యులుగానుండుటకు జేర్చబడిరి. బియ్యపు మరలు రు 500 లు విరాళమిచ్చుట కంగీకారమొసగెను. శేషర్లిలో యిదివరకే రు 200 లు ప్రోగు చేయబడినది. ఉత్సాహముగా కృషి చేయ బడుచున్నది. అన్ని స్థలములందలి వైశ్యసోదరులను సమాకార ముపేక్షించబడుచున్నది

థాంచి, ఆక్టోబరు 29:— ఉత్తరా దేశమునకును బీహారు దేశమునకును గవర్నరుగారగు సర్ హెన్రీరా పిలుగయొ కతిలోగూడ నేడు నేటరుమోటునకు బోయిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఉపవాసాంత రారము

(మహాదేవదేవాయిగారు)

21 దినములు ఉపవాసమునకు గాంధీమహాత్ముడు నిశ్చయించుకొనినపుడు మేము వారితోనుంటిమి. వారితోనుండుటకును తీవ్రముగా చర్చించుటకును మా కవకాశములుండెను. ఉపవాసమునందు మొదటివారములో రెండు దీర్ఘచర్చలు జరిగినవి. అందొకటి నాతో, రెండవది షేక్ తాలీగారితోను జరిగినవి అందరి సారాంశముల నీ వ్యాసమున వ్రాయుచున్నాడను.

మహాత్ముడు:— బొంబాయి ఛారిచారా లల్లరులు జరిగినప్పుడు నే నుపవాసమునందుండిభావము మీకు గోచరించినదా?

నేను:—గోచరించినది.

మహా:—అట్టిచో యిపుడుమాత్ర మెందుకు గోచరించుటలేదు.

నేను:—మీరు జరిపినటులుగా మీరెంచిన సేరమునకు ప్రాయశ్చిత్తముగ నుపవాసించి తపస్సుచేసికొనుట కప్పు డుపపసిందియున్నారు. అట్టికేమియు నిపుడులేదు. మీరు బాధ్యత వహింపదగిన సేరమేమియు నిపుడు జరుగలేదే.

మహా:—ఎంతవారపాలు పడినారు? ఛారిచారాలో సేరస్థులు నన్నెరుగనివారు, నన్ను చూడనివారు. ఇప్పుడో నన్నెరిగి నన్ను ప్రేమించునటులు చెప్పవారే సేరస్థులైనారు.

నేను:—మహాత్ముడాలే షేక్ తాలీ గార్లు తమకే క్రి సంఘసేక యీమంట నార్చుటకు యత్నించుచున్నారు. కాని అది వారకే క్రి మించియున్నది. కొంతమంది వారిని లక్ష్యపెట్టరు. మిమ్ములనుగూడ లక్ష్యపెట్టరు. వారేమి చేయుదురు? మీరేమిచేయుదురు? ఈపరిస్థితులు చక్కబడుటకు కాలము పట్టును.

మహా:—అసంగతి వేరు. ఆలీపోదరులు స్వచ్ఛముగ బంగారమునలె పరిశురులు. వారు చేతనై నన్నిప్రయత్నిముల చేయుట నే నెరుగదును. కాని పరిస్థితు లిపుడు మన చేతుల దాటి పోయినవి. ఆరుకొలదికింద నవి మనహస్తములందుండెను. నాఉపవాసము వాటిని తలకిందు చేయును. ఒకవిభిన్నముగా నుపవాస ఫలితములు వారిపై కనుపడవచ్చును. కాని ఒకరిమనస్సునందే ఫలితములు కలుగజేయునోయని చూడుటకు ఉపవాసము నే నవలంబించలేదు.

నేను:—అయితే సరే, మీ రేతపస్సునకుగాను యీఉపవాసము నవలంబించిరో చెప్పవలసి యున్నారా?

మహా:—నాతపస్సు! హిందువుల అవిశ్వాసమునకు పాత్రుడనను సేరము నాపై మోపవచ్చును. మహాత్ముడియైతే సైహముగా నుండుటని వారిని నేను కోరితిని. వారిపవిత్రతే త్రిరక్షణార్థమై ధనప్రాణముల మహాత్ముడియైతే కర్పించుటని వారిని నేనుకోరితిని. ఈదినమునగూడ వారినహింస నభ్యసించగోరుచున్నాను. మీరు చచ్చి పోరాటముల నాపుకొనుడుగాని మీరు చచ్చి పోరాటముల నాపవనని వారినికోరుచున్నాను. అందులకు ఫలితమేమి?

ఎన్నిచేవలయుములు నాశనమైనవి? ఎంతమంది సోదరీమణులు మొరటెల్లు కొనుచున్నారు? నిన్ననే హాకీంఅబ్బాస్ ఖాన్ గారితో హిందూయూపకులు మహాత్ముడియ దుండగి డులకు వెరచునెరపు ప్రాణోపద్రవముగా నున్నదని చెప్పియుంటిని. చాలాచోట్ల వారు పెంటరిగ బయటి కరుగుటకు జంకుచున్నారు. ఒకరు నాక్రింది విధముగా లేఖ వ్రాసియుండిరి. “అయ్యా నాపిల్లలను వేధించుట చూచి నే నెట్లు భరింతును” ఇట్టిచో హిందువులను సహనముగా నుండుటని యెట్లు నేనుకోరగలను? హిందూమహాత్ముడియ సమస్య గత్యంతముల నిచ్చునని వారికి నేనచ్చ జెప్పితిని. ఫలితముల నాలోచింపకయే మహాత్ముడియైతే సైహముగా నుండుటని యుద్బోధించితిని.

ఈరోజున నట్లు నిశ్చయముగా తెల్పుటకు నాకు శక్తి చాలదు. ఆలీపోదరులగుడ నట్టికేలేదు. నామాట వినునదెప్పుడు? అయినను యీరోజునగూడ హిందువులను నేను “చావుడు, చంపడు” అనియే కోరుచున్నాను. అట్లు చేయుచునుటకు నేనే నాజీవితము నీచువలయును. నేను చచ్చి చావలసివధియు వారికి నిదర్శనముగా చూపుదును.

ఇంతకన్న వేరుమార్గములేదు.

అసహాయాద్యమును తెచ్చినది నేను. దౌర్జన్యరాహిత్యము ను గమనింపక గ్రహించింపక ప్రజలకరిపై నొకరు అసహాయము చూపుచున్నారు. ఇందులకు కారణమేమి? నేనేసంపూర్ణముగ

దౌర్జన్యరాహితుడను కాకుంటయే. అసంపన్ను నేను పరిపూర్ణముగ నభ్యసించి సిద్ధిపడసియున్న యెడల యిపుడు మనచుటు నజరుగు హింసలు జరగకయే యుండును. అందుచేయుపవాసము తపస్సు. నేనొకరిని నిందించుటలేదు. నన్ను నేనేమారుచున్నాను. ప్రజల నుద్బోధించుకే నాకడనుండిపోయినది. ఓడిపోయి, నిరాధారుడైన నేను భగవంతుని గూఢానమున కప్పిలు చేయువలసియున్నది. ఈశ్వరుడొక్కడే నామొర వినువాడు. వేరొకడులేదు.”

ఇట్లు ప్రవాహమువలెనున్న మహాత్ముని వాగ్దోషిని నేను సరిగా ననుసంపలేక పోయితిని. అందుచే సరిగా యిచట నానులేకపోయితిని. తుదకు నేనిట్లుజిగితిని.

“బాప్రా! ఉపవాసాకారముననే తపస్సుచేయవలయునా? వేరువిధములేదా? మనమతము ఉపవాసమును విధించినదా?

మహా:—నిశ్చయముగా విధించినది. పూర్వకాలమున ఋషులేమిచేసిరి? వారు తపస్సుచయముననే మేనిభుజించిరిని తలపకూడదు. కొందరు గుహలందు వందలకొలది సంవత్సరములు తపము పట్టిరి. శివునిలాంగడియూటకు తపస్సునొనరించిన పార్వతిఅకులక—కాయలుపట్టు పీటిమాటయేల—గూడ మట్టలేదు. హిందూమతము ప్రార్థనలతో తపస్సులతో పూర్ణముగా నిండియున్నది. ఇదివరకు నేనొనరించిన యుపవాసములన్నిటికన్న యిపుడు దీని కెక్కుడు సాహసించితిని. అసహాయాద్యము నూహించి ప్రారంభించినపు డిట్టియుపవాసము నే నామనస్సునందు నిల్పితిని. అపుడు నాలో నేనిట్లుకొంటిని.” ఈభయంకరాయుధమును నేను ప్రజలచేతులందుపెట్టుచున్నాను. దీనినివారుసరిగా నుపయోగింపనిచో అంగులకు ప్రాయశ్చిత్తముగ వాప్రాణముల నివ్వవలయు ననుకొంటిని. అట్టిక్షణమిపుడు వచ్చినదనుకొనుచున్నాను. ఇదివరకు పవాసముల లక్ష్యములు పరిమితగలవి. ఈ యుపవాసలక్ష్యము పరిమితముగా దీనికి నేనుక చేయుతగ అపరిమిత ప్రేమగలదు. ఈరోజున, నే నా ప్రేమాంభోధియందు స్నాన మొనరించుచున్నాను.

మాలావా షేక్ తాలీగా రామరునాడు విచ్చేసిరి. “వారు వత్తురు. వారి రాకవలన గొప్పలాభము గలుగును. వారు మహాత్ముని నిశ్చయమును భేదించు”ని మహాత్ముడాలీగారు గంపంత యాతలో నుండిరి. ఉపవాసము నైతికముగా గాని మరేవిధముగా నైనగాని తప్పని నన్ను మీరు (మహాత్ముడాలీ) గాని మీ సోదరుడు గాని యొప్పించిన నేను మానుకొందునని మహాత్ముడు వాగ్దత్త మొనరించెను. ఉపవాసమునకు సంబంధించి సంతకపకు చర్చలేమియు ఫలవంతముగా లేవుకాని చర్చలవలన ఉపవాసాంతరార్థము బయల్పడినది.

“ఈ పరిస్థితుల నాపుటకు మనమేమి చేసితిమి. ఏమియును చేయలేదు. మీరు మిషన్ యీ మాలమున ప్రబోధించుచున్నారగాని దీర్ఘసంచారమునకు పూనకొనకున్నారు. కలహములుగల ప్రదేశముల కరిగి యాప్రదేశముల పాపనమొనర్చు మిమ్ముల ప్రార్థించెదను. తపస్సును ఖండించుట కుపవాసము మార్గము కానేర”దని మాలావాగారుచెప్పిరి.

వెంటనే మహాత్ముడు “ఇది నాకు సంబంధించినమత విషయము. నాబాహ్యంతరముల నే నరసి తి ని. నన్ను నే ను ప్రశ్నించుకొంటిని. అపుడు నే శక్తిహీనుడనని గ్రహించితిని నాదీర్ఘసంచారములమున కలుగు ఫలితములేమి? ప్రజలు మనల నే డడమానించుచున్నారు. డిల్లీలోనన్ను హిందువులు నన్నుపూర్తిగా నమ్ముచున్నారని మీరతలంపకుడు నన్ను మధ్యవర్తిగా నుండుమని వారేక గ్రీవముగా కోరుటలేదు: వారియందు విభాగములు ప్రబలముగా నున్నవి. అందులకు తగినట్లుచుట హక్కులనేకములు జగురుచున్నవి. బాధలందినవారు నామాట లవిందురనలక నాకెట్లు కలుగును. తమప్రియబాంధవుల నాకినవారిని క్షమించుటని వారిని నేను కోరుదును. నామాటల వినువారెవరు? అంజుమా (మహాత్మునీయాకాఖ) నలు హాకిందీని లక్ష్యపెట్టుదురా? మనము రాజీనిగూర్చి ప్రయత్నములు సలుపుచుయుమున నేనుకోపాట్లునుగూర్చి వింటిని “నీనిపుడేమి చేయబోవు చున్నావని” నన్ను నేను ప్రశ్నించుకొంటిని. అంతయూ మేలుకొరకేయని దృఢముగా విశ్వసించువాడను నేను నావిశ్వాసమునకు గూడ దృఢమైన ఆధారములు గలవు. నీవుకూడ నట్టివాడవే. కాని నీభిశ్వాసము ఇనుకపై నిల్లుకలుకొన్నట్లుండును. నేడునీ మాటల వినువారెవరును లేరు. గజరాతు. యు విసనాగరులో మహాదేవునకు తయ్యాల్లిగాకిని సహాయ మత్సల్యముగా చేయబడినది. అహమ్మదా బాదులో ఆకల్తాలము పుట్టుకలోనే మడిపోయినది. నేను గుజరాతును విడిచివచ్చి

నప్పుడు ఉమెరెలో కల్లోల ముదయించు చున్నది. వీటి నన్నిటిని నేను మానముగా చూచుచుండుట నాకే క్రి హింస తను తెలుపుటలేదా? నన్ను ప్రేమించు సోదరీమణు లిప్పటికిని వేలకొలదిగా నున్నారు. వారు ప్రాణము లరచేతబట్టుకొనునంతటిభయముతో నున్నారు. వారికి నే నుదాహరణ పూర్వకముగ చచ్చుమార్గమును చూపవలసి యున్నది.

గౌరవ వంతముగ సామరస్యముగ నీరెండుబాతులను యుద్ధమునకు డినిననేసంత లక్ష్యపెట్టును. కాని నేడిట్టికథలు పిరికిపందలను పారబోతుతనమును వెల్లడిచేయుచున్నవి. రాష్ట్రభవ్యపరుగెత్తుదురు. మానీచేసి పాలిపోవుదురు. కోర్టుకమ్ముదురు. తప్పుడు సాక్షులపెట్టుదురు. తప్పుడుసాక్ష్యముల పల్కింతురు. ఇది ఎంతవృద్ధేదక మోతలపుడు? నేను వీరినెట్లు దైర్యవంతులుగ చేయగల్గుదును? మీరు మీఓసిసంతకపకు యత్నించుచున్నార. నేనును నా చేతనైసంతకపకు యత్నించవలయును. వారిని త్రిప్పివేయగల శక్తినినేను రాబట్టుకొనవలయునని చెప్పెను.

“లేదు మీరపజయమునందలేదు వారు మీరుచెప్పినది వినినారు. మీరు లేనప్పుడు వారు ఇతర సలహాదారులకు చిక్కి వారు. వారిమాటలవిని చెడుమార్గముల నడచుచున్నారు. వారు వారితప్పును గుర్తించగలరను నమ్మకము నాకున్నది. ప్రజలయందున్న విషమును తగ్గించుటకు మీరమిత కృషి సలిపియున్నారు. ఈకలతల నే నసలు లక్ష్యపెట్టెను. నేను వారికడకరిగి “రాక్షసులారా మీశ్చోపిదీరా ఆడుకొండి. అయినా దేవుడుమాత్ర మింకాపున్నాడు. ఒకరి నొకరు మీరు నరుక్కొండి. కాని దేవుడ్నిమాత్రం నరకలేదు. అతని దారి అతందే” అని చెప్పదునని మా నాగా రనిరి.

మహాత్ముడు:— (ఆశ్చర్యముతో) నేనాతనితో గ్రుడ్డులాకుచున్నానా? నాయందు గర్వముగాని తిరస్కరణముగాని యున్నయెడల అందులకు నేనేబాధ్యుడను. పెక్కుదినము లేక ధారగా నల్లిన ప్రార్థనల ఫలితమే యీయుపవాసము. రాత్రి రి గంటలకు నిద్రమేలుకొంటిని. ఈశ్వరుని నన్నేమి చేయుమందునని పృచ్ఛించితిని. 17 తేదీని సోదామినివలె జవాబు తశుక్కుమనెను. నేను తప్పుచేసిన నాతడు నన్ను క్షమించుగాక. నేనీంతవర కేమిచేసినను, యిప్పుడేమి చేయుచున్నను, భగవంతునికి వెరచు ఆత్మతోనే భగవంతునికి వెరచు ఆత్మగల మహాత్ముడియుని యింట నే చేయుచున్నాను. బాధననుభవించుటకు తగినవాడే భగవంతుని ప్రార్థింపదగువాడని నామతము చెప్పుచున్నది. ఇట్టి తపస్సే మహాత్ముడియగుతమనందుగూడ గలదని నేనెరుగుదును. మహాత్ముడు జీవితమునందు ఆతడు పెక్కుసారు లుపపసించ్చి ప్రార్థించి, ఇతరుల నెట్లు చేయవలదని చెప్పినట్లు నేను చదివితిని. నీవుచేయు పని ఇతరుల నెందులకు చేయవలదని యెదవని పెక్కురు మహాత్ముడు నడిగిరి. అందులకాతడు నేను భగవత్ప్రసాదమున జీవించు వాడనని చెప్పెను. ఆతడు జేసిన ఘనకార్యము లన్నియు నుపవాస ప్రార్థనల మూలముననే జరుపగలిగెను. దేవునియందు దెప్పుడును కొరవడని నమ్మక మెవనికుండునో వాడే తిండిమానదగు వాడని యాతనినుంచి నేను తెలిసికొంటిని. పౌఖ్యములందుచు తూగుటయ్యలల మూగుపుడు మహాత్ముడు భగవద్దహస్యముల వెల్లడింపగలదా? ఆత డుపపసించి, ప్రార్థించి, అనేకరాత్రములు నిదురను పారద్రోలి, గంటల తరబడి నిలుచుండియే భగవద్దహస్యముల వ్యక్తీకరించెను. ఈక్షణమునందుగూడ అట్లుపపసించి ప్రార్థించుచున్న మహాత్ముడు యిప్పుడుగూడ నాకునులకు గోచరించుచున్నాడు. షేక్ తాలీ, నిన్ను సోదరుని ప్రజలు మీవాగ్దానముల భగవరచించిని చూడుట నేను సహింపజాలను. అంతకన్న నే చచ్చిననుమేలే. ఈయుపవాసము, నేనుపవిత్రుడనగుటకు, శక్తివంతుడనగుటకు, సాధనము. నేనుచెప్పునదివేరుగా ఆర్థము చేసికొనకుడు. నేను మహాత్ముడియునివలె నే మాటలాడుచున్నాను. అందులకు కారణము, మీ లేనిధముగ మహాత్ముడియమతిమును విశ్వసించుతో అట్లే నేనును విశ్వసించును. ఆమతిమన మీ కెంత ప్రేమగలదో నాకును సంతకలదు. నేనుపపసించి ప్రార్థించిన తిరువాత నే నెంత బలవంతుడనగుదునో మీరే చూడగలరు. అపుడు నే రెండు మతముల వారిని సమముగా నుద్బోధించుటకు శక్తి లవాడనగుదును. మాంసము చచ్చినకొలది ఆత్మవికాసము హెచ్చునని నేను నమ్మెదను. మనము దౌర్జన్యముతో పోరు సల్పవలసియున్నది. మన మందులకు తగినంత బలముగారెము. మన ఆత్మిశక్తి కేంకను సంత దృఢత్వమేర్పడలేదు.

షేక్ తాలీ:—(ఈ సమయమున తన పాదన పద్ధతిని కొంతమార్పుకొని) ఇంత డిల్లీపవాసము దేశమునందంత ఘాతుక కలుగ చేయునో తలపాయటకూడ మీ విధికాదా?

కార్తిక వ్రభుత్వా ప జ య ము

విశ్వాస రాహిత్య తీర్మానము

అటోర్నీ జనరలు సమర్పించుకొనుట

కామస్వ సభలో చర్చ - పూర్తి వివరములు

అక్టోబరు 28 తేదీన కామస్వ సభలో సర్ రాజగోపాలాచారి ను గారు కార్తిక ప్రభుత్వముపై విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానమును సమర్పించుచు గావించిన యుపన్యాసమును చర్చించినవారును సంభాషణకు అక్టోబరు 9 వ తేదీ లండను టైమ్స్ పత్రిక నుండి యీ క్రింద ప్రకటించుచున్నాము:—

(నిన్నటి తరువాయి)

కాబినెటు సమావేశము

ఇకను తరువాత జరిగినది. సేతుతిరిగిచ్చినప్పటికి నన్ను ఒక సభకు వచ్చెదరా యనియడిగిరి; అది కాబినెటు సభయనుకొనెదను. నేనేమియు అయ్యుక్తమును జెప్పటలేదని తలంచెదను. ఏదైన నాయుక్తమునచ్చినట్లు జెప్పటకు వీలున్న యెడల ఆసభలో ప్రతివారము జెప్పినదియు చెల్లుచున్నదని యెడివాడనే. కాని అట్లు జేయురాదని నాకు జెప్పిరి. కాబినెటులో జరిగినదానిని చెల్లుచున్నట్లు హాక్కు లేదనిరి. నాకు హాక్కు నొసంగునెడల సంతోషముతో నన్ని సంగతులు చెల్పెదను. నేను జెప్పగల్గిన దంతయు నేను గా కాబినెటునుండి నెడలిపోవునప్పటికి నానిర్ణయమున కడ్డకట్టలేన వారెవరును లేకపోయిరి. ఈ విషయమును మిలి ఎనడు కన్యకాదండ్యుడు గారికి మాత్రము చెల్పితిని. కారణము యీ సభలో బహిరంగము ప్రకటింపవలసిన దెట్లయ్యుండగ, అప్పుడే ఐదుకోజులు ముందే ప్రాసిక్యూషను నుపసంహరించుకొనుట బహిరంగము జేయుట యుక్తముగాదని తలంచితిని. కావున ప్రాసిక్యూషను నుపసంహరించుకొన బోవుమాట నాయనతో జెప్పితిని. ఈయనతో తప్ప మరెవరితో గాని యీ విషయము చెల్పియుండలేదు. మరునాడుదయము అసిస్టెంటు డైరెక్టరుతో డైరెక్టు చెక్కుడున్న సభలో టెలిగ్రాముచిప్పి పిలిపించి ఉభయములు నాతో మాట్లాడి పోవలయుని తెలియజేసితిని.

సర్ ఆర్చిబల్డు బాడ్గ్లెను కథనము

ఏ. చేబర్లేతుగారు:— ఏ ఉదయము.

సర్. ఏ. పేస్టింగ్సు:— 7వ తేదీ ఉదయం. 6వ తేదీనే నెవరిని జూడలేదు. ఈ విషయముపై సర్ ఆర్చిబల్డు బాడ్గ్లెను జెప్పినదేమియో చదివెదను. 7వ తేదీ ఉదయమే మిజిగన్తో సర్ ఆర్చిబల్డు బాడ్గ్లెను కథనమునుండి చెల్పెదను. నేనిందుగూర్చి అసంతృప్తి కరముగ విషయములు చెల్లుచున్నానని యెవ్వరిననుజాలరు. ఇయ్యది సర్ ఆర్చిబల్డు చెప్పినదే చదువుచున్నాను. గాని నా అంతట నే నేమియు సుప్రసింహింపలేదు:—

“సర్ గై నేవెస్సు దగ్గరనుండి ఆగస్టు 7వ తేదీ ఉదయముకు తంజినచ్చెను. దానివిూడ లండనుకు తిరిగివచ్చి కామస్వ సభవద్ద అటోర్నీ జనరలును సర్ గై నేవెస్సును నున్న జాచితిని. అటోర్నీ జనరలు కాంబెలు ప్రాసిక్యూషను మానుకొన నిశ్చయించు కొన్నట్లు జెప్పెను. రిమాండుకోజు ఆగస్టు 13వ తేదీన పేజిస్ట్రీలు కేసు నుపసంహరించుకొనుట కంగీకరించుకొన నన్ను కనుగొనమనిరి. అట్లే పేజిస్ట్రీలు జాచితిని. అటోర్నీ జనరలుగదిలో విన్న కారణములను దెలుప గా పేజిస్ట్రీలు చార్జి నుపసంహరించు కొందునని చెప్పెను. తిరిగివచ్చి యీ విషయమును అటోర్నీ జనరలతో జెప్పితిని, ఆయన లండనువిడిచి పోయెను.”

సర్ ఆర్చిబల్డు స్వయముగ నాకు చెల్లిన కారణములనే ఆయన చెల్పెను. ఇవిగో అయ్యవి. “అవిషయము జెప్పినది ముందు అ గౌ. సభ్యుడే కాని అదివరలోను పిదపను సర్ ఆర్చిబల్డుచే ద్రువముగాని విషయము నేమియు ఆయన జెప్పలేదు.” అని ఒక గౌ. సభ్యుడు డనుచున్నాడు. సర్ ఆర్చిబల్డు నాకు జెప్పినది యిట్లు:—

“కాంబెలు తాత్కాలికముగ సంపాదక స్థానమున నుండెను. ఆయన కమ్యూనిస్టు పార్టీ రాజకీయ సంఘపుటలై యున్న క్రింద పనిజేయుచుండెను. ఆయన జూలై 26 వ తేదీ సంచికను తయారుచేయుటలో చాలపని జేసినను ఆవ్యాసము నాయన మార్చెనని యెవరును రుజువుజేయలేదు. ఆయన ఆవ్యా

సమును వ్రాయలేదని గాని యెవరు వ్రాసిరో తెలియదనిగా చెప్పియుండనివాడే. అదివరలో నాయనపై యెప్పుడును చార్జీ రాలేదు. మిలిటరీ పేరుబాగుగలదు. యుద్ధములో మంచిగా యుములు దగిలెను. ఆవ్యాసముయొక్క కాపీ అచ్చుపడిదే యుండెను. అది మరియొక పత్రిక నుండి కోయబడెను. అయొక్కడితో లేలేదు, రుజువుగా లేదు.”

నాకు సర్ ఆర్చిబల్డు స్వయముగ చెప్పినదియు గూ. నం. 1. ప్రావర్ణ్య హాంప్రీకిచ్చినయుత్తరువులందని వ్రాయబడెన ఈస్టేటు మెంటు లన్నియును చెల్పెదను. నేను జెప్పిన దంతయు అసంతృప్తి కరముగనున్నది రై. 111 మహాశయుడు జెప్పెను ఈసమయమున అట్లు జెప్పటవ్యాయమా? (మంత్రి పక్షపార్శ్వము ఇదివరలో నీసభలో నే నెన్నియో విషయములను చెల్పితిని ఇప్పుడవి సరిగావని చెప్పినది (అట్లాగా! అనియూనియ నిష్ట సభ్యులు:—కాదని మంత్రి పక్షము వారు కేకలు) ఇది నాతప్ప ని న వ్యూట వ్యాయము గాదు స. గాదం టెఆర్గము యీ సభలో నేను ప్రశ్నలకు తరువులిచ్చినపుడు అప్పటికి తెలిసిన విషయములబట్టి చెల్పితిన్నట్లుటయే. ఈ విషయము సర్ ఆర్చిబల్డు స్టేటు మెంటులోనే గాక, కామస్వ సభలో చెల్లినదంతయు సర్ ఆర్చిబల్డు డన్టారిలో నేగలదు. చారణభరితము లేవయ్యెనో నాకు తెలియలేదు. ఈ విషయమై కమ్యూనిస్టులేమనిరో నాకేమియు వివరబడలేదు. నేనీ సభకు జెప్పినదింతయును నాకు సర్ ఆర్చిబల్డు బాడ్గ్లెను జెప్పిన సంగతులే.

మొదటి విషయము కాంబెలు రాజకీయ సంఘపు టుత్తరువు ప్రకారము తాత్కాలికముగ సంపాదక పనిజేయుట కమ్యూనిస్టు జెప్పినదానిని బట్టియే ఆయన రాజకీయ సంఘ సభ్యుడని చెల్పియును. ఈ విషయమై సభ్యులును చెలుకుకొనుటకు విచారించితిని. సర్ ఆర్చిబల్డుచి త్తరుధిగల విశ్వాసముతో యిదంతయు నమ్మి పనిజేయుచున్నాడని యెవరును సందేహింపజాలరు. అసలజరిగినదేమనగా మరియొక కమ్యూనిస్టు ఆయన ఆరాజకీయ సంఘమునందు మరొక స్థానముననున్నట్లు జెప్పెను. కాని దీనిని సాక్ష్యముగ నుపయోగింప వీలు లేకపోయెను. ఈ రాజకీయ సంఘమును గురించి నాకు చెప్పినది సర్ ఆర్చిబల్డు కాంబెలుకు దానితోగల సంబంధమును చెల్పి, పేపరుతో బాధ్యత యేమియు లేదని నెప్పినప్పుడే.

అసంతృప్తి గనున్నదని చెల్లిన మరొక విషయము అది మరొక పేపరునుండి కాపీయన్న మాటలుగూర్చి. అది మరియొక్క చోట ప్రకటింపగా దీనికొనబడినదని యీ సభవారికి జ్ఞాపకముండవచ్చును. పోలీసువారు ఒక అట్టనుపట్టుకొనిరి. దానిపై అచ్చుకాలం విషయము అంటించబడియుండెను. అది మరొక పేపరునుండి కోయబడినదని వారనుకొనిరి. అనుకొనుటయే యేపేపరు నుండి కోయబడెనో దాని పేరును గూడ సర్ ఆర్చిబల్డు నాకు జెప్పెను. నాకు చెల్లిన సంగతియిది. ఇప్పుడా కమ్యూనిస్టు తాను వ్రాసినది జెప్పటచేత నేను జెప్పినదంతయు తృప్తికరముగ లేదనుచున్నాను. నేను కమ్యూనిస్టులకు ప్రాసిక్యూటు జేయునపుడు వారి విషయమై జెప్పదగిన చెడ్డవిషయము యేమియు లేదని యనుట వ్యాయముగాదా? కాని నాపై సభవారు అభిశంసన తీర్మానము నుపపాదించునపుడు కమ్యూనిస్టు జెప్పినదే సత్యముగ దీనికొనుట వ్యాయమా? (మంత్రుల దీర్ఘ హర్షము) నేనిక్కడ చర్చయేమియు కాలదుచ్చటలేదు. ఇది నాకంత ముఖ్యమైనదియుగాదు. అసలు విషయములేవో సభవారికి చెల్లుచున్నాను. ఇప్పుడిచట చాలమందిలా ఆసనరులుగలరు. పట్టిక ప్రాసిక్యూషనుల డైరెక్టరును ఒక కేసు విషయమై యేమి తెలిసిన దని యడుగుచు వారెవ్వరముగ పోయి పోలీసు రిపోర్టులను జూచెదరాయని నేను వాతనడిగెదను. (మంత్రి పక్ష పార్శ్వము) లా ఆఫీసరుగనున్న వారెవరైనను నేను జేసినదానిలో తప్పున్నదని యనజాలరు. నేనింతకుదప్ప మరెవ్వరిని చూడలేదు.

మహా:—కాదు. మనుజుడు తన్ను తానే తరుచుగా మోసించుచుండును. ఇతరులను సంతోష పెట్టువలె నాతడు సాధారణముగ చేయుచుండును.

కాని అట్టివలె నాతడొనర్చగూడదు. అందువలన మతమేమి చెప్పుచున్నదో చూడుము. “ఏదియోయొక నిశ్చయము నకు వచ్చిన తరువాత ప్రపంచము ఎదుట నిలుపుము” అని చెప్పుచున్నది. ఎవడో యొక నిత్యము మూలమున ప్రపంచ మల్లాడు ననుట యెంత దానికిము? ఎవరికోర్కెల మనము దీర్చగలము? వాటి కంట కలదా? రాముడు యోచించి, వాదించి యుండి నచో నాతడు ఐనవాసమొనర్చవలసిన యవసరమేలేదు. అట్టి యెడ నాతడు జగత్కంటక తీర్చును నశించేయలేని వాడే గదా? అతిదొకం సలహాకొర కాశించలేదు. అరణ్యములకు పోయెను. తన జీవితమున కన్నుమాట నెక్కువగ నాతడు తలపోసెను. భగవంతునికి వెరచి, భగవంతునియందు సంపూర్ణ విశ్వాసముంచువాడే అట్టి నిశ్చలత్వమునకు నిశ్చయమునకు పూనుకొనగలవాడగును.

షాక తాలీ:— ఇంకొక ప్రశ్న (లేచివెళ్లబోవును) ఇట్టి నిశ్చయమునకు వచ్చుటకు పూర్వము మీరెవరితోనూ నాలోచింప నవసరములేదా? అట్టిచో మా ఆరోగ్యమునకు గాని, జీవామునకు గాని దానివలన కలుగు ఫలితములను గూడ మీరాలోచింప నవసరములేదా?

మహా:— లేదు. ఇది నాకును నన్ను సృజించిన వానికిని సంబంధించిన విషయము. నేనెంతోకొరితో నాలోచింపవలసిన చో యీ ప్రమాణము నేను తీసికొన నవసరమేలేదు. నా ఆరోగ్యమునకు జీవామునకు కలుగు ఫలితములను గూర్చిగాదా నీవడుగుచున్నావు. ఈయన వాసమున కాగలేనిచో నేను మరణించెను. కరీరముయొక్క విలువయెంత? కారాగారములో నున్నప్పుడు నేను మహామృత్యుయొక్క స్నేహితులను గూర్చి క్రోధతో చదివితిని. అందు హజరత్ ఉమారు ఒకనికి 500 దీనారములు పంపింట్లును, వాటిని చూచి యాతడు పరావృత్తుడై యెవ్వరారంభించినట్లును, ఆపవడతని భార్య యందులకు కారణమడుగగా మాయ నావగ్గరకు వచ్చుచున్నది, ఇంకను ఏమి కాగలదో యనినట్లును ఒక కథకలదు. హజరత్ ఉమారునుట పవిత్రుడుపంపిన దీనారములవలననుతని వాతడు మాయయనుటెందులకు? అది కాశ్యోతము అనశ్చరముగాదు గనుక అట్లే కరీర ప్రాణములుగూడను. ఇంకను నా కరీరముతో నేమేమిపని గలదేని భగవంతుడే దానిరక్షించును. అది చేయవలసిన పనియైనచో దాని నాకేముకానిము. ఈయన వాసమైన తరువాతగూడ పరిస్థితులు మదురుబడనిచో కాశ్యోత వాసము చేయదలచితిని చెప్పగనే హాకింజీ యట్టి విషయమునే తలపవదని చెప్పియున్నాడు.

కాని ఎట్లు తలపకుండును. అది నానరములందు ఎముకలందు నొక భాగము. నా జీవితమునందే యొక భాగము అనిబడులు చెప్పితిని. మరెవరుద్దము గాదని దలచిన మహామృత్యుయందు హిందువులతో సఖ్యముగా నుండవలెనని కోరుచున్నాను. వారట్లుచేయుట మరెవరుద్దమున తలచి నాకు తెల్సినచో నాకు పుడు బ్రతికి యుండుట కాస్కారమేలేదు. నేను చావవలసినదే. ఇట్టివలనే ను క్యాజాహాస్సేన్ నిజము సాహెబ్ గారితో బాపటముగా ప్రసంగించితిని. ఆయనతో “మీరు అస్పృశ్యులను, తక్కువల తక్కువజాతుల వారలను మీమతమున కల్పుటకేల ప్రయత్నింతురు. నన్ను కలుపుకొనుడు. నేను కలిసినచో చాలామంది కలియగలరు. వారు యిస్లాము మతమున కలియునపుడు వారామత ప్రాతస్త్య సౌందర్యములను గ్రహించియే కలియుచున్నారా? లేదు. వేరుకారణములేతే వారికి యిస్లాము మతమేమత్రమును లాభకారిగాదని చెప్పి యుంటిని.”

ఈసంభాషణము మనోహరముగ నుండెను. దానిని నేను తగినట్లు వర్ణించెను. షాక తాలీ పరవశుడైనట్లుగపడెను. “ప్రతిదినము నేను మూడు విషయములగూర్చి ప్రార్థించెను. ఒకటి హిందూ మహామృత్యు సమ్యేళనము, రెండో, ఇస్లాము, భారతము, స్వేచ్ఛ గానుండుట నాజనని చూడవలయునని, మూడు గాంధీ మహాత్ముని ధర్మ ప్రతిపాదనము సఫలమగుగాక యని ప్రార్థించునని పలుకుచు షాక తాలీగారు చెప్పెను:—

(యంగిండియా పత్రిక)

రేపటిదివము (81.10.24) న ఆంధ్రవిద్యార్థి సభవారి కార్యనిర్వాహక వర్గ సమావేశము జరుగును గాన సభ్యు లెల్లరు సాయంత్రము 5 గం. 15 తు ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమువద్దకు విచ్చేయ ప్రార్థితులు:— కె. యల్. నరసింహారావు. కార్లదర్శి.

ప్రాంతు పయనము

ఆగస్టు 7 వ తేదీన నేను సర్ ఆర్విబల్లు బాడ్మిన్సును జూచి ఆయన మేజిస్ట్రేటు యేమిజెప్పినదియు చెప్పినప్పటినుండి నేనేమిజేసినదియు గుచ్చినట్లు సభవారికి తెల్పవలెను. ఇంతయు యెందుకనగా 7, 18 తేదీలమధ్య యేమిజరిగినో యని సంత యిందునా గుండును. సభవారు యిందుకు యీచెప్పుదానికి సాక్ష్యమేమున్నదని యడుగవచ్చును. అవసరమైన యిదిగో నా వద్ద టిక్కెట్లుగలవు. (నవ్వు) సర్ ఆర్విబల్లుతో మాట్లాడిన మ రునాడు 8 వ తేదీ ఉదయము 6 గంటలకు నేను ప్రాంతుకుబయలుదేరిపోతిని. ప్రాంతులో 11 వ తేదీ రాత్రివరకుంటిని. మరల తిరిగవచ్చుటకు కారణము 12 వ తేదీన నాభార్యపుట్టిన రోజుయ్యెను. (నవ్వు, నవ్వు) నాభార్య లండనులోనున్న విషయమును తెల్పుటకు కారణము సర్ జైస్టీస్ ను నేను మొంటులోనన్న 'వేదజెందినట్లు' వర్ణించెను. కాంచెలు నేను మూలముగ నేను వేదజెందితినిని యెవ్వరును అనుకోనక్కరలేదు. ఏదో యిట్లో సంసారకష్టములవల్ల వేదజెందితిని. అందుచేతనే బ్రావర్సు హంప్రీసుగారు 18 వ తేదీన చెప్పినదానిని గమనింపకపోతిని. కారణము 12 వ తేదీన నాభార్యపుట్టినరోజు కాగానే మరల వెంటనే ప్రాంతుకుపోతిని.

లార్డు అడ్వాకేటులసలహా

12 వ తేదీ నేమిజరిగినో సభవారికి జెప్పదునా? సుప్రసిద్ధుడగు లామరుస్సాట్లండు లార్డు అడ్వాకేటును యీకేసులో నున్న చెడ్డఅనుమానముయేమో చెప్పము మిత్రుడాయని యడిగితిని. (బ్రావర్సుహంప్రీసు మనస్సు నీవెవో నాటజెప్పితిని. ఆయనేమోపోయి మేజిస్ట్రేటుతో జెప్పెనని అందరనుకొనుచున్నారు. ఈవిషయమై ఆలోచింపవలసినది అని ఆయనచెప్పెను. అదివిన్నపుడు 12 వ తేదీన నేనెక్కడనున్నా నబ్బాయని విచారించితిని. 12 వ తేదీన బ్రావర్సు హంప్రీసుగారి నెట్లు జూచితిని? జెప్పెదను. నేను లాకోర్టులకు దగ్గరగాగాని కామన్సుసభకు దగ్గరగాగాని లేదు జరిగినదేమనగా నేను నాక్లబ్బులో ఫలాహారము జేయుచుంటిని. ఆయనగూడ అందుసభ్యుడు. ఆయన సర్ ఆర్విబల్లుబాడ్మిన్సు వ్రాతపూర్వకముగ పంపిన యుత్తరువుల జూచియు, ఆవ్యాసము కాపీమీద పెన్సిలుగీత ఉండుటను జూచియు, ఆవ్యాసముయొక్క అగ్రము నైసికులను వర్తకపు తగాదాలలో నుపయోగించుటయనియు, పెన్సిలుగీత కాంచెలుదని యు జూచి ఆ యుత్తరువుల మార్పు వీలగునాయని ఆ య స న న్న డి గె ను. ఆ య స యింకను యిట్లునెను—నాకు వ్రాతపూర్వకముగ వచ్చినయుత్తరువులలో క్రిందిభాగమున నేను ముఖ్యముగ గమనింపవలసిన తాఖీదుగలదు—ఈమాటలే యిందుగలవు.

దీనిని టైముస్పత్రికనుండి యుద్ధరించుచున్నాను నా వెనుకయున్న సభ్యులడిగిన ప్రశ్న కిది సంబంధించినది. వారు కమ్యూనిస్టు పక్షమువారిని ఆయన అభిప్రాయము నేనుదీనిని జెప్పట యెలనగా, ఆవ్యాసమునందలి భావము నైసికులను వర్తకపుతగాదాలు వచ్చినపుడు వైటికి పిలుచుటకు సంబంధించినదని ప్రధానమంత్రికి తెలియునాయని నన్ను మాక్స్ముకగారడంగగా బ్రావర్సు హంప్రీసుగారికిగూడ అప్రశ్న తెలుపబడెను. ఈ మనుష్యుని చారిత్రమునుబట్టి ప్రించుకొనుననియు, జ్యూరీ అభిప్రాయము నంగీకరించుననియు, బ్రావర్సుహంప్రీసుగారు తలంచిరి. 8, 18 తేదీలమధ్య కాంచెలు నేను మాటయే తలపెట్టలేదని యిచట మరల ప్రమాణముజేయుచున్నాను. నేను పంపకొలది మైల్లూరమున నుంటిని. అంతయు చర్చింపబడి నిర్ణయింపబడెను. ఈవిషయము చాల సమర్థులగువారిచేతులలో నుండెను. అట్లుగాకున్నయెడల బ్రావర్సుహంప్రీసుగారు నావోటకును ఆక్రమించుండి మాక్స్ముకు పోయినను నన్ను చూచి యుండనివాడే. ఆయన కిసంగతి యేమిజ్ఞాపకముగలదో, యీ మనుష్యునిగూర్చి ఆయన యేమి తలంచెనో, యీవిషయము నాయన యెట్లు పరిగ్రహించెనో ఆయనజెప్పిన మాటలలోనే తెల్పెదను. నాకు స్వంతముగ వచ్చినలేఖలోని చివరరెండుపంక్తు లిదిగో యెవరైన దానిని జూడవచ్చును. అందు నాసంసారకష్టమునకు సంబంధించిన వేదగూర్చిగలదు. ఆయన యిట్లు జెప్పచున్నాడు:—

“ఈలేఖతో గూడ, నేను వ్రాసినదిగాని చెప్పినదిగాని యొక్కదానిని యెవరికిగాని ప్రకటించుటకు నాకెట్టి ఆక్షేపణయు లేదు. ఇదివరలో ఆటోర్నీ జె. నె రి ల్లు గ ను న్న వారిద్దరియెదుటను నేనుయిచ్చిన టైటుమెంటు కాపీలనుపంపుచున్నాను. ఈవిధానమును మీరంగీకరింపవచ్చును.” ఇయ్యది నేను ఆయననుగాని మరెవ్వరినైనగాని జూడకమునుపాను చెప్పెను.

బ్రావర్సుహంప్రీసుగారి టైటుమెంటు

బ్రావర్సుహంప్రీసుగారి టైటుమెంటునం దిట్లుగలదు:—

ప్రాసిక్యూషను జరుపకుండుటకు తెలుపబడిన కారణ తలుగులవు:—(ఎ) ముఖ్యముగ ఆవ్యాసమునువ్రాయుట

కు కాంచెలుకట్టి బాధ్యతయులేదు. (బి) ఆయన అచట సహాదకుడుగ అసలు ఆయనలేనపుడు తాత్కాలికముగ నుండెను. (సి) ఆయన రాజకీయసంఘటనలు తరువులప్రకారము పనిజేయుచుండెను. (డి) ఆయన యుద్ధమునందుజేసినపని అద్భుతముగ నుండెను. (ఇ) ఇంతేగాక యాచర్యజరుపుటకు హెచ్చరికగ భావింపవలెననియు, ఆవాసమునకు విధేయతతో నుండవలెననియుగూడ నూచింపబడెను. ఈనాకు బంపినయుత్తరువులతో బాటు కామన్సుసభలో 6 వ తేదీన యీప్రాసిక్యూషను విషయమై జరిగినదంతయు నివేదించు 7 వ తేదీ టైముస్సభాగము గూడ గలదు. కామన్సు సభ కీవల గూడ నట్టిఉపన్యాసములే జరగగా వానినిపత్రికలలో జరిపితిని. వీనినిన్నిటిని జనువగాప్రాసిక్యూషను నుపసంహరించుకొనుటకు యెట్టికారణమును నాకు గాన్పించలేదు కాని కొన్నింటివలన ఆయనను విడుదలజేయుటయొక్క టైయేమార్గవుని తోచును. కామన్సుసభలోను యితరత్రాను గావింపబడినట్లు మెంటు ఆటోర్నీ జెనరలు మనకునెట్లుమాచ్చెనో నాకు తెలియుటలేదు. ఆరోజుఉదయము సర్ జైస్టీస్ ను వచ్చియీఉత్తరువులన్నియు సర్ ఆర్విబల్లుబాడ్మిన్సు తయారుజేసినని తెల్పెను. డైరెక్టరు డి. లోలోకపోయెను. కావున సాధ్యమైనయెడల స్వయముగ ఆటోర్నీ జెనరలునుజూచి ఆయన కోర్టును గమనింపట అ స సరమ ని నిర్ణయించుకొంటిని.

“చాలకష్టము మీద ఆటోర్నీ జెనరలు దేశము విశిష్ట యాణము బోవుచు నేనును ఆయనయు సభ్యులుగనున్న క్లబ్బులో ఫలాహారము జేయుచుండ గమనింటిని. నేనును వెంట సర్ జైస్టీస్ నును దీసికొనిపోయి సాయంత్రం 2 గంటలకు ఆటోర్నీ జెనరలును గమనింటిని. ఆటోర్నీ జెనరలు యీవిషయమునంతను నాయుష్టమని విడిచివేయగోరెను. కాని ఆయన నేను ప్రత్యేకము కోరగా అన్ని కారణములను ఒక్కొక్కటిగాని పరిశీలించెను.”

“కాంచెలు వంటి మిల్లిటరీకార్యగలవానిని తత్సానుభూతిగల జ్యూరీయొన్నయెడలను కామన్సుసభలోను యితరత్రాను కమ్యూనిస్టులు చెప్పిన డిఫెన్సును అంగీకరించి ప్రాసిక్యూషను చెడిపోవచ్చునని ఆటోర్నీ జెనరలుగారి అభిప్రాయమును తెలుసుకొంటిని.” ఈ సమయమున యూనియన్స్టులు నవ్విరి, ఈ టైటుమెంటు నాదిగాదని చెప్పి సర్. పి. హేస్టింగ్సుగారు చదువదొడగిరి:—

ఆవ్యాసార్థము సిపాయిలను వర్తకపు తగాదాలయందు నియోగించుట నాక్షేపించుటయే. అందువలన ముద్దాయి విడుదల గావచ్చును. కాంచెలు ఆపత్రిక సంపాదకుడు గాడనియు ఆపత్రికా పాలిసితో నాయనకు సంబంధము లేదనియు ఆటోర్నీ జెనరలు నమ్మెను. పాలిసివిషయమున నేనుజెప్పెను కాంచెలు ఆవాసము చెలిసియే సంపాదకుని బాధ్యతతోనే ప్రచురించెననియు దానిపై ఆయన దస్తావీగలదనియు అట్లు ఆయన అంగీకరించెననియు నూచించితిని. ఆకారణమున నేను మేజిస్ట్రేటుకు బంపిన టైటుమెంటులో దీనివేయుటను ఆటోర్నీ జెనరలు అంగీకరించెను. [ఇ] నేటుమెంటులో తీసివేయవచ్చునని ఆయన ఒప్పుకొనెను. నేనుజెప్పగా [డి] తప్ప అన్నియు కొట్టివేయబడెను. ఆగస్టు 18 వ తేదీన నేను మేజిస్ట్రేటుకు చెల్లినవిషయములు భాష నాచైనను ఆటోర్నీ జెనర లంగీకరించినదే. నేను తెలుపబడెనని చెప్పిన విషయము లన్నియును కామన్సుసభలోను యితర త్రాసభలలోని విషయములే తప్ప మరేవియును గావు.”

సర్. పి. హేస్టింగ్సుగారింకను ఉపన్యసించుచు నిట్లు జెప్పదొడగిరి:—

కామన్సు సభవారిని తృప్తిపరచుట కింతకన్న నేనేమి చేయగలను? ఏమైనకలదా? ఇంతకు నేను విచారణలో నున్నాను. నేనెవ్వరి సానుభూతిని గాని కొరులలేదు. నాపైకేసిమి? సర్ రాబర్టుహారెను మహాశయము జెప్పిన దానినంతను వింటిని. ఆయనచెప్పి: దానిలో ఎవరైనవచ్చి ‘నేను పట్టుకు ప్రాసిక్యూషనుల డైరెక్టరును జూడవచ్చునా’ యని యడిగినయెడల ‘వెంట నేనాము’ అని చెప్పియుండెడివాడనే కాని యెవ్వరును నన్ను డిగియుండలేదు. ఈసభలో నెవరైనగాని యీ టైటుమెంటులనుపరిశీలించవచ్చును.

బర్మెనుపాడ్డు ప్రభువు లేఖలు

ఇప్పుడు ఒకటి మాత్రము చెప్పవలసినందుకు విచారమగుచున్నది పత్రికలందు బర్మెను పాడ్డుప్రభువు నన్ను చూపించెను. ఈవిషయమున నన్ను నేను సమర్థించుకొనుచు ఒకటి రెండుసంగతులు చెప్పవలసియున్నది. బర్మెను పాడ్డుప్రభువు వ్రాసిన రెండులేఖలవలన నాహృదయము విదారిత మయ్యెను. ఆలేఖ

లను మీరందరను జదివియే యుండవచ్చును. బర్మెను పాడ్డు ప్రభువులేఖ నొకదానిని చదివి ఆటోర్నీ జెనర లింకను యిట్లు పవ్వసించెను:—

1917 మే 28 వ తేదీ నీ పోలీసు కోర్టు లో నొక కేసుండెను. ఆ య్యది మే 17 తేదీన చెప్పిన కారణములచేత నుపసంహరించుకొనబడెను. ఒక సభ జరిగెను. దానికి లాయడుబార్ని అధ్యక్షత వహించెను. ఆ సభకు యిప్పటి హోంసెక్రటరీ హెండర్సనుగారును పట్టుకు ప్రాసిక్యూషనుల డైరెక్టరును వచ్చియుండిరి. ఆసభలో రిపోర్టు తెలుపబడిన పిమ్మట ఒక ఉత్తరువు యీ క్రింది విధముగజేయబడెను. ఇయ్యది యీ సభాభాందాగారమున గాన్పించును. “తగినంత సాక్ష్యమున్నవారిని ఆటోర్నీ జెనరలు విచారించి ఆరెస్టుజేసి ఓట్లు తెయిలీవద్ద జ్యూరీచే విచారించబడవలయును.” బర్మెను పాడ్డు ప్రభువు యీ యుత్తరువులగూర్చి చెల్లియుండవచ్చును. ఆ సభలో హోం సెక్రటరీయుండెను. ఆటోర్నీ జెనరలు, సర్ ఫ్రెడరిక్స్మిత్తు మొదటినుండి నెవరవరకుండెను. (మంత్రిపక్ష దీర్ఘహర్షములు) ఆయనయేలవచ్చియుండలేదు? రావచ్చునే. ఆయన చేసినవంతయు ఒప్పాయని నేనువాదింపటలేదు. కాని నిత్యమును పత్రికలలో న్ను చూపించుటలో నుదేశ్యమేమైయుండును? (మంత్రిపక్ష హర్షము.) ఆటోర్నీ జెనర లేవరైనను చేయవలసినరీతినే నేను నా మంత్రులవద్దకు పోతిని.

బర్మెనుపాడ్డు ప్రభువు ప్రశ్నలు

నేనికను ముందు జెప్పినదానిని విస్తరించి జెప్పకోరెదను. ఈ డాక్యుమెంటులు, సంగతులు, టైటుమెంటులు యెవరడిగిన వారికిజూపెదనని చెప్పితిని. ఇందు బర్మెనుపాడ్డు ప్రభువుగానుగూడ జేరియున్నారు. [మంత్రిపక్ష హర్షము] నాకు తెలిసినంతవరకు బర్మెను పాడ్డుప్రభువు నాదగ్గరకెప్పుడును రాలేదు, అడగలేదు, ప్రశ్నింపలేదని రూఢిగజెప్పగలను. నిన్న మొన్నటివరకును ఆయనతోగాని ఆయనకు సంబంధించినవారితోగాని యెట్టిసంభాషణయు జరిగియుండలేదు. 7 వ తేదీ నిన్నగాబోలును నాకు పట్టుకు ప్రాసిక్యూషనుల డైరెక్టరు దగ్గర నుండి యీ లేఖ వచ్చెను:—“ఆ ట్లో బ రు 7 వ తేదీ (నిన్న) ఉదయము బర్మెనుపాడ్డు ప్రభువు నన్ను టెలిఫోనులో పిలిచి, తాను ప్రభుత్వమునకును డింక్లెష్ సంబంధించిన కాగితములనుచూడవలెనని యు, ఆటోర్నీ జెనరలుతో ఉత్తరప్రత్యుత్తరముల జరుపుచుంటిని చెప్పి ప్రభుత్వమునం దిదివరలో మంత్రిగనుండుటవలన డైరెక్టరు ఆఫీసులో ఆకాగితములజూచుటకు హక్కుగలదనియు జెప్పెను. ఆయన అంతట వచ్చెను. నేను పత్రికలలోని రిపోర్టును జూపితిని. (సిగ్గు అని మంత్రిపక్షపులేకలు)

ఎక్కడనో తప్పన్నదని యిదివరకు జెప్పితిని. మరలజెప్పుచున్నాను. ‘కాగితములు నాకుచూపుము’ అని యెవరును నన్నడుగలేదు. నావద్దకురాలేదు. ఆయనపట్టికిని యీదేశములో ప్రతిపత్రికయందునకు నన్ను చూపించుటయా? (మంత్రిపక్షహర్షము) నన్నడిగిన ప్రశ్న బర్మెనుపాడ్డుప్రభువు మొదటి ప్రశ్నయే:—

“ఆటోర్నీ జెనరలు కాంచెలును రాజడ్రోహసేరముక్రింద శిక్షింప నిర్ణయించుకొనుటకు ఆయనకు చెలిసినసంగతులేమి? నేనెప్పుడును ఆతనిని రాజడ్రోహసేరముక్రింద శిక్షింపదలంపలేదు. (మంత్రిపక్షహర్షము) నన్ను ఇంతటి ప్రాసిక్యూషనును ఆటోర్నీ జెనరలు తరువుజేసి క్రిందివారికి అందుకు కారణము తెలుపలేదేల? యనియడిగిన యడుగవచ్చును. ఒక్కెనుపాడ్డు ప్రభువు చెప్పినది ప్రతివారికిని నాటియుండవలెను. (లేదు. అని మంత్రిపక్షములేకలు) నేనివిషయమున నేమియు బ్రతిమాలుకొనుట లేదు. ఈ సభ వారు నిర్ణయమునకు వచ్చుటకుముందు 20 యేండ్లనుండియు న్యాయస్థానములలో పనిజేయుచున్న నన్నిటల మూలనాడుట న్యాయమాయని మాత్రమునేనడిగెదను. నేను నాజీవితములో నగారవకార్యము నేదైనను చేసెతినిని యేజ్జడిగాని బారిష్టరు గాని చెప్పజాలదు. ఈసభకావల నేను అబద్ధమాడితినినియైన యెవరును జెప్పజాలరు. (మంత్రుల హర్షము)

యుద్ధకాలపు కేసులు

నన్నిపుడు పరిశీలించుచున్నాను. పరిశీతులెట్టికో సభవారిని తెలుపగోరెదను. యుద్ధసమయమున నేమిజరిగెనో నేను జెప్పదానిని లాయడుబార్ని గారు బలపరచెదరనినమ్మెదను. అకాంతియొక్కవగ నుండెను. ముందుకుండునామాను తయారుజేయు విషయమున వర్తక సంఘములతో ప్రభుత్వమువారు ప్రతిపత్తిజేసికొనకొరిరి. మే 17 వ తేదీన సమ్మెలకు పురిగొల్పుచున్న ఎనిమిదిమందిని ఆరెస్టుజేయ నుత్తరువుజేసిరి. వారిని ఆరెస్టు జేసినవెంటనే ప్రభుత్వమునకును ఆసంఘములకును సంధిగుదిరెను.

విచారణలోనున్న యాయెనిమిది మందియు అందుకు బదులు గాక వేరే హామీనికావలసివచ్చింది. అంతట అట్టోర్ని జై నరలు విరలను యాజ్ఞాపము శిక్షింపబడినదేగాని యెనిమిద ములునుండు హామీనిచ్చుటవలన వదలివేయబడినవని చెప్పిరి.

సర్ యస్. హక్:—ఈకేసులో ఆగ్రిమెంటు యేమి యు లేదుగాదా. (ఓ. అనిమంత్రిపక్షపు కేసులు)

సర్ పి. హెస్టింగ్స్:—నేను తప్పుకొనలేదు. నిజముగా నూ చింపబడినా? (మంత్రిపక్షపార్శ్వము) నేనీసభలో చెప్పగోరు నది అప్పుడు అకాలమున మంత్రులు జేసినవని యుక్తమైనదని యే అప్పుడట్లు జేయుట ప్రవాత్యమనవలసి మంచి దై యుండెను. లేకున్న వర్తకసంఘములు మరికొన్ని సమైక్యము నడిపెదరు. అందుచేతనే వారు వదలివేయబడిరి. నేనే వీరిని వద లివేసియుండెదమోదల నాకేమి జగియుండెడిది? (మంత్రిపక్ష పార్శ్వము)

ఇట్టిది జరిగిన దొక కేసు చెప్పవలెను. ఒకమనుష్యుడు మామూలములు కఠినశిక్ష ననుభవించినపిదప ఆశిక్ష రద్దుజేయ కున్నయెడల సమైక్యతైవమని సంఘము లనెను. దానిపై కొద్ది కాలినివారు ఆశిక్షను జరిమానాకు తగ్గించిరి. ఇవి నిజముగా జరిగినవిషయములు. (మంత్రిపక్షపార్శ్వము) ఒకమనుష్యునిచా జేయగా, ఆతని వదలివేయకున్నయెడల 28 వేలమంది సమైక్య కైవెమనిరి. తైవతైవపుకేసు అట్టోర్ని జై నరలును కాచి యీ విషయమును చెప్పిరి. ప్రభుత్వమువారు విచారించిరి. అట్టోర్ని జై నరలు యాచర్య నుపసంహరించుకొనవలెనని ఉత్తరువు జేసె ను. (ఒక యూనియన్లు సభ్యుడు—అది యుద్ధసమయము) శాంతిసమయమునకున్న యుద్ధసమయమున ప్రవాత్యము నె క్కువగ జూడవలెనని నే నంగీకరించెదను. యుద్ధసమయాచర్య ము నాకక్కరలేదు. కాని నాకుగావలసినది యుద్ధవిధిగమే. (మంత్రిపక్షపార్శ్వము.)

ప్రకటన గావలె యున్నవారికి ప్రకటన నిచ్చెదరా యను విషయము ప్రవాత్యమునకు ముఖ్యముగ సంబంధించినదే (పార్శ్వము) జూలై 30 వరకును నేను వర్కర్స్ పీక్స్ వేరే విని యుండలేదు. ఈసభలో నెవరైన యిదివరకు వినియుండెరా? (అవును-అని కేకలు) నేనీసభకు వచ్చినపుడు కామన్సుభా లయముపై బెల్లూర్ పీక్స్ ఆమ్రుయండెను. ఈ ఆందోళనము రాకపూర్వ మది అచట యెప్పుడును అమృతదని చెప్పగలను. (పార్శ్వము) నేను విషయములనుమాత్ర మున్నది యెన్నటల దెలుపగోరెదను. ఏదో ఒకప్రశ్నమీద యెన్నిక లుండవలెననిగాని, ప్రతికలు నూచించిన వనిగాని యాసభవారు నన్ను దూషింపబడగోరరని సమైక్యము నాకు ముఖ్యముగ కావలసినది నావిషయమే. నాపై నేర మార్గపించిరి. కాదనిచెప్పి లాభములేదు (మంత్రి పక్షపార్శ్వము) నేనును లేచి నాపై నేరమార్గపించిరిని చెప్పినపుడు ఆస్పాజిమ ను పక్షసభ్యులు బార్లముగావించి అది నాపై నేరమనియే సం తోషించిరి. నేను చెసినదేమిటో నాకు తెలియదని రూఢిగ జెప్పగలను. సోలిసిటరు జై నరలుకొరకు కబురు పంపుట తప్పా? ఒక ఆసభ్యుని అసలుసంగతులు జెప్పమని యడుగుట తప్పా? అడిగి వాని సర్ ఆఫ్ఫిల్లు బాడ్మిన్సును పంపుటతప్పా? ఆయన తోగలసి ప్రధానమంత్రివద్దకు బోవుటతప్పా? నేను చెప్పిన నిర్ణ యముగాంచుటతప్పా? నేనుజేసిన తప్పేమి? (మంత్రిపక్ష పార్శ్వము)

ఇట్టి నేర మార్గపించినపుడు యిచ్చుట నిల్పుట సులభము గాదు. ఇదంతయు ఆటలో దెచ్చియుట బాగానేయున్నది. నేనిదివరకు యాసభలో జెప్పినట్లుల నాపై నట్టినిండ మోపవలె నని యెవ్వరును కలలోనైన దలంపలేదు. నేనట్లు యెందుకు జేసితి ననుకొందు? నాకు తెలిసినంతవరకు నాజీవితము కమ్యూ నిస్టుతో మాట్లాడియుండలేదు. (ఒక యూనియన్లుసభ్యుడు— 'నేనుకాజూడును' నవ్వు.) నేనేమిజేసితి ననుకొనుచున్నా రో నాకు తెలియదు. ఆగస్టు 6 వ తేది రాత్రి కామన్సుభకు రా లే క పో యి ప్రా సి క్యూ వ ను జరిపెద నో లే దో చెప్పక పోవుట యా తప్ప! ఆవిషయ మై యేదోవిధముగచర్చ జరుగుటకు ముందు నేను నామనస్సు స్థిరపరచుకొనుట ముఖ్యమని తలంచితిని. (మంత్రిపక్షపార్శ్వము) మంత్రిజేసినపుడు అభిశంసన తీర్మానముదెబ్బ సవాలుజేయుట అవసరమా? అట్లైన యెడల ఆశ్చర్యమగుచున్నదని మాత్రము చెప్పగలను. నేను మరల నింకొకసారి చెప్పుచున్నాను. ఏ. గొల్ల సభ్యుడుగాని నావద్దనున్న దేదడిగినను, యెప్పుడైనను ఇచ్చెదను. (మంత్రిపక్షపార్శ్వము కొన్ని నిమిషములుండెను)

సర్ జే. నైమను సవరణ

సర్ రాబర్టు హారన్ ప్రతిపాదించిన అభిశంసన తీర్మా నమునకు యాక్రందింపవరకు నుపహాదంప సర్. జే. నైమను గారు లేచిరి:—ఈ అభిశంసనతీర్మానమును దీసివేసి, కాంచెలు గారిపై పట్టకు ప్రాసిక్యూషనుల డైరెక్టరు యామధ్య దెచ్చిన

అభియోగము నుపసంహరించు కొనుట కేర్పడిన పరిస్థితులను గూర్చి విచారించి నివేదించుట కొకపక్షపు కమిటీని నియోగింప వలెనని జేర్పడు. ఈ కమిటీయందు పదిమందిసభ్యు లుండవలెను. ఐదుగురుండి విచారణ జేయవచ్చును. సభ నాపుడల జేసినను కమిటీ విచారణ జేయవచ్చును. కావలసిన కాగితములను, రికా ర్డులను ముఖ్యులను యాకమిటీ తేప్పించుకొనవచ్చును.

అనలందు వచ్చిన ముఖ్యవిషయమును అట్టోర్ని జై నరలు మరచిపోయె ననుకొనలసి వచ్చుచున్నదని ఆయన చెప్పెను. ఈవిషయమంతయు తాను తన ఉద్దేశ్యమును నిర్వహించు విషయములో వచ్చిన కాఖాభాగముగ అట్టోర్ని జై నరలు మాట్లాడెను. అసలు వచ్చిన దదిగాదు. పోలిటికలు మంత్రుల బాధ్యత మాటవచ్చెను. (పార్శ్వము) ఒకవారముక్రిందనే ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ప్రధానమంత్రియను అట్టోర్ని జై నరలును యీ విషయమై పోలిటికలు మంత్రులకేమియు చెలియదనియు, ఆ విషయ మేమినిలేదనియు, మొదటినుండి చివరవర కీ విషయము అట్టోర్ని జై నరలుకాఖనయియు సభ వారికి తెలియునట్లు జేసెను. అట్టోర్ని జై నరలునుగూర్చిగాని, ఆయనచేసిన పనులగూర్చిగాని. ఖండింప నవసరములేదు. ఇప్పుడు విచారించదగిన విషయము ఆయనకు రాజకీయముగ నై నున్న అధికారులు ఆయనమనస్సునెట్లు మార్చిలో అదియేయైయు న్నది. (పార్శ్వము)

అట్టోర్ని జై నరలు యాసభలోతాను జెప్పకవిడిచినదే మై నగలదాయని చాలసారు లడిగెను. అవును గలదు. ఆరోజు చర్చ ప్రారంభించుటకు ముందు ప్రధాన మంత్రి దెచ్చిన అభిప్రాయములలో విడిచిపెట్టిన చోట్లను ఆయన పూరించి యుండుననినది. ఈవిషయము తనకు తెలిసినపిదప ప్రధానమం త్రి విచారించితినినియు, అట్టోర్ని జై నరలును చూచితినినియు, ప్రాసిక్యూషనునుగూర్చి అభిప్రాయమును చెప్పితినియు జెప్పె ను. ప్రధానమంత్రి అట్టోర్ని జై నరలు కెట్టి అభిప్రాయమును దెల్పెనో వెంటనే తెలుసుకొనుట బాగుండునని ఆయనయనె ను. ఈవిషయమై అట్టోర్ని జై నరలు యేమియు జెప్పియుండ లేదు. అదియే విచారించవలసిన విషయము.

రాజకీయ సమస్య

ఇందంతయును అట్టోర్ని జై నరలు వృత్తి చర్యనుగూర్చిన విషయనగ పరిణమించెనని ఆయన వివాదజేసెను. ఈవిషయము ముందు ప్రధానామాత్యునికి తెలిసినపుడు అట్టోర్ని జై నరలు రాజ కీయ సహచరులేమి జేసియుండవలెను? ఈవిషయమున కొంతరాజకీయవాసన గలదని మద్దాయయు అతని మిత్రులును దృఢముగ జెప్పియుండుటవలనను, యిట్లునూన ముండుట వలనను, అట్టోర్ని జై నరలు ఉపన్యాసము వలన ఆయనజేసిన పనిలో సందేహమేమియు లేకుండ దీర్చినను ప్రధానమంత్రియు, యితర కాలి నెట్లు మంత్రులును యీవిషయమున నేమిజేసిన దియు కామన్సుభలో కొందరకు అగమ్యముగ జేయబడెను. (పార్శ్వము) ప్రధానమంత్రి పట్టికు ప్రాసిక్యూషనుల డైరెక్టరును జూడ గోరెనా, యెందులకు జూడగోరెను, యెప్పుడు జూచెనో తెలుపవలసినదిగ ఆయన ప్రధానామాత్యుని తెలుపవలసినదిగ కోరెను. అట్టివిషయములు పరిశీలించువరకును అసలు విషయము పైటపడదు. మంత్రులు యెక్కువ అనుమానమున కాస్పదము నిచ్చిరి. ఒకరితో ఒకడిమీద అట్లు లొంగిపోవలసి వచ్చెనని చెప్పెను, దీనియర్థ మేమని పెద్దపెద్దపత్రిక లడుగుచుండ యీవిషయమంతయు విచారణ జేయుటయే భావ్యముగ దోచు చున్నది. (పార్శ్వము) లేదీలు కొండగుర్తుగ గాన్పించుచునే యున్నవి. ఆగస్టు 6 వ తేది మంగళవారమునాడు విదేశకార్యాలయము ప్రధానామాత్యుని యుత్తరవుపైని సోవియటు రాయ భారముతో నుత్తర ప్రత్యుత్తరములకు భగ్గుము గల్గెననియు, వారి తో సంధి కుదురదనియు, అధికారరీత్యా ప్రకటనము గావింపబడెను. ఆగస్టు 6 వ తేది రాత్రియే 6 వ తేది ఘడియలు వచ్చుచుండగా కొందరు సభ్యులు యాకమ్యూనిస్టు ప్రాసిక్యూషనుతో సంబంధమున్నవారు గూడ ప్రభుత్వమువారు లోబడునట్లు జేయ ప్రయత్నములు జరుగుచుండెను. ఆరోజుననే ఆగస్టు 6 వ తేది బుధవారము నాడు యీప్రశ్నను అట్టోర్ని జై నరలునడిగిననాడు సోవియ టు సంధిసంతకము జేసినట్లు ప్రచురింపవలెనని ప్రధానమంత్రి వేచియుండెను. అట్టోర్ని జై నరలు చెప్పకపోవుటచేతను, ప్రధానమంత్రి చెప్పట లేదనుట చేతను ఆయన (సర్ నైమను) యీ మార్గమును సాహసించెను. "మంచిపని జేసితివి. బాగున్న ది. విశ్వాసయుక్త సహచరా బాగు బాగు. నేను కమ్యూనిస్టులకు తృప్తిపరచి మొన్నయేయుటలేదని నిన్నరమ్మలో సంధికొ ప్పకొంటిని. ఇప్పుడు మీరుగూడ నిదేసమయమున నేను సంధి జేసికొన జూచుచున్నవారిని ప్రాసిక్యూటుజేయ జూచుచున్నా రు" అని ప్రధానమంత్రి అట్టోర్ని జై నరలుతో ననెనా? (పార్శ్వ ము, మంత్రిపక్ష వాదపడును) ప్రధానమంత్రి జెప్పినట్లుల యిది

అట్టోర్ని జై నరలు వ్యవహారముగాదు. ఈ విషయమున పోలిటి కలు మంత్రులు యోతవరకు జోక్యము వున్నకొనికో విచారిం చుట ప్రజాన్యాయ సమ్యక్తము. ఆయన అట్టోర్ని జై నరలు నవసరముగ తూలవాడ నొల్లడు. కాని ఆయన రాజకీయసహ చరులను పట్టుపట్టవలెనని ఆయన చెప్పెను.

అట్టోర్ని జై నరలు యీప్రాసిక్యూషను ప్రారంభించు టలో మంచిపని జేసెనా, మనసు మార్చుకొనుటలో న్యాయం త్ర్యము గగలదా, రెండవసారి వచ్చినభావము నిం మనటుల జేయు స్వాతంత్ర్యము గలదాయను విషయ విమర్శనముతప్ప మరే మియులేదని అట్టోర్ని జై నరలు భావించియుట గాన్పించుచున్న ది. అట్టి దేమియును గాదు. ముందు అట్టోర్ని జై నరలు నిర్ణయ ము మంచిదని ఆయన తలచుటలేదు. కాని యిట్టి ప్రాసిక్యూ షను బెట్టుటకంటే దానిని యెట్టివరకు తేకుండ నుపసంహరిం చుకొనుట మరియొకటి. (వినుడు, వినుడు.) ఇదివరలో జరిగిన విషయమును అట్టోర్ని జై నరలు జెప్పినదానిలో అప్పటి అట్టో ర్ని జై నరలు ప్రాత పూర్వకముగ ప్రమాణము గైకొని విడుదల జేసెనని ఆయన చెప్పెను. ఇప్పుడే కేసులో అట్టోర్ని జై నరలు యీచర్యను ఆపుట యుక్తమని తలంచెను. ఇట్లు జేయుటవలన ముందు కా స న భంగము నకు అదుపుండదని చెబ్బుచు, ఒకవార్త సము గూడ ప్రచురింపబడెను. (పార్శ్వము.) ప్రమాణముమీద నుపసంహరించు కొనుట ఒకటి యు, మరొకటియేమియు లేకుండ నుపసంహరించు కొనుట మరొ కటియు నగునెడల కామన్సుభలో కొందరు వద్దనిగడ్డొలు పెట్టుచుండ నుపసంహరించుకొనుట వేరే యింకొకటిగాదా? (వినుడు, వినుడు) రాజప్రహారముగ మ్యాటిసికి ప్రోత్సహిం చు నేరములకై జేసిన ప్రాసిక్యూషనును అట్టోర్ని జై నర లుపసం హరించుకొనుట నాయన వినియుండలేదు. రాజకీయముగ నయుక్తముగ ఒకటిగల్గెనేమో విచారింపకుండ న్యాయోద్వేగిపై అభిశంసము జేయుట యుక్తముగాదు. అట్టి పంచాయితీలో నెవరున్నను సరే ఆయనకేవలమే. ప్రభుత్వమునకు నష్టము గలుగు జేవవలెనని గాని ఒంటరిగాళ్ల జేయవలెనని గాని ఆయన కిష్ట ములేదు. కాని ప్రభుత్వమువారు యీ విచారణ కంగీకరింపజు. న్నయెడల మరల యెన్నికలు దీనిపై వచ్చునను భయము చేత గాకూడదు. వీరేవిచారణ కంగీ కరింపకున్నయెడల యేదో బల్లలోని డాక్యుమెంటు నడిగినపు డు యియ్యవలసి వచ్చునని యిల్లంతయు తగుల బెట్టుకొన్నవాని సామ్యముగ నుండును. (యూనియన్లునుమిలిచుటల పార్శ్వములు) అపని ఒకమనుష్యుడు జేసినను ప్రభుత్వము జేసినను వారికే కేదో రహస్యమున్నదని వ్యక్తము గాగలదు.

బొంబాయి గవర్నరు

నవంబరు కార్యక్రమము

బొంబాయి, అక్టోబరు 29:—ఈ వారము అంతమున భోయకు వెల్లి బొంబాయి గవర్నరును రేడియోనును నవంబరు 4 తేదికి శిశికాలమును గడపుటకు బొంబాయికి తిరిగి వత్తును. అనేకమందిప్రేక్షకులు వత్తురుగావున గవర్నరుకు నవంబరు నెల యంతయు పనియుండును. నవంబరు 4 తేదిను సర్ విలియం మాలెసుగారు వచ్చి గవర్నరుగాకతో రి దినములుండురు. ఆక్టో గు ప్రధాన నైన్యాధికారి సర్ విలియం బర్దువుడ్డుగా రిచటికి నవంబరు 19 తేదిన వచ్చి నవంబరు 21 తేదిన యింగ్లాండునుం డెవచ్చు రాలిన్ సను ప్రభువును కలిసికొనును. సర్ విలియం బర్దువుడ్డుగా రామనాడె యిచ్చటనుండి వెల్లిపోవుదురు. న వంబరు 25 తేదిన సర్ లెన్టీ విల్సనుగారు ప్రిన్సు ఆఫ్ వెల్సునీ మెన్సు యిక్వెస్ట్ర్యాటువద్ద నొక స్మారక చిహ్నమును బహిర్గత మొనర్చును.

27 తేదిన బొంబాయి యింజనీరింగు కాంగ్రెసును ప్రా రంభము జేయించి 29 తేదిన నెంట్లు ఆంధ్రాను విడుదలకు పో వుదురు. రియరు ఆడ్మిరలును మిసెసు రిచ్చిచుండును 29 తేది కేవలము. రాజప్రతినిధియు వారిభార్యయు దిసంబరు 2 తేది కి యిచ్చటికి వత్తురు.

వారు బొంబాయిలో మూడుదినములుండి బొంబాయి దెవ లపుమెంటు పనులను తనిఖీచేసి టెక్సొలాజికల్ రిసర్చి లాబొ రేటరీకి శంఖుస్థాపన చేయుదురు. మరియు యిండియన్ సెంట్రల్ కాటను కమిటీవారియొక్క నూలు వడికే యంత్రముచేత పని ప్రారంభము చేయింతురు దిసంబరు 4 వ తేదిన ఓరియం టుక్లబ్బు అధ్యక్షునితోను సభ్యులతోను విందారగించి ఆరాత్రి యే రాజప్రతినిధి అచ్చటినుండి వెడలిపోవును.

దిసంబరు నెలలో విల్సను దంపతులు సింధుదేశమున పరునైదు దినములు పర్యటనమొనర్చి దిసంబరు 19 తేదికి కాటాలు యువరాజదంపతులు యింగ్లాండునుండి రాకపూర్వ మే తిరిగివచ్చెదరు. బొంబాయిలో వీరి కార్యక్రమ మింకను తయారు చేయబడక పోయినను పూనాలా కొంతకాలమును గవహిసారు గావున యువరాజదంపతులు పూనాలా ఒక్క దినముండురని తెలియుచున్నది. (అ. లె. .)

యూరపి యనులు - భారతీ యాదర్శములు

కర్నలు క్రాఫర్డుగారి యువనాస్రము

ప్రస్తుత రాజకీయసమస్యలు

భారతదేశములోని యూరపియనుల సంఘాభ్యుత్థాపన కర్నలు క్రాఫర్డుగారు, ప్రస్తుత రాజకీయ సమస్యలను గురించి, నిన్ను సాయంత్రము సాందర్భములనుండి దుపస్యసింఘిరి, సభ నంకరించిన ప్రముఖులలో సర్ కె. వి. రెడ్డి నాయుడు, టి. బి. శేషగిరిఅయ్య, సి. గోపాలమూన, ప్రొఫెసరు రత్న స్వామి, డా|| నల్లేశమొదలియ్య, జి. వి. నల్లేశమ, సర్ గార్డెన్ ప్రేజరు, సర్ల గురుస్వామి కెట్టిగార్లు మున్నగు ప్రముఖులుగలరు. మొదటిగల ఎం. ఎల్. సి. గార్డెన్ తలపించిరి.

అధ్యక్షుడు ప్రారంభోపన్యాసమునర్చుచు, ఇది చాల ముఖ్యమగు సమావేశమనియు, రాజకీయ సమస్యలగురించి యూరపియనుల సంఘముయొక్క ప్రతినిధి, డా. డా. పుంపుర్యుగ భారతీయులుగల సభవారియెదుట నుపన్యసింపబడు ఇదియే ప్రధమమనియు, భారతీయవర్తకులొక్కటే సీసభ యేర్పరుపబడినదియు నుడిచిరి. ప్రస్తుతము రాజకీయసమస్యలు కంట కపూర్ణములై యున్నవి. దేశములోని ప్రతి యూరపియనును కట్టగట్టి రేపటికినను సమద్రుమలో పారజేసినయెడల, భారతీయులలో నెవ్వరును విచారింపరు. అంగమునందును, దేశభావలందును నిర్వహింపబడుచుండు వారాపత్రికలయందు నాకు గాన్పించుచున్న విషయమిది. నేను మదరాసునందు చాలవత్సరములుగా నివసించుచున్నాను. భారతీయులలో నాకు చాల మంది, విత్తముగలరు. వర్తకవ్యవహారసందర్భమున రాజకీయములగురించి నేను చాలమంది భారతీయవర్తకులను ప్రశ్నించుచుంటిని. వారందరునుగూడ "యూరపియనులను వెడలగొట్టవలెనని" మేమెంతమాత్రమును గోరుటలేదు. వారు ఇచ్చట నుండవలెను. వారినిదేశముననే యుండుకొనెదము." అని ప్రత్యుత్తర మొసగియుండిరి. దేశమునందు వాణిజ్యమునకు స్థిరప్రభుత్వము చాల అవసరము. అందుచే వర్తకులెల్లరు నీయభిప్రాయము ను పాల్గొనుచున్నారు. స్థిర ప్రభుత్వము వసరములేదని దేశమునం దెవ్వరు నెంచరని నమ్ముచున్నాను.

దేశభాషాపత్రికలు దేశీయమాలధనమును గురించి నిరసించుచు వ్రాయుచున్నవి. కాని విదేశీయ మాలధనము విదేశీ యోద్యోగులు లేనిచే దేశమునందు పరిశ్రమ లభింపని నొందజాలననియు, దేశాభివృద్ధి గలుగజాలననియు, ప్రతిభావతీయునికిని బాగుగ దెలియును. విదేశీయమాలధనములొక్కట బ్రిటిషు మాలధనమునకు సౌకర్యములు గలవనియు, వారి కెక్కువ సామానోత్పాదములు గలవనియు నేను మేముగజెప్ప నవసరములేదు.

అధికారతర యూరపియనులగు మేముగూడ మీవలెనే ప్రభుత్వమువారిచే చాల బాధలను లోనైతిమి. ఇదివరకు మీవలెనే మాకును, వోటుగాని, ఎన్నికలహక్కుగాని, లేదు. మాకును అధికారులకును కలిసెడిదిగాదు. ఇప్పుడుగూడ చాలవరకట్లైయున్నది.

భారత రాజకీయరంగము చాలవికారమైనది. భారతీయులను, యూరపియనులను గూడ వారంగమున కలసి పనిజేయగల విషయము లొకటిరెండు గలవు. తనదేశమునకు సక్రమాభివృద్ధిని దేగోరు భారతీయులు— యూరపియను లీదేశమున నుండివలెనని గోరెదరు. స్వాధీనరులగు భారతీయులు మేము వెల్లిపోవలెనని గోరుచున్నారు.

ఇంతవరకును నీరెండు సంఘములకు పరస్పరాభిప్రాయములు దెలియకపోవుటచే ఒకరినొక రనుమానించుకొనుచుండిరి. అట్టిస్థితిని తొలగింపవలెను. మేము దేశాభివృద్ధిని గోరుచున్నాము. అందుచే అట్టికొరకగల యూరపియనులును గలసి ఒకరాజకీయపక్షముగ నేర్పడవలెను. ముందు మూడవపక్షము, అత్యధికసంఖ్యాకపక్ష మగునని నమ్మెదము.

కర్నలు క్రాఫర్డుగారు

ఈదేశమునందలి యూరపియనుల రాజకీయ సంఘములలో నెక్కువ సంబంధము గలవారిద్వారా యూరపియనుల రాజకీయాభిప్రాయముల గురించి భారతీయులు దెలిసికొనుట చాలముఖ్యము. నేటి కట్టిసమయము తటస్థింపబడు చాల శుభసూచకము. భారతదేశములోని యూరపియనుల సంఘము భారతీ

యుల ఆశయములకు సంపూర్ణ ప్రతిహేతులని యెంచుచుండిరి. అట్టి యభిప్రాయములను మీహృదయముల నుండి సంపూర్ణముగ పారద్రోలవలెను. మాకట్టి ప్రతిహేతులభిప్రాయమేయున్నచో ఈరాత్రి ఇచ్చటికివచ్చియుండి వారమేగాము. మేమువలంబించు విధానము భారతదేశాభివృద్ధికి మార్గమని మాకు గాఢముగ విశ్వాసము గలదు. భారతదేశాభివృద్ధియే దేశీయ వాణిజ్యాభివృద్ధి మూల చాలభాగ మట్టి వాణిజ్యమునందే యున్నాము. భారతీయవర్తకుల కెట్టి పరిస్థితులవసరమా మాకుగూడ నట్టి పరిస్థితులే యవునరము. స్థిరమైనట్టియు సామర్థ్య వంతమైనట్టియు పరిపాలన వాణిజ్యమున కవసరము. యూరపియనుల సంఘవారి యాదర్శములుగూడ నవియే దేశమునందలి ప్రతి వర్తకువారును గూడ సరిసమాన హక్కులు గలిగియుండు ప్రభుత్వ ముండవలెను. కాని భారతదేశమును సామాజ్యమునుండి వెలుపలనుండు నట్లు జేయుచున్నట్లు మేముంగీకరింపము.

మా మాసంఘము, సాంఘికాభిమానముచే నేర్పరుపబడెనని తీవ్రముగ విమర్శించ బడుచుంటిమి. సాంఘిక పాక్షిక భావముతోనే సంఘముల నేర్పరుచుట పాపాయకమని నేనంగీకరించెదను. ఈదేశమున ప్రజాపాతినిధ్యము గల ప్రభుత్వము నేర్పరుచుటయే మాయాదర్శము.

మేము కొంతవట్టి అధికారమును బ్రిటిషు నిరంకుశాధికార వర్తమనుండి భారతీయ నిరంకుశాధికార వర్తమనుకు మార్చవలెనని గాదు నియోజకవర్గము వారి యభిప్రాయముల ననుసరించి పరిపాలన జరుగు మార్పులు గావలెను. కాని నియోజకవర్గమువారు, కాననసభలందలి తమప్రతినిధులను తమకొక్కట ప్రకారము వర్తించునట్లు జేయగలకై నింకను సంపాదించలేదు. అందుకు విద్యయవసరము. అట్టివిద్యాభివృద్ధిగలుగువరకు అధికారమును ప్రజాప్రతినిధుల కొసగుటవలన లాభములేదు.

ప్రస్తుతము భారతీయసమస్యల కన్నిటికిని మూలమున నున్నది. ప్రభుత్వ నిర్మాణసమస్య. ఈవిషయముయొక్క అర్హతాస్వరూపియై మీరు చర్చించుటలేదు. ఈసందర్భమున మాయభిప్రాయమిది. మనకు కొంత స్వపరిపాలన మొసగుటయే. అది సంపూర్ణమైనది గాకపోవచ్చును. కొందరి యభిప్రాయములలో నది యంత్రమైనది గాకపోవచ్చును. కాని మనము దాతో పనిజేయవలెనని తలంచుచో అదిపనిజేయును. మనము పనిజేయించుట కుద్దేశింపనిచో ఎట్టి పరిపూర్ణమగు ప్రభుత్వనిర్మాణముగూడ పనిజేయజాలదు.

దేశీయ రక్షణ

దేశీయరక్షణ బాధ్యతను వహింపకుండ స్వపరిపాలన యుండజాలదు. బ్రిటిషు నైనికాధికారులతో సరిసమాన కక్షిసామర్థ్యముగల భారతీయ నైనికాధికారులను సంపాదించుట చాల కష్టమగుచున్నది. నైనికాధికారు లీ సమస్యను చాలబాగుగా పరిష్కరింప నెత్తించుచున్నారు. భారతీయయువకులను కొనిపోయి వారి నధికారులుగా తరిగిపేజీ యుచున్నారు. కాని అది ఇంకను పరిష్కార పథమందున్నది. సంగ్రామమునందుగాని ఈ విధానముయొక్క ఫలితములు దెలియజాలవు. భారతీయ పటాలములు, బ్రిటిషు అధికారుల నాయకత్వము క్రింద, అన్నిలో నురుకుబుకైన సిద్ధముగనుండును. కాని, భారతీయాధికారులయెడల భారతీయ పటాలముల వారి కిట్టివిశ్వాస మింకను జరింపలేదు.

సాంఘిక ద్వేషము

వికమత్యము ఈ దేశమున వ్యాపించియున్న సాంఘిక ద్వేషముల సమస్యలకష్టముగనున్నది. ఈ విషయముయొక్క తీవ్రతను, చాలమంది భారతీయులు నిర్లక్ష్యమొనర్చుచున్నారు. ఈ సమస్యను పరిష్కరించినచోగాని నిజముగ నభివృద్ధియుండజాలదు. వికమత్య శివమును గురించి నా యభిప్రాయముల దెలుపవలెనని అడిగిరి. ఇట్టి సమస్యవాంగ్మత్యమున గూడ ప్రాబుటైయు, రోమును కాథలిక్కులమధ్య నిప్పటికి గూడ గలదు. తీర్మానములొనర్చుటచే మాత్రమే సమస్యను పరిష్కరింపజాలరు. ఇట్టి విల్లజ్వేషమును పోగొట్టుటకు ప్రభుత్వమువారి సహాయ మవసరము. వికమత్య భంగకరముగ పనిజేయు వారి యెడల ప్రభుత్వము వారు పోలీసుల నుపయోగింపవలెను. భారతకాననసభలోని భారతీయులందరును ప్రభుత్వముతో సహకారభావముతో మెలిగి వారికి తోడ్పడి నప్పుడే ఇత సాధ్యమగును. ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహకాధికారుల నిరంతరము ఎదిర్చి విమర్శించుచున్నయెడల నిది సాధ్యము గాదు. ఇది మాయభిప్రాయము.

బెంగాలుపరిస్థితులు

ప్రస్తుత నిమిషమున ప్రతివారి మనస్సులను ఆందోళ పరుచునది బెంగాలులోని పరిస్థితులు. మీయందటికివలెనే మాకు గూడ బహిరంగవిచారణ లేకుండ వ్యక్తులను కారాగారములకు పంపుట అసహ్యముగనే యున్నది. కాని అసాధారణముగు అవత్యమయములు సంభవించినపుడు, అసాధారణాధికారము లుండుటవసరమని మేము గమనించుచున్నాము. ప్రస్తుతసందర్భమున, అసాధారణ అవత్యసందర్భము లెవ్వయో ప్రభుత్వప్రకటనయందు బాగుగ వివరింపబడెను. అదిమీకు సం తృప్తికరముగ లేకున్నచో చిత్రరంజనదాసు, పంశిత నెహ్రూగారభే— బెంగాలునందున్న వ్యవహారమును, రహస్యసంఘములను గలవనువిషయమును అంగీకరించుచు నుడివిన వాక్యముల పరిశీలించు. ప్రతిభారతీయుడును, అరాజకాద్యమమును నిరసించుచునే యుండెను. ఇందుకు గాంధీ మహాత్మునివాక్యములే సాక్ష్యము. ఇట్టి అసాధారణపరిస్థితులు గలుగుటచే, అందులకు తగు అసాధారణాధికారముల నుపయోగింపవలెను. శాంతియుతులును, ప్రభుత్వ కీపరులును నగువారిని ఈయధికారము లెంత మాత్రమును బాధింపవు. బెంగాలులోని రహస్యసంఘములపై సాధారణ న్యాయకాస్త్రము ననుసరించి కొద్దుగో విచారణ జరిగించుటకు తగు సాక్ష్యములభింపదు. రహస్యసంఘముల వారనిన సాక్ష్యములకు బెదరు అధికము. అందుచే వారిపై సాక్ష్యము రాదు. ఈక్షేత్రము వలన అసాధారణాధికారము నుపయోగింపవలసివచ్చెను.

ఆరికవిధానము

భారతదేశమున, ప్రధానమైనది వ్యవసాయపరిశ్రమ ప్రజలలో నూటికి 90 చొప్పున నావృత్తియందు గలరు. అందుచే భారతదేశముయొక్క ఆరికవిధాన మహరిశ్రమకు అనుకూలముగ నుండవలెను. ప్రభుత్వమువారు ఇనుము మొదలగు ఇతరశరీర శ్రమలకు సహాయమొనర్చి అభివృద్ధికి జేవలెననిచో వానికి ఆరికసహాయ మొనర్పవలెనేగాని, రక్షణశుంకముల విధింపరాదు. అందువలన ప్రధానపరిశ్రమయగు వ్యవసాయముపై భార మధికమగును.

ఉద్యోగముల భారతీయులపర మొనర్చుట

విద్యాభ్యాసయందు చాలసంస్కరణ మవసరము. ఉద్యోగముల భారతీయులపర మొనర్చువిషయమున నా యభిప్రాయములు చాల విరుద్ధముగ ప్రకటించబడుచుండెను. ఈవిషయమున యూరపియనుల అభిప్రాయ మిది. "సమావర్తతము గల భారతీయులు లభించుచో, ఉద్యోగములను భారతీయుల కొసగుడు." కాని అభ్యర్థియొక్క జాతినిబట్టియు, వర్ణమునబట్టియు నుద్యోగముల కొసగుపడకనే మే మంగీకరింపము. అర్హతను బట్టిగాక, జాతినిబట్టి యుద్యోగముల కొసగుచుండుచో, పరిపాలనాకాఖిల కక్షిసామర్థ్యములు తగ్గిపోవును. ప్రస్తుతము ఉద్యోగముల భారతీయులపర మొనర్చువిధానము అనివేశకమైనది. ఇప్పుడు, అర్హతగలవారు, ఉద్యోగములందు ప్రవేశించుటలేదు.

విద్య

ప్రస్తుత విద్యావిధానము సరిగలేదు. దానినిసంస్కరింపవలెను. విశ్వవిద్యాలయములందు ప్రస్తుత మొసగబడుచున్న విద్య ఇదివరకే క్రిక్కిరిసియున్న వృత్తులలోనికే కొతవారినిగూడ జేర్చునది. నున్నది గాని, నూతనవృత్తులందు ప్రవేశింపజేయునదిగ లేదు. అందుచే, విద్యవిజయ చాల తగ్గిపోయి, తుదకు జూరులో బి. ఎ. డిగ్రీకి నెల 1 కి రు 25 రు విలువ ఏర్పడెను. ఇది ఏమియు బాగుగలేదు. బి. ఎ. డిగ్రీకి అంతకంటె చాల అధికముగు విలువ గలదని గమనింపవలెను.

నేనునూచించిన కష్టసమస్యలన్నియును జాగ్రత్తగ పరిష్కరించినగాని దేశాభివృద్ధి ఏర్పడజాలదు. ఈసమస్యలకు విరుగుడు— ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహకవర్గము నెదుర్చుటలే లేదు వారితో సహకారమునొనర్చుటయందేగలదు. ఇందులకు, ప్రజల యందుకోర్కెను అవసరము. నిర్మాణ మవసరము. యూరపియనుసంఘమువారి ఆధిక్యస్థితి వృధపడినతరువాత, భారతీయుల వద్దకు వచ్చి, తమ విధానముతో నంగీకరించుభారతీయులనందరిని తమపక్షములోజేర్చుకొని అందరును గలసి దేశముయొక్క అభివృద్ధికి పాటుపడుటయొత్పించెదము.

సర్. కె. వి. రెడ్డి నాయుడుగారు

తరువాత వ్యక్తునియొక్కయు, సభ్యునియొక్కయు కోరికపై సర్. కె. వి. రెడ్డి నాయుడుగారు మాటలాడుచు, నీ సమయమున భేదాభిప్రాయములదెలుపుట యుక్తముగాదనియు, తాను ఉపన్యాసకుని యభిప్రాయములతో చాలవిషయ

ములం దేక్షిభవింపజాలననియు నుడివి, యుపన్యాసకునికి కృతజ్ఞతను తెలిపిరి.

గా. జి. ఎ. వశేశనుగారు, కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారు దేశీయమయముల బలపరుచుచు, యూరపియనులు దేశీయరాజకీయములందు పాల్గొనుట చాలశుభమానకమనియు, ఇకమీద భారతీయులతోగలసి, రాజకీయములందు పాల్గొనెదరుగాకమనియు ఆశించిరి. భారతీయుల ఆదర్శముతోనే కేక్షిభవింపదమన్నామని క్రాఫర్డుగారు నుడివినపుడు ఆదర్శమును గురించి స్పష్టముగా తెలియలేదని విడిచిరి.

ప్రాశస్త్యము కల్పిస్తామిగారుగూడ సర్ కె. వి. రెడ్డిగారియభిప్రాయమును బలపరిచిరి.

హిందీగారు మాటలాడుచు, క్రాఫర్డుగారివాక్యములను లక్ష్యవిధానవిధానములకు బ్రతిఘటించుటనువిధానముయొక్క లోపమేకారణమని తోచుననియు, ఈవిషయమున క్రాఫర్డుగారు తమయభిప్రాయముల స్పష్టపరుపవలెననియు కోరిరి.

క్రాఫర్డుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు, భారతీయుల ఆదర్శమునగా, భారతీయులకొరకు భారతీయులచే నిర్వహింపబడుచున్నపరిపాలనను తమ యుద్దేశమని నుడిచిరి.

హిందీగారికి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు విద్యావిధానలోపమునకు ప్రజలు ప్రభుత్వమువారును గూడ కారణ మనియు గతమును మరచి లోపముల సవరింపబడెనై యిన్నింపవలెననియు తెలిపిరి. ఆంత సభముగి సేసె.

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా

జిల్లా కాంగ్రెసుకు ప్రతినిధులు:-

ఈజిల్లానుండి రాబోవు కాంగ్రెసుకు ప్రతినిధులుగా వెళ్ల గోరువారు తమ దరఖాస్తు ఫారములను జిల్లా సంఘకారాగారమునకు (ఏలూరుకు) 5-11-24 తేదీ నాటికి చేరులాగుట 8.0-0 రుసుముతో సహా పంపవలెను. రుసుము పంపని దరఖాస్తులు అంగీకరింపబడవు.

దరఖాస్తు సమాఖ్య

- (1) పేరు (2) చిరునామా (3) తండ్రితన భర్తపేరు (4) ఏకాలాకా తరఫున (5) ఏ గ్రామసంఘములో సభ్యుడైనది. (6) కులము (7) మరియిద్దర సభ్యుల సంతకములు (8) వయస్సు (9) వృత్తి (10) దరఖాస్తుదారు సంతకము.
- పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాసంఘము } యర్రమల్లి మంగయ్య
ఏలూరు } కార్యదర్శి

శ్రీ వేంకటేశ్వరాయుర్వేద కళాశాల ధన్వంతరిజయంతి

తెజవాడ:- శ్రీ వేంకటేశ్వరాయుర్వేద కళాశాలా భవనమున 26.10.24 వ తేదీన ఉదయము ధన్వంతరిపూజయు సాయంత్రము రిత్తుడు సభజడ్డగారైన శ్రీ వావిలాల శివాచార్యగారి యధ్యక్షతవ్రతించిన వాక్సభయుఁ గావింపఁబడెను. పండిత శతావధాని వేమూరి శ్రీరామకృష్ణగారును, అభ్యర్థులును విద్యార్థుల ప్రవర్తననుగూర్చి సరసముగా నుపన్యసించుచు సంస్కృతభాషయొక్క యానశ్శక్తితనుజూపి యీ కళాశాలలో జరుగుచున్న సంస్కృతభాషా ప్రచారమును బ్రశంసించిరి.

శ్రీ వేంకటేశ్వరాయుర్వేద కళాశాలా ద్వితీయవార్షికోత్సవ దినమునఁ బ్రారంభింపబడిన యాయుర్వేదీయ వస్తుప్రదర్శనము పౌరు లన్నివస్తులనుజూచి చక్కగా గ్రహించుట కొరకై నేటిపాఠకును బ్రదర్శింపఁబడెను.

ఆయుర్వేదాభిమాని

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘసభ

కార్యసంఘసభ

తెనాలిలో నవంబరు 10,11 తేదీలలో జరుగును

"ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘసభ నవంబరు 10 వ తేదీ మధ్యాహ్నము మాడుగంటకును, రాష్ట్రీయసంఘసభ 11 వ తేదీ మధ్యాహ్నము రెండుగంటకును తెనాలిలో జాతీయోన్నత పాఠశాలలోవనమున కూడును. సభ్యులందరూ రాగోరదను." అని రాష్ట్రీయసంఘ కార్యదర్శి శ్రీయత కాశేకర్ పుగారు తంతింపిరి.

స్థానిక వార్తలు

రాకపోకలు:-నిన్న ఏ.వి. పాత్రోగారు వెల్లూరు నకు వెళ్లిరి.

ఆనిలిసెంటుమ్మగారు నేడు మదరాసునకు వచ్చిరి.

తెలుగుజిల్లాలయందు బొబ్బిలోగము:-బల్లారిజిల్లాలో హర్షనహర్ణి తాలూకాలో పేగున్నదని ప్రచురింపబడినది.

దీపావళి:-బ్రహ్మశ్రీ దొడ్డి వెంకటాచలయ్యగారు కడపను, సోమవారమునాడు సాయంత్రం మైలాపూరు, మహారాష్ట్ర బాలికల పాఠశాలలో బాలికలకు, బ్రహ్మశ్రీ ఆర్ రామచంద్రరావుగారి సతీమణి, శ్రీమతి, కృష్ణమ్మ, బాయిగారి అన్యతత్వక్రింద ఒక విందు కావించుటచేసెను. దీపావళి ననుసరించి శ్రీమతి తప్ప, యితరులు ఆనందస్థమున వాస్తవమునకు, చామాడనందున, దొడ్డి వెంకటాచలయ్యగారి భార్య, భక్త్యములు, ఫలములు, తీసికొనిపోయి యిచ్చివైచిరి.

అభ్యర్థురాలు వెంకటాచలయ్యగారి భార్య చేసిన విందుకు, చాలా సంతసించి, కృతజ్ఞత తెలిపిరి.

రెండవవిందు:-నిన్నటిరోజున చెన్నపట్నం కాల విధిలోనుండుఅనుకావలిబాలికా విద్యాలయమున పాఠశాలయందలి బాలికలకు, దొడ్డి వెంకటాచలయ్యగారు వారి గృహమునంతు; దీపావళి ననుసరించి, అత్యుత్తమైన విందు గావించిరి. బాలికలు దైవపార్వతీనల నొనరించి, వింధిదిన దంపతిశ్రేష్ఠులకు వందనము లుక్తావించి, విందు భుజించి, మిక్కిలి కుతూహలముతో, వారి వారి గృహములకు జనిరి. (విశేషం)

మూకబధిరా శ్రమము-గుంటూరు

శ్రీ ఉయ్యూరు జమీందారిగారు భూరివాసము

గుంటూరులో మూకబధిరాశ్రమమును నిర్మింప దలంచిన సోమా వెంకోశీరావుగారు తమకందులకై గావలసిన స్థలమునంతకు శ్రీ ఉయ్యూరు జమీందారుగారు రకు శ్రీరాజా వేంకటాద్రి ఆపూరావు బహద్రురగా కొనినటులు తెలుపుచున్నార. వారి యాశ్రమమునకు మద్రాసులోని పింజర్ల నుబ్రహ్మణ్య శ్రేష్ఠిగారు 50 రూ॥ లు విరాళము నొసంగియునుగూడ తెలుపుచున్నారు.

సుబ్రహ్మణ్య శివగారి కేసు

ప్రభుత్వమువారు వనంహరించుకొనిరి.

సుబ్రహ్మణ్య శివగారు మేనెల 4,11 తేదీలలో కాజి ద్రోహపు ఉపన్యాసముల గావించెనని ప్రభుత్వమువారిచే దేబడిన కేసు ఈదినమున చీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు యెదుట విచారణకు వచ్చినపుడు, ప్రభుత్వవత్తమున కె. పి. కృష్ణమూసగురు హాజరై ప్రభుత్వమువారు కేసు నుపసంహరించుకొననిశ్చయించిరిని తెలిపి ఈక్రింది ప్రభుత్వమువారి యుత్తరపును జదివి కోర్టువారి సమ్మతిని గోరెను.

ప్రభుత్వమువారి యుత్తరపు

"ముద్దాయి, తన యుపన్యాసములను బాతిద్యేషము నుగాని, ప్రభుత్వము యెడల ప్రేమ రాహిత్యమునుగాని కలుగజేయు నుద్దేశింపలేదనియు, ఇకమీద కాంతియుత మైనట్టియు, ఉపయోగకరమైనట్టియు జీవితమును గడపుటయే తన ఏకైకవాంఛయనియు ప్రభుత్వమువారికి వ్రాసికొనెను. అందువై ముద్దాయివై వారోపణలను గురించి పట్టుపట్టు నవసరము లేదని ప్రభుత్వమువారు రెంచుచున్నారు. కేసు నుపసంహరించుకొనవలసినదని క్రాసు ప్రాసిక్యూటరునకు తెలియజేయబడినది."

మేజిస్ట్రేటు యుత్తరపు

మేజిస్ట్రేటుగారు, ప్రభుత్వమువారు కేసు నుపసంహరించుకొనుటకు అనుమతి నొసగుచు, ముద్దాయి కోరిన తుమాఫణను మొదటనే కోరియున్నయెడల చాలా శుభా శ్రమ తప్పిపోయెడిదనియు కేసు నుపసంహరించుకొనుటలో ప్రభుత్వమువారు ముద్దాయియెడల చాల యాదార్యముతో నర్తించిరిని నుడివెను. ముద్దాయి యొక్క యుపన్యాసములను మదరాసు యువకుల హృదయములం దెట్టిఫలితమును గలుగజేయ జాలక పోయెనని మదరాసు ప్రజల విశేషమును ప్రశంసించి, అందుచేతనే కేసు నుపసంహరించుకొనట కనుమతి నొసగుచుంటినిని మేజిస్ట్రేటు నుడివి ముద్దాయిని నిర్దోషిగా వదిలి వేయు నుత్తర వ్రాసెను.

ఫోర్టు సెంటు జూరిగెజిట్టు

పబ్లిక్ శాఖ

హెచ్. ఎస్. పీట్లగారు గోదావరి జిల్లాకును సి. ఎఫ్ బ్రాకర్ బరీగారు నెల్లూరు జిల్లాకును ఏ. హెచ్. ఎ. టాడ్ గారు కర్నూలు జిల్లాకును డబ్ల్యు. ఓ. న్యూసంగారు బల్లారి జిల్లాకును కలెక్టరులుగా నియమింపబడిరి.

బ్యాండిషియల్ శాఖ

ఆర్. హ్యూంగారు విశాఖపట్నం జిల్లా ప్రాక్టికల్ ట్రైనింగుకు ఎన్. రామానుజ ఆచార్యగారు మదరాసు వార్తా న్యేతంజి డిప్యూటీ పోలీసు కమిషనరుగాను ఇ. ఎమ్. స్క్రిన్నరుగారు గంజాం పోలీసు నూపరిండెంటు గాను నియమింపబడిరి.

లా క్ శాఖ

సి. వరదరాజులు పంతులుగారు బందరు సబ్కోర్టు జడ్జిగా నియమింపబడిరి. నాయని పెరుమాళ్లరావు నాయుడుగారు గోదావరిజిల్లాలో 2 క్లాసు మేజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడిరి.

రి జి ప్రీ మ్

వి. విశ్వనాథయ్యగారు కడప అన్యాయస్థాన రిజిస్ట్రారుగా నియమింపబడిరి.

పబ్లిక్ వర్క్స్ శాఖ

విశాఖపట్నము డివిజన్ నూపరిండెంటు మార్బుల న రసీంసా సోమయాజులుగారు రచటనే ఆప్రెసిడెంటు పనినిగూడ చూడెదరు. ఎన్. ఎస్. రామచంద్ర శాస్త్రిగారు గోదావరి వార్డు డివిజన్ దుమ్మగూడెం డివిజన్కు తాత్కాలికముగా ఆసిస్టెంటు యింజనీరుగా నుండురు. చార్లెస్ వేస్ట్ గారు వార్డేరు సర్కిలుకు ఆసిస్టెంటు యింజనీరుగా నియమింపబడిరి.

లోకల్ సెర్ప్ గవర్న మెంట్ శాఖ

రా. జి. పి. కృష్ణస్వామిగారు కృష్ణాజిల్లా మెడికల్ ఆఫీసరుగా నియమింపబడిరి.

బ్రిటిష్ కేసుదానక గారిభార్య, అబ్దుల్ హమీద్ సాహెబ్ బహదూర్ గార్లు అవంతేపురం ము సిపాలిటీలోను మనోరమబాయి హసన్ గారు చిత్రూరు జిల్లాకోర్టులోను సభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

మేడం వెంకన్న శెట్టి, ఎన్. సి. రంగాచార్యులు బి. ఎ. గార్లు కర్నూలులోను, మిర్జా యిస్మాయిల్, నెగరకంటి గురప్ప శెట్టిగార్లు నంద్యాలలోను, మోచర్ల వెంకట సుబ్బారావు, మండల వెంకట కృష్ణయ్య, కాకుల నాథాయణమూర్తి, జాను మత్తుగార్లు పాలకొల్లులోను. చాపలి లక్ష్మీనారాయణ శాస్త్రిగారు పెద్దాపురంలోను, పాలకొండేటి గురుమూర్తిగారు (ఇదివరకు పాలకొండేటి అని వ్రాయబడినది)రాజమండ్రిలోను మునిసిపల్ సభ్యులుగా నెన్నుకొన బడిరి.

ఎడ్యుకేషన్

గంజాంజిల్లా ఎడ్యుకేషనల్ కాన్సిలుకు బి. నాగేశ్వర రావుగారు వైస్ ప్రెసిడెంటుగా నెన్నుకొన బడిరి.

ఎ లైన్ జా

బి. వెంకట్రామయ్యగారు హోన్ షేట సర్కిలుకు అబ్దుల్ కరీం సాహెబ్ గారు నర్సారావుపేట సర్కిలుకు ఎఫ్. ఎఫ్. క్విన్ గారు తెజవాడ సర్కిలుకు, యస్సెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

ఫారెస్టు

ఎం. శ్రీనివాసరావుహవార్యగారు వెట్టుకర్నూలు డివిజన్ ఎక్సైన్ ఫారెస్టు ఆసిస్టెంటు కన్వెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

శివసముద్రం కేసు

యస్. డి. యస్. అయ్యంగారిని

విడుదలచేయవద్దని అప్పీలు ఉపసంహరించుకొనబడెను

తెంగళూరు, అక్టోబరు 23:- మొన్న మొన్నటివరకు శివసముద్రములో ప్రధాన ఎలెక్ట్రిక్ యింజనీరుగా నున్న యస్. డి. యస్. అయ్యంగారిని విడుదలచేయవద్దని తెంగళూరు ఫిఫ్త్ కోర్టులో ప్రభుత్వమువారు పెట్టిన అప్పీలు ఉపసంహరించుకొనబడెను. ఈతడు ప్రభుత్వమువారిసామ్యును దాతాపులత్తురూపాక్షులవరకు అపహరించినట్లును, గవర్న మెంటు కమిషను వారీతనిని దోషియని కనుగొన్నట్లును, ప్రభుత్వవారీతనిని సర్వీసునుండి సస్పెండుజేసి దాదాపు రు 50,000 లిచ్చునట్లుగా ఉత్తరువుజేసినట్లును అందరికిని తెలిసినవిషయము.

ఆంధ్ర.

ఇరిగేషను చట్టము

సెల్వెక్టుకమిటీవారిచే సవరణ చేయబడిన చట్టము

(నిన్నటి తరువాయి)

7 వ అధ్యాయము.

ఒక యెట్టేటులో పన్ను లేకుండ ఉచితముగా నీటి పారుదలకు హక్కుగల భూములనిర్ణయమును,

స్థలనిర్దేశమును గురించి.

చార్జీ లేకుండ ఉచితముగా నీరు పారుదల చేసుకొనుటకు హక్కుగల భూమియొక్క నిర్ణయము.

60. (1) 19 వ సెక్షను ననుసరించి వినియోగించుకొనబడిన నీటితో పన్ను లేకుండ ఉచితముగా నీటిపారుదలకు హక్కుగల భూమిని స్థలమును, లేదా (మొరక లేదా పల్లములను) వివరమును, అట్టి నీటిపారుదలకు హక్కుగల పంటలును, నీటిపారుదలపద్ధతియును నిర్ణయింపబడవలెనని లోకలు గవర్నమెంటు వారు తమకు అవసరమని తోచినపుడెల్ల నిర్దేశించవచ్చును.

[అయితే, 8 వ సెక్షనులో (బి) నుండి (డి) వరకు గల క్లాజులక్రిందకు వచ్చు సందర్భములలో, ఇరిగేషను వ్యవస్థయొక్క సైన్సిఫిక్ థింగ్స్ లో లేదా దానికిగల నీటిసరఫరాలో ముఖ్యమైన మార్పున కలుగజేయు యేదైన స్కీము లేదా ప్రాజెక్టు జరిగించబడినవిషయము మాత్రమే అట్టి నిర్ణయము చేయబడవలెనని నిర్దేశించబడవలెను.]

(2) రివిన్యూ బోర్డువారియొక్కయు, గవర్నమెంటు వారియొక్కయు అధికారమునకు లోబడి, అట్టి నిర్ణయము విధించబడినవిధమున డిస్ట్రిక్టు కలెక్టరువలన చేయబడవలెను. హక్కుగల ఏమనిషివలనైన ఆ నిర్ణయము అంగీకరింపబడని సందర్భములలో, కలెక్టరు ఆ విషయములో విచారణాధికారముల బోర్డువారికి ఆ వివాదను తీర్చుకొనుట రిఫరచేయవలెను. మరియు దానిని గురించి ఆ బోర్డువారు అట్టి పనిషీచే తాను హక్కుగా కోరినమేరకు పన్ను లేకుండ ఉచితముగా నీరునుతీసుకొనుటకు తనకు హక్కు ఉన్నట్లు ప్రసిద్ధపరపించుకొనుటకు చేయబడిన దావావలెనే వ్యవహరించవలెను.]

(3) 1917 వ సంవత్సరము మే నెల 1 వ తేదీకి పూర్వము చేయబడిన ఏనిర్ణయము అయినను [1923 వ సంవత్సరము జనవరి నెల 1 వ తేదీకి పూర్వము దాఖలు చేయబడిన దావాలైనను ఉన్నయెడల వాటి ఫలితమునకు లోబడి] కడపటిదిగా నుండవలెను.

చార్జీ లేకుండ ఉచితముగా నీరుపారుదల చేసుకొనుటకు హక్కుగల భూమికి స్థలపు నిర్దేశమును చేయుట

61. (1) విచారణచేసిన తరువాత, సంబంధము గల రయితుల లాభము నిమిత్తము అట్టి స్థలనిర్దేశము అవసరమని డిస్ట్రిక్టు కలెక్టరు నిర్ణయించినయెడల లేదా అట్టి స్థలనిర్దేశముకొరకు అట్టి రయితులలో ఆధికసంఖ్యాకులు దరఖాస్తు పెట్టుకున్నయెడల, ఒక ఎట్టేటులో ఏదైన యిరిగేషను మెంటునుండి పన్ను లేకుండ ఉచితముగా నీరుపారుదల చేసుకొనుటకు హక్కుగల భూమికి స్థలనిర్దేశము చేయబడవలెనని లోకలు గవర్నమెంటు వారు ఆజ్ఞాపించవచ్చును.]

(2) అట్టి స్థలనిర్దేశము నిర్ణయింపబడిన విధమున చేయబడవలెను. మరియు [ఇదివరకే చేయబడిన] ఏస్థలనిర్దేశమైనను, అది ఈ యాక్టు ననుసరించి చేయబడియున్న సెట్లో, అట్లే అమలుకు కలిగియుండవలెను.

(3) ఒక ఎట్టేటులో పన్ను లేకుండ ఉచితముగా నీటి పారుదలకు హక్కుగల భూమియొక్క స్థలనిర్దేశమునకు సంబంధించిన యెట్టి విషయములోనైన ఏ సివిల్ కోర్టును విచారణాధికారమును కలిగియుండకుండ, లేదా విచారణాధికారమును చెలాయించరాదు.

(4) ఈ సెక్షను ననుసరించి చేయబడినదేదియును భూస్వామికిని, రయితు లేదా రయితులకును వారిలో వారికి గల హక్కులను బాధ్యతలను బాధించుకూడదు.]

8 వ అధ్యాయము

అంకపెన్సేషను (పరిహారద్రవ్యము) ఇచ్చుటను గురించి

నష్టమునకుగాను యియ్యదగిన పరిహారద్రవ్యము

62. ఈ యాక్టులో యితర విధమున నిబంధించబడినట్లు తప్ప, ఇందు నిలుతర్వాత ఉన్న నిబంధనలకు లోబడియును, ఈ

యాక్టులన ఇవ్వబడిన అధికారములను చెలాయించుటవలన కలిగిన నష్టము విషయములో పరిహారద్రవ్యము ఇవ్వబడవచ్చును, కాని:—

మినహాయింపులు

(1) [నష్టముకలిగిన] తేదీనుండి ఒక సంవత్సరము అంత మైనతరువాత, అట్టి కాలములోగా పరిహారద్రవ్యము అడుగతండుటకు చాలినంత కారణము సదరు పరిహారమును కోరువానికి కలదని కలెక్టరు తృప్తిపొందినతప్ప, ఏ నష్టపరిహారపు దావాగాని అంగీకరింపబడగూడదు.

(2) (ఎ) పల్లముగా రిజర్వు చేయబడునట్లును ఈ యాక్టుయొక్క నిబంధనల ననుసరించి నీటిపారుదలకు హక్కుగలిగిన నైట్టిన్ని, అట్టి నిలిచిపోవుటకు లేదా తగ్గిపోవుటకు పూర్వము ఎడతెగకుండ పదిసంవత్సరముల కాలపరిమితివరకు నీరు పారుదల చేయబడియుండనట్టిన్ని ఏదైన రయితువారి భూమికి నీటి పారుదలకు నీటిసరఫరా నిలిచిపోయినందునకు గాని తగ్గిపోయినందుకుగాని]

(బి) గవర్నమెంటువారి వశములో లేనికారణముల మూలమున నీటిసరఫరా నిలిచినందుకుగాని, తగ్గినందుకుగాని, హెచ్చినందుకుగాని;

(సి) ఏదేని నీటిపారుదల లేదా మురుగునీటి పనికి (వర్క్సు) ఏ మరమ్మత్తులైనను చేయుటకు అసరమైన కాలపరిమితికి నీటిసరఫరా నిలిచినందుకుగాని, తగ్గినందుకుగాని, హెచ్చినందుకుగాని;

(డి) లోకలు గవర్నమెంటువారు అప్పటప్పటికి నిర్ణయించునట్టి కాలములలోనూ, నీటి సరఫరా తాత్కాలికముగా నిలిచినందుకుగాని, తగ్గినందుకుగాని, అట్లు నిలుచుటకు గురించి లేక తగ్గుటకు గురించి క్రమమైన నోటిసు నిచ్చియున్నపుడు;

(ఇ) 20 వ సెక్షనుయొక్క 2 (బి) పబు సెక్షనులో నిబంధించబడినట్లుగా నీటిపారుదల విషయమై నీళ్లు పొందుటకు హక్కు గలిగియుండు మనుష్యులకు న్యాయముగా కావలసియున్నంత ఒకరివెనుక నోకరికి వరుసక్రమముగా నిచ్చుటకు అగత్యమై యుండునపుడెల్లను అంతమట్టుకును నీటి సరఫరా నిలిచినందుకుగాని, తగ్గినందుకుగాని;

(ఎఫ్) 44 వ సెక్షను ననుసరించి యేదేని నీటి మారుమునకు నీటి సరఫరా నిలిచినందుకుగాని తగ్గినందుకుగాని;

(జి) వరదనీరైనను లేదా ఒక ప్రవాహముగా ప్రవహించినట్టియు ఒక మడుగుగాగాని, చెరువుగాగాని మతీయొక విధముగాగాని కాళ్ళతమగా కూడియుండనట్టియు, పై మట్టపు నీటి సరఫరామైనను లేదా నిర్ణయమైన ఒకపిల్ల కాలువగుండా ప్రవహించని భూమిలోపలి నీళ్లయినను నిలిచినందుకుగాని తగ్గినందుకుగాని;

(హెచ్) మీదుగా నావలను నడుపుటకు, లేదా కలపను (నీళ్ళపై) తేల్చుటకై నట్టి యెర్పాటును నిశ్చయించుకుగాని;

(ఐ) ఒండుమట్టిలేకుండ జేసినందుకుగాని నీటిలోగల (భూమిని) సారవంతముగా జేయుట గుణములు తగ్గినందుకుగాని; కలిగిన యేనష్టమునకైనను హానికైనను పరిహారద్రవ్యమేదియు ఇవ్వబడకుండ.

[ఈ సెక్షనులో ఉన్నదేదియును, తత్కాలముందు అమలులోనుండు ఉత్తరువులను లేదా విధులను అనుసరించి ముజరా ఇవ్వబడకుండ ఆటంకపరచుచున్నట్లు భావింపబడకుండు]

(3) ఈ అక్టువలన ఇవ్వబడిన అధికారములను చెలాయించుటవలన మనుష్యులు తాను ఏ నీటి సరఫరామైన వస్తువో తగ్గినపుడు లేదా ఖీణించినపుడును, సౌకర్యమైనట్టియు, చాలినట్టియు తగినట్టియు ఇతరసరఫరా యేదియును సాధ్యముకానప్పుడును, సౌకర్యమైన మార్పులలోగా లోకలు గవర్నమెంటువారు అట్లు తగ్గిన లేదా ఖీణించినదానికి బదులుగా చాలినంత పానార్థమైన నీటి సరఫరాను ఏర్పాటు చేయవలెను. మరియు ఏ మనిషికిని సదరు తగ్గిపోవుటగాని, ఖీణించిపోవుటగాని ఎట్టి బాధపరిహారములకుగాని అశూనుటకు హక్కు ఉండకూడదు.

నష్టపరుపబడిన అట్టికి పరిహారము

63. 11, 24, 25, 26 లేదా 27 వ సెక్షన్లను అనుసరించి ప్రవేశించు ప్రతిసందర్భమునందును, అట్లు ప్రవేశించు అఫీసరు సదరు ప్రవేశమువలనగాని పై సెక్షన్లను ననుసరించి ఏదేని చేసినందున గాని నష్టము ఏదైన కలిగియున్నయెడల అది ఇంత మాత్రమని కనుగొని రికార్డు చేయవలెను. అట్లు ప్రవేశించిన తేదీనుండి ఒక నెలలోగా అట్టి అఫీసరు హానిపొందిన సార్తుయొక్క భామందునకు పరిహారద్రవ్యమును చెల్లించవలయును. హాని యింతమాత్రమును విషయముగాని యిచ్చిన మొత్తము

చాలియుండు విషయముగాని వివాదము కలిగినయెడల, ఆ వివాదమును అతడు వెంటనే కలెక్టరునకు తెలియజేయవలెను.

విషయములోనున్న విషయములనుగురించి కలెక్టరు విచారణచేసి పరిహారద్రవ్యపు మొత్తమును నిర్ణయించవలెను.

కలెక్టరుయొక్క తీర్పుమీద, డిస్ట్రిక్టు కలెక్టరుకు ఒక అప్పీలు ఉండవలెను. మరియు డిస్ట్రిక్టు కలెక్టరుయొక్క ఉత్తరువు కడపటిదిగా నుండవలెను.

పరిహారమునకైన దావాలు కలెక్టరుకు దాఖలు చేయబడవలెను.

64. 63 వ సెక్షనుయొక్క నిబంధనలకు లోబడి, ఇతర విధమున నిబంధించబడినట్లు తప్ప, ఈ యాక్టువలన ఇవ్వబడిన ఏ అధికారములుగాని చెలాయించిన కారణమున కలిగిన ఏహాని నిమిత్తముగాని పరిహారద్రవ్యమునకై చేయబడు దావానిన్నియు, ఏభూమి లేదా భూమిభాగము విషయమై [నష్టము కలిగించబడినని చెప్పబడునో] ఆభూమి లేదా భూమిభాగము ఉన్న ప్రదేశముపైని విచారణాధికారముగల కలెక్టరునకు చేసుకొనబడవలెను.

పరిహారద్రవ్యమొత్తమును కలెక్టరు నిర్ణయించవలెను.

65. పైసెక్షను ననుసరించి చేయబడిన అనిదావాలు కలెక్టరు విచారణచేసి యాయవలసిన పరిహారద్రవ్యపు మొత్తము ఏదయిన నున్నయెడల దానిని నిర్ణయించవలెను.

కొన్ని కేసులలో సివిల్ కోర్టులకు రిఫరెన్సు.

66. ఈ అక్టుయొక్క నిబంధనల ననుసరించి పరిహారద్రవ్యము పొందుటకు ఒకమనిషికి హక్కుకలుగజేయు సిథిగతులలో నీటిసరఫరా తాత్కాలికముగా నిలుపుటగాని తగ్గించుటగాని ఉత్తరబీయబడినసందర్భములలో, కలెక్టరు ఇచ్చిన పరిహారద్రవ్యము దావాదారుడు అంగీకరింపనియెడల, కలెక్టరు అవిషయమును ఎవరివిచారణాధికార స్థానిక సరిహద్దులలోగా ఏభూమి లేదా భూమిభాగమువిషయమున [నష్టముకలిగియుండనని చెప్పబడుచున్నదో] ఆభూమి లేదా భూమిభాగము ఉన్నదో అట్టి అసలు సివిల్ విచారణాధికారముగల ప్రభావ సివిల్ కోర్టుకు తీర్చుకోరకు రిఫరచేయవలెను.

68 వ, 66 వ సెక్షనులక్రిందకు వచ్చునవి కాక ఇతరకేసులలో అమలంబించబడినవిసిన చర్య.

67. ఈ యాక్టుయొక్క 68 66 వ సెక్షన్లక్రిందికి వచ్చు సందర్భములలో తప్ప, 1894 వ సంవత్సరపు భూసంపాదన అక్టుయొక్క 9 నుండి 14 (చేరి) వరకు గల సెక్షన్లయొక్కయు, 18 నుండి 22 (చేరి)వరకు గల సెక్షన్లయొక్కయు, 26 నుండి 34 (చేరి) వరకు గల సెక్షన్లయొక్కయు, 45వ సెక్షనుయొక్కయు, 51నుండి 55 (చేరి) వరకుగల సెక్షన్లయొక్కయు నిబంధనలు, సాఫ్యమయినంతమట్టుకును, ఈ అక్టులో ఇందుకువ్యతిరేకమయిన ఉద్దేశము ఎరుకపరుపబడినంత (మట్టుకు) తప్ప, ఈయాక్టుచే ఇవ్వబడిన అధికారములను చెలాయించుటవలన కలిగిన నష్టములకు పరిహారద్రవ్యముకొరకు చేయబడు దావాలను గురించిన విచారణల కన్నిటికిని వర్తించును.

పరిహారము ఎట్లు నిర్ణయింపబడవలెను?

68. (1) 67 వ సెక్షను ననుసరించి చేయబడిన విచారణలలో యివ్వబడవలసిన పరిహారద్రవ్యమును నిర్ణయించుటయందు ఇతర విషయములను అలోచించుటతో కూడ ఏయాస్తి విషయమయి పరిహారద్రవ్యము కొరబడుచున్నదో దానికి [నష్టముకలిగిన] కాలమునందు బహుధర తగ్గియుండుటకుకూడ గమనింపవలెను, మరియు బహుధరతగ్గుటకు తెలుసుకొనుటకు వీలులేనియెడల, [తగ్గిన] మొత్తము, ఈయాక్టువలన ఇవ్వబడిన అధికారములను చెలాయించుటవలన అట్టియాస్తి తాల్పాకు సంవత్సరవారి నికరపు లాభములలో తగ్గిన మొత్తమునకు [ఇరువది] రెట్లుగా తగ్గింపవలెను.

(2) 29 నుండి 38 వరకుగల సెక్షన్ల ననుసరించుచుండు 41 వ సెక్షను ననుసరించుచుండు ఒకనీటిమార్గమును నిర్మించుటకు అన, పెంపుచేయుటవలన, అభివృద్ధిజేయుటవలన లేదా మార్పుటవలన లేక ప్రస్తుతమునందున్న నీటిమార్గముగుండ వీటిని తీసుకొనిపోవుటవలన కలుగజేయబడిన యేహానికయినను పరిహారద్రవ్యము ఈయబడినపుడు, వారివద్దనుండి అట్టిపరిహారద్రవ్యముయొక్క మొత్తము గవర్నమెంటువారిచే వసూలు చేయబడదగియువలెను.

భూమికి ప్రత్యేక రూపములలో పరిహారము

69. (1) తాత్కాలికముగాగాని కాళ్ళతమగాగాని యేదేని నీటిపారుదల పని (వర్క్సు)యొక్కగాని మురుగునీటి పని

(వర్క్)యొక్క గాని కార్యము కొరకు ఏ నేని భూమి కావలసియున్నను దానిని ఉపయోగించవలసియున్నను, కలెక్టరు—

(ఎ) పరిహారద్రవ్యమును పొందుటకు హక్కుగల మనిషియొక్క సమ్మతితో అది అట్టి నీటిపారుదల పని (వర్క్)యొక్క గాని మురుగునీటిపని (వర్క్)యొక్క గాని కార్యము నిమిత్తము కావలసియున్నంతవరకును గవర్నమెంటువారిచే ఆ భూమికిగల ఉపయోగించుకొనబడుటకు లోబడి, ఆభూమికిగల హక్కులును అట్టిఉపయోగమునకు ప్రతికూలముకాని దానియొక్క దేవిధమయిన అనుభవమునను అనుగుణముగ లిగిన మనుష్యునకే ఉండవలయుననియు, దానినిగవర్నమెంటువారు ఉపయోగించుకొనినందుకు మాత్రమే పరిహారద్రవ్యము ఈయబడుననియు ఆజ్ఞాపించుచున్నా; లేదా

(బి) పరిహారద్రవ్యమును పొందుటకు హక్కుగల మనిషియొక్క సమ్మతితో, లోకలు గవర్నమెంటువారి సామాన్యమయిన లేదా ప్రత్యేకమయిన అంగీకారమునకు లోబడినట్టి అట్లుహక్కుగల మనిషికి దేవయిన పరిహారద్రవ్యమునకు బదులుగాగాని దానిలో కొంతభాగముగాగాని అట్టి నీటిపారుదల నుండి నీటిసరఫరా పొందుటకు హక్కు నివ్వవచ్చును.

[2] ఈ సెక్షనుయొక్క (1)వ సబ్ సెక్షను(ఎ)క్లాజు ననుసరించి (బి) క్లాజుననుసరించినిబాద చేయబడిన యేదేని ఆచార్యయొక్క గాని ఉత్తరపుయొక్క గాని వరతులకు లోబడి భూమికి హక్కుగలమనిషి, అది మూడుసంవత్సరములకంటె మించినకాలమువరకు యేదేని నీటిపారుదల పని (వర్క్) కొరకుగాని మురుగునీటి పని (వర్క్) కొరకుగాని ఆక్రమింపబడి యున్నపుడు 1894వ సంవత్సరపు భూసంపాదన అట్ట నమసరించి దానిని పూర్తిగా సంపాదించుటకు కలెక్టరును కోరవచ్చును. మరియు తక్షణసారము గా భూమిసంపాదించబడవలెను.

పరిహారమునకు లేదా పరిహారములో భాగమునకు బదులుగా నీటిసరఫరాకు హక్కు.

70. ఈ అక్షులన ఇవ్వబడిన అధికారములను చెలాయించుటలో ఏమనిషికియినను నీటిసరఫరా రిజిస్ట్రేషన్ ననుసరించి అతనికి పరిహారమునకు హక్కునుకలుగజేయు సంవత్సరములలో నిలుపుచేయబడినపుడెల్ల లేదా తగ్గింపబడినపుడెల్ల లోకలు గవర్నమెంటువారు అట్టిహక్కుగల మనిషి అంగీకారముతోను ఒప్పానబడగలగట్టి వరతులకు లోబడినట్టి అట్టిపరిహారమునకు బదులుగా లేదా దానిభాగముగా ఏవయిన ఇతరకేసు లేదా డ్రెయినేజీవర్క్ నుండి నీటిసరఫరాకు హక్కును యివ్వవచ్చును.] (సకేషము)

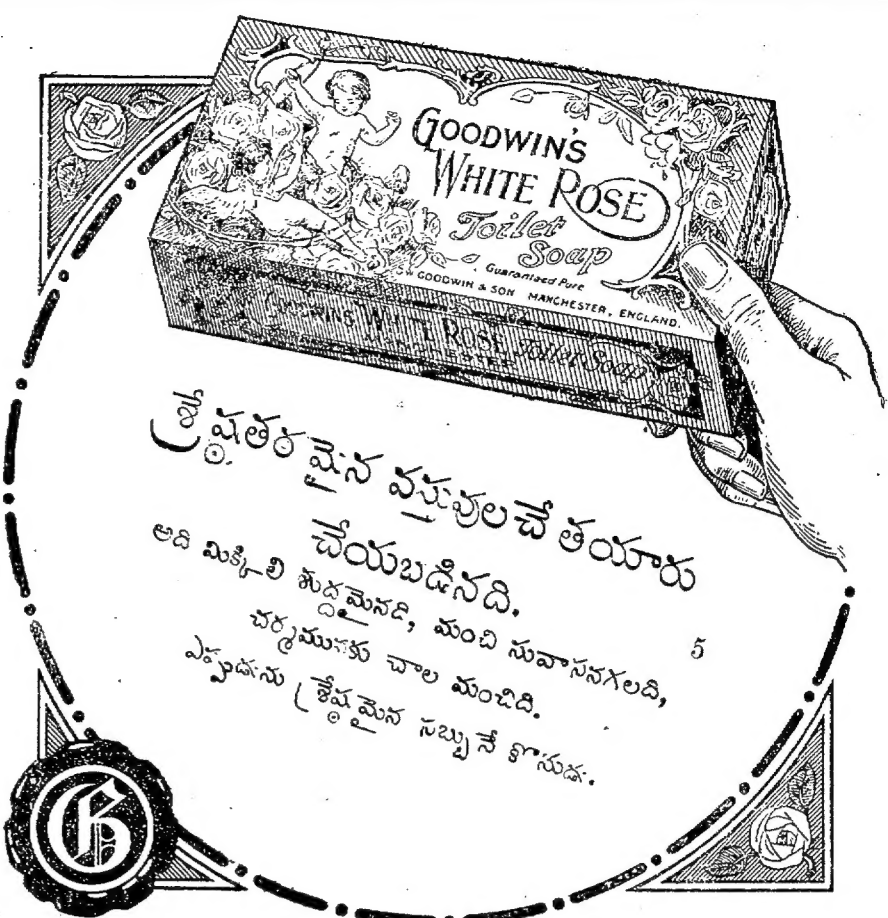
సత్యమే ఉత్తమము

స్విస్ క్రీస్తు మతబోధకుడును మహాత్మాగాంధీగారును ధీర్ఘగ్రహమందుండి బి. యఫ్. బరూచాగార్ టిల్లు వ్రాయుచున్నారు:—ముందునెల ప్రారంభమందు కోహేటునకు గాంధీగారు వెడలెదరు. గాంధీగారిని సందర్శించుట కొకక్విస్ ట్రైస్ట వసుతబోధకుడు వచ్చెను. ఆయన సంతసమున వెళ్ళి గాంధీగారి బోధనవలెనన్నవి చెల్పెను. సర్వమతముల మూలసిద్ధాంతములొకటగుటచే క్రీస్తునుగాని, కృష్ణునిగాని, మహమ్మదునుగాని మరియెంతత్రైవర్తతబోధనలనుగాని గాంధీగారు అవలంబించుచున్నారాయని ప్రశ్నించెను. క్రైస్తవమతము ఉత్పత్తమతముగాదాయని గాంధీగారినిడిగినప్పుడు సత్యమే ఉత్పత్తమతమని గాంధీగారు బ్రహ్మత్వమిచ్చిరి. పిమ్మట క్రైస్తవమతబోధకుడు నెలపుడిసికొనివెడలెను.

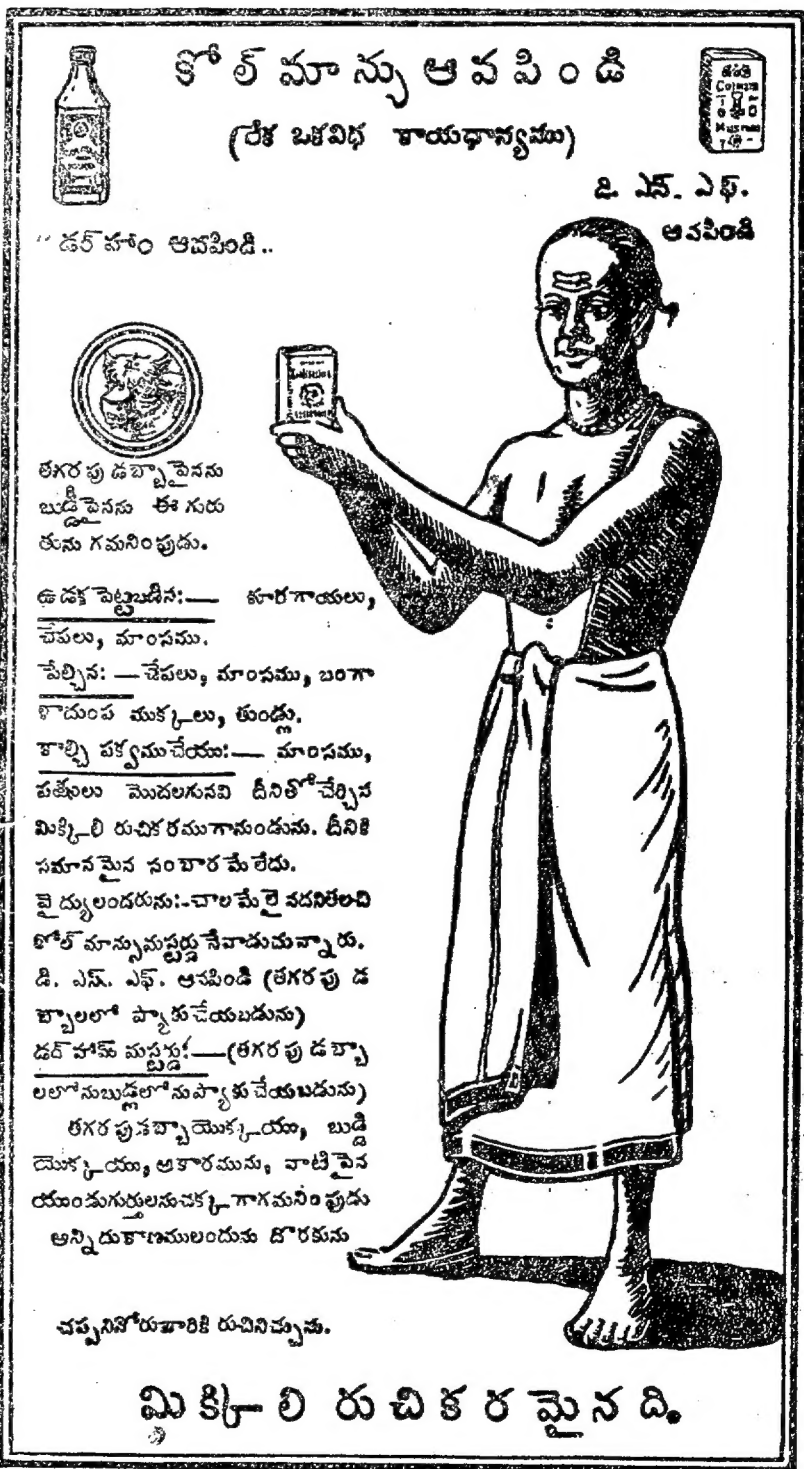
పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు ఆమృతసరము వ్రేడుచున్నారు. గురుద్వారా టిల్లు తయారుచేయుటయొక్క దాయని నిమగ్నులై యున్నారు. హకింజీగారి బావమరిది జనిపోయెను. పాపమాయన ఘనచైతన్యము. సరోజినీ నాయకుగారును, అసఫ్ అలీగారును ఆరోగ్యమునొందుచున్నారు. అగ్నికాఖండహందుండి గాంధీగారి కొమారుడు వచ్చెను.

మధురలో అల్లరులు:

మధుర, ఆక్టోబరు 28:— పోలీసు డిప్యూటీ సూపర్వైంటెండెంటుగారియింటి కెదుట నిన్నరాత్రి అల్లరి జరిగెను. ఆ యుధము పోలీసులములో నుపయోగించబడెను. పెక్కుండ్రుగాయములు దగిలెను. ఈసమాచారము తెలియునే ఉత్తరమున నున్న పోలీసుస్టేషను సిబ్బంది సాహాయ్యమునకు బోయినట్లురను అరెస్టుచేసియుధములను స్వాధీనపరచుకొనెను తక్కిన అల్లరిదారులు పారిపోయిరి. ఆరాత్రియే వెంట్రువపరచియుండు నొకకలనాను సంధించెను. ఒకనిని పోలీసువా రెస్టుచేసిరి. (ఆ. పే.)

శ్రేష్ఠతమైన వస్తువులచేతయారు చేయబడినది.
అది మిక్కిలి శుద్ధమైనది, మంచి సువాసనగలది, చర్మమునకు చాల మంచిది.
ఎప్పుడును శ్రేష్ఠమైన సబ్బునే కొనుడు.

కోత్ మా నువ్రాత వ పిండి
(లేక ఒకవిధ కాయధాన్యము)

జి. ఎస్. ఎఫ్. ఆవపిండి

“డర్ హాం ఆవపిండి..”

తగరపు డబ్బావైనను బుడ్డివైనను ఈ గురుతును గమనింపుడు.

ఉడకపెట్టబడిన:— కూరగాయలు, చేపలు, మాంసము.

పేల్చిన:— చేపలు, మాంసము, బంగాళాదుంప ముక్కలు, తుండ్లు.

కాల్చి పక్కముచేయు:— మాంసము, పళ్ళెలు మొదలగునవి దీనితోచేర్చిన మిక్కిలి రుచికరముగానుండును. దీనికి సమానమైన సంచారమేలేదు.

చైత్రులందరును:—చాలమేలై పదవిలించి కోత్ మా నువ్రాత సేవాచుచున్నారు.

జి. ఎస్. ఎఫ్. ఆవపిండి (తగరపు డబ్బాలో ప్యాకుచేయబడును)

డర్ హాం ముద్ద:—(తగరపు డబ్బాలోనుబుడ్లలోనుప్యాకుచేయబడును)

తగరపు డబ్బాయొక్కయు, బుడ్డియొక్కయు, అకారమును, వాటివైన యందుగురులనుచక్కగాగమనింపుడు అన్నిరుకానులందును దొరకును

చప్పనిసోరుకారికి రుచినిచ్చును.

మిక్కిలి రుచికరమైనది.

పగుళ్లకు తైలము

వెల డబ్బీ 1-కి రూ. 0-6-0. వి. పి. తో 0-11-0
1 డబ్బీ మొదలు 6 డబ్బీల వరకు పోస్టేజి 0-5-0 మాత్రమే.

అరికాళ్లు, అరిచేతులు, చర్మము కారకవలన, కీతగాలి వలన పగిలి నీరుకారుటయు, జిలపుట్టుటయు సంభవించును. ఈ తైలమును రాచిన పగుళ్లమూసి జిలపోయి మంచిచర్మము రాగలదు. పగుళ్లనొప్పియు నయచును. స్వల్పకరము. కాతి వగుళ్ళకు ఈ తైలము అత్యంతోపయోగకరము.

నేత్రాంజనము

డబ్బీ 1-కి రూ. 0-4-0

ఈ కాటుకలలో పచ్చకర్పూరము మొదలగు మృదువులు చేర్చబడినవి. అందరును సామాన్యముగ వాడతగినది కండ్రకు ఏవిధమైన జబ్బునుచేయదు. ఈ కాటుకను విడువక కొద్ది దినములు పెట్టుకొనిన కంటిమంటలు, ఎటువులు, పుసికట్టుట, కండ్లు అంటుకొనుట, కంటిదురదలు, కండ్రమనకలు మొదలగు మానును. డబ్బీలో పావులాయెత్తు కాటుకమాత్రమేయుండును.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు- బొంబాయి

ఉత్కలందోళనము

ఇండియాగవర్నమెంటువారి విచారణ

గంజాంఆంధ్రుల అభిప్రాయము

శ్రీయుత న్యాయపతి సారాయగూర్గిగారికి రిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— బాబూ భువనానందదాసుగారిచే ప్రతిపాదించబడి, భారత సామ్రాజ్యకానసభవారిచే నామోదితమైన నూతనానుసారము, ఇండియా గవర్నమెంటువారిచే నియోజితమైన కమిషనువారుఉత్కలందోళనమునుగూర్చి తర్వాతచేయుటకుగాను కొద్దిదినములలో గంజాం విశాఖపట్టణముజిల్లాలలోప్రభుత్వముగావించెదరని ప్రకటింపబడినది. ఈకమిషను యిద్దరుసభ్యులతో కూడుకొనియున్నది. అందులకుగాను సి. ఎల్. ఫిలిప్సు, ఐ. సి. యస్, డి. సి. డిఫ్. ఐ. సి. ఎస్ గార్లు, నియోజింపబడియున్నారు. ఒకరు మనరాజధానికిని, రెండవవారు బీహారు, ఒరిస్సారాష్ట్రమునకునుచెందిన సివిలియను ఉన్నతోద్యోగియులు. మన మద్రాసురాజధానియందలి ఉత్కలప్రాంతమును, ఒరిస్సాతో కలిపివేయుటనుగూర్చి నిజముగా ప్రజాభిప్రాయమెట్లున్నదో విచారించుటయే యీ కమిషనువారు చేయవలసినపని. ఉత్కలందోళనము నిజముగాప్రజాసమ్యక్తమైయున్నదో, లేక కేవలము కొందరువాయకుల ఆనవసరాల్పటమే, స్వయముగాచూచి మీరేర్పరునియున్నారు. కావునయిప్పుడు నియోజితమైయున్న కమిషనువారిపని చాలాసంకుచితమైయున్నదని వేరుగ నుడువనవసరములేదు. ఉత్కలప్రాంతముల, ఒరిస్సాతో గలిపివేయుటనుగూర్చి ఉత్కలప్రజలలో నెట్టిఅభిప్రాయమున్నదో అనువిషయమునుగూర్చి అభిప్రాయభేదమే లేదు. ఉద్యమప్రారంభదినములలో నెల్లుండెన్ నాకుతెలియదుగాని యిప్పటిలో, నిభావము ఉత్కలప్రజాభావశక్తిమునందు వివిధగా వ్యాపించియున్నదట నిర్వివాదాంశము. గవర్నమెంటువారి కమిషను సేర్పరచుటవలన, ఉత్కలప్రజాభిప్రాయమును తాముతెలిసికొనుటయే వారి యభిప్రాయమై యుండవచ్చును. ఇట్టిసంకుచితోద్దేశముతో పంపబడుచున్న యీకమిషనుతో ఆంధ్రుల కెట్టిప్రసక్తియును లేదని స్పష్టము.

ఉత్కలందోళన మీనాటిది గాదు. అదిప్రారంభమై 15 లేక 20 సంవత్సరములు కాంచినవి. 1908 వ సంవత్సరమున ఉత్కలయూనియన్ కాన్ఫరెన్సు ఫాపింపబడినప్పుడే యీ యుద్యమము ప్రారంభమైనదని తెల్పవచ్చును. నాటగోల ఉత్కలకులలో నీయందోళనము చెలరేగుచునే యున్నది. ఈఆంధోళనవలననే, మొన్న మొన్నటివరకు, ఆనగా, కాంగ్రెసు భాషాప్రయత్న రాష్ట్రనిభజనమును సంపూర్ణముగా అంగీకరించిన వరకు, ఉత్కలకులు కాంగ్రెసు మహాసంఘంలో కూడ చేరలేదు. ఇట్టి సందర్భములలో ఉత్కల ప్రజాభిప్రాయము నెవ్వరు గ్రహించలేదు? కాని, ఉత్కలకులవాదము, కోరికలును, మితిమీరియుండుటవలనను, అవ్యతభూయిష్టములై యుండుటవలనను, తమ యాశయసాఫల్యమునకై, ఆంధ్రుల ననవసరదూషణములకు లోనుగాజేయుట, అధికార వర్గమువారికి నిత్యదాడులై సదా ఆంధ్రులపై నేరములమోపుట, ఉత్కలలో అధికారము గల ప్రతిస్థలము నుండి ఆంధ్రుల తరుమగొట్టుట మున్నగు తత్పరతలవలన ద్వారా ఉత్కలకులే అనవసర వైషమ్యములకు కారణులైరి. శ్రీకాకుళము తాలూకా తప్ప, తక్కినయూతక్కు గంజాము మండలమును, ఉత్కల మేయనుట సత్యదూరము, సాహసము. జనాభా లెక్కలను తయారుచేయుటలో జరిగిన అక్రమములు, మున్నగు విషయములవలన మనస్ఫుర్త లభికమయ్యెగాని, అసలు ఆదర్శవిషయమున నెంతమాత్రమును గాదు. కావుననీపుడు గవర్నమెంటువారిచే నడుపబడుచున్న విచారణ, అనవసరమును, అప్రస్తుతమునై యున్నది. ప్రాంతనిర్ణయమునంజీ, ఆంధ్రులకును ఉత్కలకులకును తీవ్రమైన అభిప్రాయభేదములున్నవి. కావున అనవసర ప్రసంగములలోని కీకమిషను దిగకుండ చూడవలసిన బాధ్యత గంజాంనుండ లాంధ్రులెల్లరిపై నున్నది. కావున ననతికాలములో మండలములలోని అన్ని ప్రాంతములలోని ఆంధ్రులను సభ్యులజేసి, ఆంధ్రాభిప్రాయమును విచ్ఛిన్నముగా తెలియజేయవలసిన సమయము వచ్చినది. గంజాంమండలములో శ్రీకాకుళం, నరసన్నపేట తాలూకాలు తప్ప, తక్కినదంతా ఉత్కల మేళము మొన్న బరంపురం లలో జరిగిన ఉత్కలసభవారి తీర్మానము, ఆదర్శమని స్పష్టముగా ప్రకటించెదగాక! ఇట్టి ప్రకటన యత్యవసరము. ఇప్పుడప్రస్తుతమైతిమా, తరువాత చింతింపవలసి వచ్చును. ఆంధ్రుల తీవ్రమును పోగొట్టుకొనకుండుగాక!

రించిన వరకు, ఉత్కలకులు కాంగ్రెసు మహాసంఘంలోకూడ చేరలేదు. ఇట్టి సందర్భములలో ఉత్కల ప్రజాభిప్రాయము నెవ్వరు గ్రహించలేదు?

ఆంధ్రోత్కలకులనకును, చెలరేగిన మహాసంఘము అభిప్రాయభేదమును, మనస్ఫుర్తలను, ప్రాంతనిర్ణయముతో సంబంధించి యున్నవిగాని ఆదర్శవిషయమున కాదు. గంజాం మండలములోని ఉత్కలకులు, ఒరిస్సా ప్రాంతములోని ఉత్కలకులతోగలసి ఏకపరిపాలనా సౌమ్యమును బడయవలెనని వాంఛించిన ఎవరుకాదనగలరు? కాని, ఉత్కలకులవాదము, కోరికలును, మితిమీరియుండుటవలనను, అవ్యతభూయిష్టములై యుండుటవలనను, తమ యాశయసాఫల్యమునకై, ఆంధ్రుల ననవసరదూషణములకు లోనుగాజేయుట, అధికార వర్గమువారికి నిత్యదాడులై సదా ఆంధ్రులపై నేరములమోపుట, ఉత్కలలో అధికారము గల ప్రతిస్థలము నుండి ఆంధ్రుల తరుమగొట్టుట మున్నగు తత్పరతలవలన ద్వారా ఉత్కలకులే అనవసర వైషమ్యములకు కారణులైరి. శ్రీకాకుళము తాలూకా తప్ప, తక్కినయూతక్కు గంజాము మండలమును, ఉత్కల మేయనుట సత్యదూరము, సాహసము. జనాభా లెక్కలను తయారుచేయుటలో జరిగిన అక్రమములు, మున్నగు విషయములవలన మనస్ఫుర్త లభికమయ్యెగాని, అసలు ఆదర్శవిషయమున నెంతమాత్రమును గాదు. కావుననీపుడు గవర్నమెంటువారిచే నడుపబడుచున్న విచారణ, అనవసరమును, అప్రస్తుతమునై యున్నది. ప్రాంతనిర్ణయమునంజీ, ఆంధ్రులకును ఉత్కలకులకును తీవ్రమైన అభిప్రాయభేదములున్నవి. కావున అనవసర ప్రసంగములలోని కీకమిషను దిగకుండ చూడవలసిన బాధ్యత గంజాంనుండ లాంధ్రులెల్లరిపై నున్నది. కావున ననతికాలములో మండలములలోని అన్ని ప్రాంతములలోని ఆంధ్రులను సభ్యులజేసి, ఆంధ్రాభిప్రాయమును విచ్ఛిన్నముగా తెలియజేయవలసిన సమయము వచ్చినది. గంజాంమండలములో శ్రీకాకుళం, నరసన్నపేట తాలూకాలు తప్ప, తక్కినదంతా ఉత్కల మేళము మొన్న బరంపురం లలో జరిగిన ఉత్కలసభవారి తీర్మానము, ఆదర్శమని స్పష్టముగా ప్రకటించెదగాక! ఇట్టి ప్రకటన యత్యవసరము. ఇప్పుడప్రస్తుతమైతిమా, తరువాత చింతింపవలసి వచ్చును. ఆంధ్రుల తీవ్రమును పోగొట్టుకొనకుండుగాక!

మెక్కా స్వాతంత్ర్యోత్సవము

లాహోరు, అక్టోబరు 28:— హుస్సేనురాజు వారి నుండి మెక్కా స్వాతంత్ర్యము నొందెను. తదర్థము అక్టోబరు 31 వ తేదీ శుక్రవారము నాడుత్సవము జరుపుటకు పంజాబు భిల్లాభుతు కమిటీవారు నిశ్చయించిరి. (ఆ. ప్రె.)

చెన్నపురి బజారుధరలు

అక్టోబరు 30-వ తేదీ గురువారము

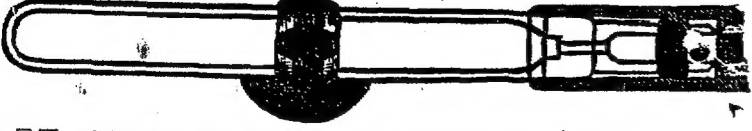
(1) భాస్యములు			
దనియాలు బా 1-కి ర 80.0-0 మొదలు	42.0-0	వరకు	
లియ్యము బస్తాలు	మొదలు	వరకు	
కునును తెనాలిబి ,, ప 48 గలవి ర	14.0-0	14.8-0	
నెలారిబి ,, డిటా ,,	15.8-0	16.0-0	
డిల్లిబి ,, డిటా 45 గలవి ,,	16.8-0	17.0-0	
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,,	8.12-0	9.0-0	
నవ్వులు ,, ,,	20.0-0	24.0-0	
(2) పప్పుభాస్యములు			
కందులు బస్తా 1-కి ర 205 ర	11.0-0	ర 12.0-0	
సెనగలు ,, డిటా ,,	11.8-0	12.4-0	
పెసలు ,, డిటా ,,	11.8-0	12.4-0	
మినుములు ,, డిటా ,,	18.0-0	16.0-0	
ఉలలు ర 164 ,, ,,	9.4-0	11.4-0	
(3) నూనె వస్తువులు			
నవ్వులనూనె బా 1-కి ర	170.0-0	175.0-0	
నెయ్యి మ 1-కి ,,	14.0-0	126.0-0	
కొండాపురం వేరుసెనగపప్పుబా 1-కి ,,	65.0-0	68.0-0	
ఇతరప్రదేశము ,, ,,	60.0-0	62.0-0	
వేరుసెనగనూనె గానుగ బా 1-కి ర	155 మిషన్	న 1550	
అముదమునూనె బా 1-కి ర	190.0-0		
(4) చిల్లర వస్తువులు			
చాయపసుపు బా 1-కి ర	190.0-0	195.0-0	
కూరపసుపు ,, ర	125.0-0	180.0-0	
మిరపకాయలు(గుంటూరు) బా 1-కి ర	120.0-0	188.0-0	
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమండు మణుగు 1-కి ర	50, 55		
కాళహస్తపాయకట్టు ,, ర	70, 75		
బెల్లము బా 1-కి ర	85.0-0	60.0-0	
చింతపండు బా 1-కి ర	80.0-0	49.0-0	
(5) ఇనుము			
పట్టారకంబా 1-కి వ	ర 82.0-0	88.0-0	
చదరం ,,	82.0-0	88.0-0	
రవుండు ,,	82.0-0	86.0-0	
(6) లోహములు			
వెండి 100 కులంకు	ర 78.0-0	80.0-0	
బంగారము, కులము 1-కి ర	22.8-0	28.0-0	
సవరన 1-కి		14.14-0	
ఇత్తడి బా 1-కి ర	265.0-0	272.0-0	
రాగి డిటా	ర 800.0-0	805.0-0	
అస్కాచక్కర బా 1-కి ర	88.4-0	88.12-0	
(7) రంగులు అలిజరై ను			
అవుక్కమ్మడు 20 డిగ్రీలు ర		75.0-0	
తొట్టిక్కమ్మడు డిటా		,,	
సింహం డిటా		,,	
గుర్రం డిటా		,,	
(8) దూడి			
బోండా వెన్న బారువ 1-కి ర		820.0-0	
(9) నూలు			
కోయంబుత్తూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి ర		9.10-0	
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి ర		8.6-0	
పుట్టూరు మేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి ర		8.12-0	
అహమదాబాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి ర		9.8-0	
డిటా నెం 14 డిటా ర		10.2-0	
నూళయేనుగ నెం 20		రు 11.18-0	
జపాన్ నెం 20		రు 11.12-0	
,, ,, 40 ఏ లేబిలు అయినను ర		14.6-0	
గోకాకు నెం 12 1/2		రు 9.10-0	
వడ్డాక్ నెం 24 1/2		రు 12.0-0	
14 1/2 క్వీల కా పక్షి		రు 9.12-0	

తిరుమేని యనుదొంగ పట్టుబడెను
మధుర, అక్టోబరు 29:—తిరుమేని యను దొంగ చాలకాలమునుండి పట్టుబడకుండునని డెను. ఒకబండిపోటునేరమువిషయమున నీదొంగకావలసివచ్చెను. సార్జెంటుదానియలుగారిచేసరెస్తుకాబడి సబుడివిజనలు మేజిస్ట్రేటుగారియెదుట నిన్ననీదొంగ పట్టుబడెను. జామినయ్యాయబడనందున దొంగను రిమాండులో నుంచిరి. (ఆ. ప్రె.)

చిత్ర విచిత్ర గాజులకు పుట్టినిల్లు

ప్రస్తుత నవనాగరికమునకు తెగినబంగారుగాజులు పలురకములలో అనేక కొలతలలో అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. 2 1/2 సవరము మొదలు 6 సవరములవరకు తయారగును. చేదారము సహా మజూరి జత 1-కి ర 10.0-0 ఒకసారి మావద్ద చేరముచేసిన అంతయు మీకే తెలియును. సవరము బంగారుకు సీమవెండికి పూచీ యివ్వబడును. (3) ఉమ్మిడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, నగలవర్తకులు, 25 వైనాబజారురోడ్డు- మద్రాసు.

నెల్ వే పిల్లింగు "ఆ గేట్" వచ్చుంటిన్ వేనా

పొంబెన్ వెన్ ప్రపంచమునందు, నూతనఫక్కి అని చెప్పదగు ఈ "ఆగేట్" కలము, అమెరికా అస్ట్రేలియా, మొదలగు భండములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడిప్పుడు మన హిందూదేశమునందు మాడ మిక్కుటముగా జనాదరణియమొందుచున్నది. సాధారణమయిన "ఆగేట్" కలము 2957 మామూలుగా ఉపయోగింపబడు ఉత్కలపాళికి బదులు "ఆగేట్" గాజుపాళి నుపయోగించుట యమృతముగా నూతన విధానము. ఒకతూరి సిరాలో ముంచినయెడల అయిదు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును. మైలాపూరు విక్టోరియా డిపో, మద్రాసు. (2957)

ఆంధ్ర పత్రిక

జ్వరహరి

కలరామాత్రలు

వలసిన 1-కి వలకు మందు రు. 0.40

సీసా 1-కి వల 0-12-0. వి. పి. సహా 1-2-0

డబ్బి 1-కి 12 మాత్రలు వల రూ 0-8-0.

ఈమానెన తలకురాచిన పేలు ఈపి నశించును. చర్మమునకు వెంట్రుకలకు హాని యుండక వెంట్రుకలు పెరుగును.

జ్వరహరిని అందుదుఁదాఁటలు నేపించిన పట్టు విడుపు జ్వరమాటం. చలి పురాణాల్లరవలంబు తెలియకు నువ్వ న్న అర్థమయి నానను.

కలరా ప్లేగువలెనే ఒకవిధమైన అంటుబాధ్యము. కలరా తగిలిన వెంటనే చురుకు తినుట అవశ్యకము.

అమృతాంజనము డిప్రో, మదరాసు - బొంబాయి.

లోకమయహర కస్తూరిమాత్రలు

ఈ అమృతమైన మౌక్తిక మొదటిరకం కస్తూరి, కుంకుమపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అతిగుణకారలగు కవచాలికలు చేర్చి రియూగుచేయబడినది. అత్యవకరమగు ఏదన్నపుకాని యిందులో చేరుటలేదు. పసిబిడ్డలు, చాలా రు, బాలికలు, యివ్వకుండా తిరుగుట, ముసలివారు ప్రతియొక్కరు ధీనిని పాధారణరంగము లన్నిటిని ఆన పానభేదముతో వాడతగినది. బిడ్డలకు, బాలికలకు ఇది సులభమింటిది. వేసకుంటు బుడ్లు ఖచ్చ అనుచున్నది 250-300 మాత్రలు గలబుడ్డి 1 కి 0-4-0, 6 బుడ్లుగు 1-4-0 పోస్తూఖచ్చు నేను. ఈ దిగువ తెలుపబడిన కౌవధ ములు అవి ఏ యే వ్యాధికి, గుణమిచ్చునట్లు తెలుపబడినవి అందుకు యేలాటి సంజేనామేలేదు. తప్పక వాడి చూడుడు.

సారస్వతావం:-రక్తకృద్ధిని, బుద్ధిశక్తిని, జ్ఞానశక్తిని హెచ్చించును. బుడ్డి 1 కి ఫర రు 1-0-0.

బాలనుభోదయ:-చిన్నపిల్లలకు బలమిచ్చు దివ్యవశు. తిరుగానండును. గుణ మత్యద్భుతము 0-12-0.

భావనబిరక రసాయనం:-పిత్రిసంబంధమైన వ్యాధులు, హింతులు, అజీర్తి కటావంవలెపోవును. రు 1-0-0.

చాతగన కేవలీలేవ్యాము:-సర్వవారములకు అజీర్తి మందగించుట మలబద్ధము మొదలగునా:-18, పెట్టినది బిడుగు రు 2.

మా కౌవధముల గుణము ఒకసారి కొనినవారికే తెలియును. ఒకకథా మాత్రం కొనిన వివర ఎన్నడును మాత్రం కొనినవారికి మాత్రమే తెలుసు.

చాలెపువెంకటాచలపండితులు, వైద్యకాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు,

శ్రీ సీతారాధునైద్యులు, మొదలు.

ఆయుర్వేద వైద్య సంగ్రహము

అన్ని వ్యాధులను సులభముగా చికిత్సచేసేకొన దగిన

600 యోగములు గల వైద్యసంగ్రహము. 1-కి 1-4-0 వి. పి. ఆ 6

ఆయుర్వేదచరిత్ర:-వైద్య, ఆరోగ్య, కారీర, వస్తు గుణ, చికిత్స మొ|| వ్రాయబడు వైద్యపుత్రిక. సం|| చంపా. రూ. 2-8-0. మాదిరి యుచితము. (885)2

పి. సి. ఏ అంచు కో, పెరిదేపి, నెల్లూరుజిల్లా.

కర్ణశూలహరి

వల సీ|| 1-కి అ. 6 వి. పి. సహా 0-11-0

ఈ ద్రావకము వలన చెవిపోటు, చెవిండి చీము

కారుట, చెవిబిబ్బడ మొదలగునవి వెంటనే నయమగును. 5,6 బొట్లును చెవిలో పోసిన బాధ వెంటనే తగ్గును.

అమృతాంజనము డిప్రో,

మదరాసు - బొంబాయి

సిటీ మోటారుపాఠశాల మదరాసు

టెలిఫోను నెంబరు 148

ఇచ్చట మంచి అనుభవముగలవారిచే మోటారు బండిని నడుపువిధానము, మెకానిజిమ్, మొదలగునవి నేర్పబడును.

మరియు మోటారుబండ్లు మరమతులు, రంగులు వేయుట వగైరా అన్ని పనులును చేయబడును.

యోగ్యతాపత్రములు మంచినిపుణులైన ఆటో ఇంజనీర్లచే ఇయ్యబడును.

అన్నివిధములైన ధరలు సరసముగా యుండును. వివరములు తెలియగో చా రీకిందివిలాసమునకు వ్రాయుటయును.

మేనేజరు,

సిటీ టాక్సికంపెని, 1736

2/3 అంపర్స్ వీధి, జి. టి. మదరాసు.

కామినియానూనె

వెంట్రుకలేఅందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుడు.

వెంట్రుకలు దువ్వివపుడు ఊడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా పాగగును. అట్లుకాకుండ

నేడే కామియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేబాడ్యమున్నను మాన్చి ఈ దివ్యవశుము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును. ఒకపరీక్షవల్లమీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును. బుడ్డివల 1 రూపాయి. 3 బుడ్లఖరీదు రూ 2-10-0.

126

వీపీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిష్టరుచేయబడినది)

మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.

1/2 అవున్న బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపించును.
1/2 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0 }

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులమ్ము ప్రతిచోటను విక్రయింపబడును. తేకున్న సోలుపజెంట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 బాహ్యమకిదు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడయగలరు

మానసోల్లాసిని మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (వది అణాలు)

కలనలభము! (పోస్తూఖచ్చులప్రత్యేకము) గుణమధికము!

శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి వైద్యకాలక మాత్రలు దివ్యామృతము. అజీర్తము, అరుచి, అపులింతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలహీనము, పిక్కలు, పూర్వములు, శిరస్సు, వ్రేళ్లు, అనులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పిలను బోగొట్టి దేహమును మంచి యారోగ్యమునకు దెచ్చును.

ఈ మాత్రలు మేహవార నొప్పిలను వెంటనే మాన్పును. యిందు అనేకపిష్టధులు చేరినవి. అనుభవము గల కౌవధముగుటచేతను పరమపాంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:- (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.